

รายงานการศึกษาเอกสารวิชาการส่วนบุคคล (IS)
แนวทางการพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน เพื่อเร่งรัดการออก
เอกสารสิทธิในที่ดินให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์

โดย

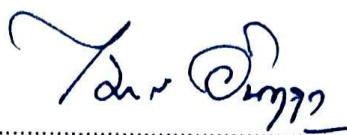
นายโกศล พลโยธา
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรมหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๘๒
สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๗

สถาบันดำรงราชานุภาพ
กระทรวงมหาดไทย

เอกสารการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรมหลักสูตรนักปกครองระดับสูง
(นปส.) รุ่นที่ ๘๒ พุทธศักราช ๒๕๖๗ ของสถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย

ลงชื่อ

(นายไมตรี อินทุสุต)

อาจารย์ที่ปรึกษา

บทคัดย่อ

รายงานการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา การพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดินเพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ ให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุของปริมาณงานค้างในการออกเอกสารสิทธิ และเสนอแนวทาง ในการพัฒนากระบวนการที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในการออกเอกสารสิทธิ และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนากระบวนการดังกล่าว

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาออกเอกสารสิทธิ ๒) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา และสาเหตุของปริมาณงานค้างในการออกเอกสารสิทธิของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา ๓) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนากระบวนการที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในการออกเอกสารสิทธิของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา ๔) เพื่อพัฒนากระบวนการสนับสนุนการออกเอกสารสิทธิของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการปฏิบัติงาน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๗๐ คนประกอบด้วย ผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ และสาขา และประชาชนผู้มารับบริการในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

จากการศึกษา พบว่า กระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดินมีขั้นตอนการดำเนินการหลายขั้นตอน กระบวนการพิจารณามีความเกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งเป็นจำนวนมาก การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพิจารณาพิสูจน์สิทธิ เช่น การรังวัดโดยใช้ RTK เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน แต่เครื่องมือและกระบวนการดังกล่าวยังไม่เพียงพอสำหรับการพิจารณาออกเอกสารสิทธิ เนื่องจากยังมีปัญหาในเรื่องของงานค้างการออกโฉนดที่ดินอยู่เป็นจำนวนมาก โดยสาเหตุของปัญหาสามารถสรุปได้ดังนี้ ๑) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติยังขาดความรู้ และประสบการณ์ในการพิจารณาออกเอกสารสิทธิ ๒) เรื่องแนวเขตที่ดินของรัฐไม่ชัดเจน เนื่องจากในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์มีพื้นที่เขตนุรักษ์เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ในกระบวนการพิจารณาออกเอกสารสิทธิในที่ดินนั้นจะต้องเพิ่มขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิโดยการสอบถามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทราบแนวเขตที่ดินที่ชัดเจนก่อน จึงจะพิจารณาออกเอกสารสิทธิได้ ซึ่งในกระบวนการนี้ไม่ได้มีการกำหนดกรอบระยะเวลาไว้ให้ชัดเจนทำให้เกิดปัญหางานค้างดำเนินการเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ปัญหาที่กล่าวมานี้ ล้วนเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขเพื่อประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและต่อประชาชนผู้ขอรับบริการ โดยผู้ศึกษาได้เสนอแนะแนวทางป้องกันดังกล่าว ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรดำเนินการดังนี้ ๑) นำวิธีการรังวัดระบบโครงข่ายการรังวัดด้วยดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network) มาใช้ในการรังวัดออกเอกสารสิทธิ ๒) นำหลักการมี

ส่วนร่วมของประชาชนมาใช้เป็นแนวคิดในการสนับสนุนการดำเนินงานออกเอกสารสิทธิสำหรับกรณีที่มีอาณาเขตติดต่อคาบเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐและประชาชนเพื่อลดข้อพิพาท ๓) นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) และการปรับปรุงฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ๔) หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองที่ดินของรัฐตามกฎหมายมีการบูรณาการการทำงานอย่างชัดเจน เร่งรัดปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการมาตราส่วน ๑:๕๐๐๐ (One Map) เพื่อให้มีแนวเขตที่ถูกต้อง ชัดเจนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ประกอบกับให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจดูแลที่ดินของรัฐประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันและใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เร่งสำรวจที่ดินดังกล่าวหากยังไม่ได้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ให้แสดงความประสงค์ต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด หรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา ๕) กรมที่ดินควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการประมวลผลข้อมูลด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งประชาสัมพันธ์ระบบการให้บริการในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาด้วยระบบดิจิทัล

๒. ข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ ควรดำเนินการดังนี้

๑) การสนับสนุนให้มีองค์ความรู้ด้วยการสอนงาน/สอนแนะ (Coaching) ๒) จัดทำโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ๓) จัดทำโครงการถอดบทเรียนสำหรับกรณีการออกเอกสารสิทธิที่มีความซับซ้อน และประเด็นข้อพิพาทที่ต้องหารือในพื้นที่เพื่อเป็นแนวทางการวินิจฉัยต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาอิสระ เรื่อง การพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน เพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ ให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๘๒ พุทธศักราช ๒๕๖๗ ซึ่งการศึกษาค้นคว้านี้จะประสบความสำเร็จลงมิได้หากไม่ได้รับคำชี้แนะจากท่านอาจารย์ไมตรี อินทุสุต อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ให้ความช่วยเหลือในการให้คำปรึกษาจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์อย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้บริหาร เจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ และสาขา ตลอดจนประชาชนผู้รับบริการทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ตลอดจนทั้งเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า

หากรายงานการศึกษานี้ขาดตกบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดในข้อผิดพลาดนั้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาค้นคว้าจะเป็นประโยชน์แก่ท่านผู้อ่าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงผู้สนใจทั่วไปไม่มากนัก

นายโกศล พลโยธา
นักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๘๒
กรกฎาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๓
๑.๓ กรอบแนวคิดในการศึกษา	๔
๑.๔ ประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษา	๔
๑.๕ ขอบเขตของการศึกษา	๔
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะ	๕
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒.๑ หลักการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน	๖
๒.๒ ทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับรัฐบาลดิจิทัล	๒๑
๒.๓ แผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน ของกรมที่ดิน	๒๗
๒.๔ ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์	๒๙
๒.๕ แนวคิดและทฤษฎีของการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) สำหรับงานรังวัด	๓๓
๒.๖ พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	๓๔
๒.๗ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร	๓๕
๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๙
บทที่ ๓ วิธีการดำเนินการศึกษา	๔๕
๓.๑ วิธีการศึกษา	๔๕
๓.๒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	๔๕
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	๔๖
๓.๔ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๔๖
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๖
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๗

บทที่ ๔ ผลการศึกษา	๔๘
๔.๑ การวิจัยเอกสาร	๔๘
๔.๒ ข้อมูลปริมาณงานออกเอกสารสิทธิในสำนักงานที่ดิน	๕๘
๔.๓ การสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๖๑
บทที่ ๕ สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	๖๗
๕.๑ สรุปผลการศึกษา	๖๗
๕.๒ อภิปรายผล	๖๘
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๗๐
๕.๔ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๗๒
บรรณานุกรม	๗๔
ภาคผนวก	๗๖
แบบสัมภาษณ์	๗๗
ประวัติผู้จัดทำเอกสารการศึกษาส่วนบุคคล	๘๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ที่ดินเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่มีคุณค่าทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง เพราะเป็นทรัพย์สินที่มีความจำเป็นในการพัฒนาประเทศที่สำคัญ สามารถใช้เป็นหลักประกันในการแสวงหาแหล่งทุนสำหรับดำเนินกิจการต่าง ๆ การเข้าถือกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดิน ฐานะความเป็นเจ้าของจึงเป็นความต้องการของเอกชน แต่การที่เอกชนจะมีสิทธิในที่ดินหรือไม่ขึ้นอยู่กับนโยบายแห่งรัฐ โดยออกกฎหมายเพื่อให้สิทธิหรือรับรองสิทธิแก่เอกชนซึ่งในสมัยโบราณการแสดงออกถึงความเป็นเจ้าของในที่ดินเริ่มมีขึ้นด้วยการจับจองแผ้วถางที่ป่าไว้เป็นที่ทำกินความเป็นเจ้าของผูกพันอยู่กับการครอบครอง ดังนั้นการแสดงออกว่าใครเป็นเจ้าของที่ดินแปลงใดจึงสามารถแสดงออกด้วยการครอบครอง ต่อมาเมื่อมนุษย์เริ่มรู้จักให้มีการครอบครองแทนกันได้ การครอบครองจึงไม่สามารถแสดงออกถึงความเป็นเจ้าของได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นเพียงบทสันนิษฐานว่าผู้ครอบครองเป็นเจ้าของเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในการโอนทรัพย์สินประเภทที่ดิน เนื่องจากผู้รับโอนอาจได้รับโอนมาจากผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของก็ได้ ในการแก้ไขปัญหานี้สมัยก่อนใช้หลักกฎหมายธรรมดาที่กล่าวคือ ถ้าผู้โอนได้โอนทรัพย์สินไปโดยไม่มีกรรมสิทธิ์แล้ว ผู้รับโอนทรัพย์สินนั้นย่อมไม่ได้กรรมสิทธิ์ไปด้วยเมื่อผู้รับโอนไม่มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น เจ้าของที่แท้จริงก็สามารถติดตามเอาทรัพย์สินนั้นคืนจากผู้ยึดถือไว้โดยมิชอบ สำหรับสังคมสมัยก่อนที่เป็นกลุ่มชนเล็ก ๆ หลักดังกล่าวย่อมมีความเหมาะสม เพราะสมาชิกในชุมชนสามารถรู้ได้ดีว่าใครเป็นเจ้าของทรัพย์สินสิ่งไหนใครครอบครองทรัพย์สินแทนใครในฐานะอย่างไร การนำหลัก “ผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน” มาใช้ย่อมเหมาะสมและก่อให้เกิดความเป็นธรรมได้เป็นอย่างดี แต่ต่อมาเมื่อชุมชนนั้นขยายตัวเป็นชุมชนเมืองมีสมาชิกเป็นจำนวนมากทำให้สมาชิกในชุมชนนั้นไม่สามารถจะรู้จักกัน การที่จะรู้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นของผู้ใดก็เป็นสิ่งที่ยาก โอกาสที่ผู้รับโอนจะรับโอนทรัพย์สินมาจากผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของจึงเป็นไปได้มาก และมีความเสี่ยงในการที่จะถูกเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงเรียกเอาทรัพย์สินกลับคืน ด้วยเหตุนี้นักนิติศาสตร์จึงได้คิดหาวิธีขึ้นมาใหม่เพื่อขจัดอุปสรรคดังกล่าวโดยให้มีการจัดทำทะเบียนแสดงกรรมสิทธิ์ แต่ทะเบียนแสดงกรรมสิทธิ์นั้นไม่สามารถจัดทำกับทรัพย์สินทุกชนิดได้ จึงจัดทำเฉพาะทรัพย์สินที่มีความสำคัญเท่านั้น ทรัพย์สินที่ถือว่ามีความสำคัญที่สุดได้แก่ ที่ดิน เพราะที่ดินเป็นที่อยู่อาศัยและบ่อเกิดในทุกสิ่งที่จำเป็นของมนุษย์

กรมที่ดิน เป็นหน่วยงานภาครัฐ สังกัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้กำหนดให้กรมที่ดินมีภารกิจเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในที่ดินของบุคคลและจัดการที่ดินของรัฐ โดยการรังวัดทำแผนที่ การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน การให้บริการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ การส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และการจัดการข้อมูลสารสนเทศที่ดิน เพื่อให้บุคคลมีความมั่นคงในการถือครองที่ดินและได้รับบริการที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการบริหารจัดการที่ดินของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด กรมที่ดินได้กำหนดวิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรชั้นนำในการคุ้มครองสิทธิด้านที่ดิน การจัดการข้อมูล ระบบแผนที่ โดยใช้เทคโนโลยี

ที่ทันสมัยและพัฒนาคุณภาพการบริการอย่างมีธรรมาภิบาล” ประกอบกับกำหนดพันธกิจกรมที่ดิน

๑) ค้ำครองสิทธิที่ดินแก่ประชาชนตามกฎหมาย และ ๒) บูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการออกโฉนดที่ดินแก่ประชาชนอย่างมีเอกภาพ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งประเทศทั้งเชิงนโยบาย และการปฏิบัติ ตลอดจนประเด็นยุทธศาสตร์กรมที่ดินที่ ๒ พัฒนาระบบ การออกเอกสารสิทธิให้เป็น มาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งกรมที่ดินได้กำหนดแผนปฏิรูปราชการกรมที่ดิน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) สำหรับใช้เป็นกรอบเพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของกรมที่ดินได้กำหนดเป้าประสงค์ขององค์กร ในการบริหารจัดการข้อมูลที่ดิน เพื่อค้ำครองสิทธิของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ทั้งนี้ ในส่วนของ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลดิจิทัลนั้น กรมที่ดินมีประเด็นยุทธศาสตร์ที่เร่งดำเนินการ ได้แก่

๑) การยกระดับให้สำนักงานที่ดินทั่วประเทศเป็นสำนักงานที่ดินอิเล็กทรอนิกส์และสามารถให้บริการ จัดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมด้านที่ดินและอสังหาริมทรัพย์บนที่ดินในรูปแบบออนไลน์ได้ทั่วประเทศ และ

๒) การปรับกระบวนการด้วยการนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันกรมที่ดินมุ่ง ยกระดับการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการประชาชนในทุกด้านทั้งด้านกายภาพและคุณภาพในการ ให้บริการประชาชนด้วยการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นให้แก่ประชาชนผู้มารับบริการใน สำนักงานที่ดินทั่วประเทศการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่และระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัล เข้ามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของกรมที่ดินในทุกด้าน มีมาตรฐาน รวมทั้ง การเชื่อมโยงข้อมูลการทำงานภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ อย่างสะดวก รวดเร็วและโปร่งใสมากขึ้น

ดังนั้น ที่ดินจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยเฉพาะ โฉนดที่ดินซึ่งเป็นหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ออกตามประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๘ ทวิ มาตรา ๕๘ ตรี มาตรา ๕๙ และมาตรา ๕๙ ทวิ ประกอบกับรัฐบาลได้ประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มีเป้าหมายสำคัญ คือ ประชาชนอยู่ดีกินดีและมีความสุข อีกทั้งรัฐบาลยังมี นโยบายที่ต้องการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐในการ แก้ไขปัญหาการไร้ที่ดินทำกินของประชาชน สำนักงานที่ดินจังหวัดและสำนักงานที่ดินจังหวัด สาขาเป็นหน่วยงาน สังกัดกรมที่ดิน มีหน้าที่รับผิดชอบในการออกโฉนดที่ดินให้แก่ประชาชนที่มีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ก่อให้เกิดความมั่นคงในการถือครองที่ดินกระตุ้นให้มีการลงทุนในการพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มผลผลิต เป็นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

จากการสำรวจปริมาณงานค้างด้านการออกเอกสารสิทธิของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และ สาขา ปรากฏว่ามีปริมาณงานค้างกว่า ๑,๕๐๐ เรื่อง ซึ่งส่งผลให้ราษฎรขาดสิทธิอันพึงมีพึงได้เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และเสียโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาดำรงชีพ สร้างความ

มันคงให้กับชีวิตและทรัพย์สินจากปัญหาปริมาณงานค้างด้านการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน มีจำนวนมาก อาจนำมาสู่การร้องเรียนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ล่าช้าและสร้างความไม่เชื่อมั่นต่อการบริหารจัดการงานของกรมที่ดินในภาพรวม การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะต้องได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติที่มีทักษะความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงาน อีกทั้งความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนายอำเภอท้องที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ดูแลรักษาที่ดิน สาธารณประโยชน์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ เป็นต้น ในการสำรวจตรวจสอบแนวเขตที่ดินของรัฐให้มีความชัดเจน หรือการเป็นที่ดินของรัฐ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการออกเอกสารสิทธิให้แก่ราษฎรจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ยังขาดทักษะความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงานด้านการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน เนื่องจากข้าราชการกรมที่ดินในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการที่เข้ารับการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการใหม่ จึงยังขาดทักษะความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน ประกอบกับพื้นที่ในจังหวัดกาฬสินธุ์มีพื้นที่ที่เป็นที่ดินของรัฐจำนวนมาก ทั้งในส่วนของพื้นที่ป่าไม้ถาวร พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า พื้นที่เขตนิคมสร้างตนเอง พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน อีกทั้งแนวเขตที่ดินของรัฐบางแห่ง ยังไม่มีการขีดเขตในระวางแผนที่เพื่อการออกโฉนดที่ดิน ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการของเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นอุปสรรคในการพิจารณาออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้แก่ราษฎร ซึ่งเป็นปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม ผู้ศึกษาในฐานะเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ จึงมีความสนใจศึกษาปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ราษฎรได้รับเอกสารสิทธิในที่ดินผ่านกระบวนการอันชอบด้วยกฎหมาย ถูกต้อง และรวดเร็ว สนองต่อนโยบายกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย และรัฐบาล ลดปัญหาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน อีกทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับราษฎรต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมที่ดิน

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาออกเอกสารสิทธิของเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา และสาเหตุของปริมาณงานค้างในการออกเอกสารสิทธิของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา

๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนากระบวนการที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในการออกเอกสารสิทธิของเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา

๑.๒.๔ เพื่อพัฒนากระบวนการสนับสนุนการออกเอกสารสิทธิของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการปฏิบัติงาน

๑.๓ กรอบแนวคิดในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาโดยกำหนดปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปริมาณงานค้างในการออกเอกสารสิทธิของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา คือ

๑.๓.๑ ด้านบุคคล ในการออกโฉนดที่ดินจะมีบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น เจ้าของที่ดิน เจ้าของที่ดินข้างเคียง ผู้ปกครองท้องที่ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการชุดต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่ที่ดิน เป็นต้น โดยตั้งสมมติฐานว่า เจ้าหน้าที่ที่ดินยังขาดประสบการณ์และความรู้ ความเข้าใจ ระเบียบ กฎหมายเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดิน

๑.๓.๒ ด้านระเบียบกฎหมาย ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกโฉนดที่ดินได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้มิชัดเจน ไม่เหมาะสม และมีจำนวนมาก ส่งผลให้เจ้าพนักงานที่ดินต้องใช้ดุลพินิจในการพิจารณาออกโฉนดที่ดิน

๑.๓.๓ ด้านวิธีการและขั้นตอน ขั้นตอนและวิธีการในการพิจารณาออกเอกสารสิทธิตามกฎหมาย ออกโฉนดที่ดิน วางแนวทางปฏิบัติไว้มิชัดเจน ไม่เหมาะสม ได้กำหนดวิธีการและขั้นตอนไว้มิหลายขั้นตอน อาจเกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติไม่ครบขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญ เป็นสาเหตุทำให้มีการออกโฉนดที่ดินไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้รับทราบถึงสาเหตุของปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน รวมไปถึงการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานซึ่งนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนการดำเนินงานออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้มีประสิทธิภาพและถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย

๑.๕ ขอบเขตของการศึกษา

รายงานการศึกษาเอกสารวิชาการส่วนบุคคล (Individual Study) ฉบับนี้กำหนดวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งศึกษาในขอบเขต ดังนี้

๑.๕.๑ ด้านเนื้อหา เน้นการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกโฉนดที่ดินและการเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดิน การปฏิบัติงานของกรมที่ดินเพื่อสนับสนุนการเป็นรัฐบาลดิจิทัล ตลอดจนการรวบรวมความคิดเห็นด้านการออกเอกสารสิทธิของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นำมาวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล

๑.๕.๒ ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) การศึกษครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative study) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น ๗๐ คน ประกอบด้วย

(ก) กลุ่มผู้บริหารในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา ประกอบด้วยเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขา หัวหน้าฝ่ายทะเบียน หัวหน้าฝ่ายรังวัด หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการที่ดินและหัวหน้าฝ่ายควบคุมและรักษาหลักฐานที่ดิน สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์

(ข) กลุ่มข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการรังวัดออกเอกสารสิทธิในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา

(ค) ประชาชนผู้รับบริการในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา

๑.๕.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน เพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ กำหนดพื้นที่ในการศึกษาเฉพาะสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะ

๑.๖.๑ โฉนดที่ดิน หมายถึง หนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และให้หมายความ รวมถึงโฉนดแผนที่ โฉนดตราจองและตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว”

๑.๖.๒ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หมายถึง หนังสือรับรองจากพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว

๑.๖.๓ สิทธิในที่ดิน หมายถึง กรรมสิทธิ์และให้หมายความรวมถึงสิทธิครอบครองด้วย

๑.๖.๔ การรังวัด หมายถึง การรังวัดปักเขต ทำเขต จด หรือคำนวณการรังวัดเพื่อให้ทราบที่ตั้งแนวเขตที่ดิน หรือทราบที่ตั้งและเนื้อที่ของที่ดิน

๑.๖.๕ พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายที่ดินและพนักงานอื่น ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายที่ดิน

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน เพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาและนำเสนอเนื้อหาสำคัญตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ หลักการได้มาซึ่งกรรมสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน
- ๒.๒ ทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับรัฐบาลดิจิทัล
- ๒.๓ แผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานของกรมที่ดิน
- ๒.๔ ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์
- ๒.๕ แนวคิดและทฤษฎีของการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) สำหรับงานรังวัด
- ๒.๖ พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
- ๒.๗ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร
- ๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ หลักการได้มาซึ่งกรรมสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน

ตามมาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ความหมายคำว่า “สิทธิในที่ดิน” หมายถึง กรรมสิทธิและให้หมายความรวมถึงสิทธิครอบครองด้วย ทั้งกรรมสิทธิและสิทธิครอบครองเป็นทรัพย์สินที่ก่อตั้งขึ้นตามกฎหมายซึ่งประมวลกฎหมายที่ดิน ได้กำหนดให้ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเพื่อเป็นการแสดงความเป็นเจ้าของ กล่าวคือ หนังสือแสดงกรรมสิทธิได้แก่ โฉนดที่ดิน โฉนดแผนที่ โฉนดตราจอง และตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” เป็นต้น ส่วนหนังสือแสดงสิทธิครอบครอง ได้แก่ ใบจองและหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ น.ส.๓ข และ น.ส.๓ก) ซึ่งรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study) ฉบับนี้ จะมุ่งศึกษาเฉพาะหนังสือแสดงกรรมสิทธิในที่ดินประเภทโฉนดที่ดินเท่านั้น

๒.๑.๑ หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกโฉนดที่ดิน

หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกโฉนดที่ดินจะปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายที่ดิน หมวด ๔ การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน กฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ว่าด้วยเงื่อนไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แต่ในบางกรณี

พนักงานเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องพิจารณาตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินและพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นต้น

การออกโฉนดที่ดินได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑) ลักษณะบุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ออกโฉนดที่ดินให้ได้ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕๘ ทวิวรรคสอง (๑) (๒) และ (๓) ได้กำหนดลักษณะบุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกโฉนดที่ดินให้ได้ มีลักษณะดังต่อไปนี้

ผู้มีสิทธิในที่ดินโดยมีหลักฐานสำหรับที่ดิน เช่น แบบแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ใบจอง ใบเหี่ยยบย่ำ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ รวมทั้งโฉนดตราจอง ตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” หรือผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ (ประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา ๕๘ ทวิวรรคสอง (๑))

ผู้มีหลักฐานแบบแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) หมายถึงบุคคลได้ครอบครองทำประโยชน์อยู่ก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ (ก่อนวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๙๗) โดยไม่มีหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินและได้แจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ซึ่งการแจ้ง ส.ค.๑ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้แจ้งเว้นแต่ผู้แจ้งจะได้สิทธิครอบครองอยู่แล้วโดยชอบด้วยกฎหมาย นอกจากบุคคลที่ได้แจ้ง ส.ค.๑ ดังกล่าวที่ถือว่าเป็นผู้มีหลักฐานสำหรับที่ดินที่อาจขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกโฉนดที่ดินให้ได้แล้ว ยังรวมถึงบุคคลที่ได้ครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องจากผู้ที่มี ส.ค.๑ ด้วย ซึ่งบุคคลดังกล่าวนี้จะต้องได้รับการส่งมอบการครอบครองที่ดินจากผู้ที่มี ส.ค.๑ ตามหลักการส่งมอบการครอบครองในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๗๘

ใบจอง เป็นหนังสือแสดงการยอมรับให้เข้าครอบครองที่ดินของรัฐชั่วคราว ซึ่งออกให้แก่บุคคลที่ได้รับการจัดที่ดินให้เข้าอยู่อาศัยหรือประกอบกิจการมาหาเลี้ยงชีพตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

ใบเหี่ยยบย่ำ เป็นหลักฐานที่นายอำเภอออกให้แก่บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้จับจองที่ดินตามพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๔๗๙ โดยใบเหี่ยยบย่ำที่ใช้เป็นหลักฐานในการออกโฉนดที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินของบุคคลประเภทนี้ผู้ได้รับอนุญาตให้จับจองจะต้องแจ้ง ส.ค.๑ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ด้วยจึงจะมีสิทธิออกโฉนดที่ดินได้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ส่วนใบเหี่ยยบย่ำที่นายอำเภอได้ออกให้กับผู้จับจองภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ใบเหี่ยยบย่ำกรณีนี้ไม่ต้องแจ้ง ส.ค.๑

หนังสือรับรองการทำประโยชน์ เป็นหนังสือรับรองจากพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าได้ทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว มีด้วยกัน ๓ รูปแบบ คือ น.ส.๓ น.ส.๓ก และ น.ส.๓ข

โฉนดตราจอง ตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” เป็นหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์พระราชบัญญัติออกโฉนดตราจอง ร.ศ.๑๒๔ และพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๗๙

ผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ เป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตนิคมสร้างตนเองหรือนิคมสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ เมื่อบุคคลได้ทำประโยชน์ในที่ดินครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายได้กำหนดไว้ เจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (กรมประชาสงเคราะห์) หรือกรมส่งเสริมสหกรณ์ จะออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค.๓) ในกรณีที่ดินอยู่ในเขตนิคมสร้างตนเองหรือ (ก.ส.น.๕) ในกรณีที่ดินอยู่ในเขตนิคมสหกรณ์ให้แก่บุคคลนั้นเป็นหลักฐานเพื่อนำไปแสดงในการขออนุญาตที่ดินได้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

ลักษณะบุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกโฉนดที่ดินให้ได้ข้างต้นถือว่าเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นผู้มีสิทธิครอบครองในที่ดิน การนำหลักฐานดังกล่าวมาออกโฉนดที่ดิน โดยทั่วไปแล้วจะไม่ถูกจำกัดเนื้อที่หรือการห้ามโอน ยกเว้น ผู้ที่มีหลักฐานใบจองที่ถูกจำกัดการห้ามโอนส่วนผู้ที่มีหลักฐานสำหรับที่ดินประเภทใบเหยียบย่ำ ในที่นี้หมายถึงใบเหยียบย่ำที่ออกตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ คือออกเมื่อประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับแล้ว เพราะหากเป็นใบเหยียบย่ำที่ออกก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ (ก่อนวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๙๗) เมื่อมีการแจ้ง ส.ค.๑ ก็จะกลายเป็นผู้มีหลักฐาน ส.ค.๑ สำหรับผู้ที่มีโฉนดตราจองและตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” ซึ่งเป็นหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์อยู่แล้วเหตุที่จะต้องออกเป็นโฉนดที่ดินอีกเพราะในทางหลักฐานถือว่าโฉนดที่ดินมีความถูกต้องและมั่นคงถาวรกว่า

๒) ผู้ซึ่งได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี

บุคคลประเภทนี้เป็นบุคคลที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๒) กล่าวคือ ผู้ที่ได้สิทธิครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินมาก่อนใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน โดยยังไม่มีหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดินและผู้นั้นไม่ได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ เมื่อได้มีการประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นการเดินสำรวจแล้วได้มาแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดินท้องที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่ประกาศ หรือได้นำสำรวจปักหลักเขตที่ดิน บุคคลประเภทนี้จะถูกจำกัดจำนวนเนื้อที่ในการออกโฉนดที่ดินโดยเจ้าพนักงานที่ดินจะออกให้ได้ไม่เกิน ๕๐ ไร่ ถ้าประสงค์จะได้เกิน ๕๐ ไร่ ต้องขออนุมัติต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นการเฉพาะราย

๓) ผู้ซึ่งครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ (ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๗) โดยไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน บุคคลประเภทนี้เป็นบุคคลที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) ถือว่าเป็นบุคคลที่เข้าครอบครองที่ดินของรัฐโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงถูกจำกัดเนื้อที่เช่นเดียวกับผู้ตกค้างการแจ้งการครอบครองและอยู่ในเงื่อนไขห้ามโอนสิบปีนับแต่วันที่ได้รับโฉนดที่ดินอีกด้วย เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกหรือโอนให้แก่ทบวงการเมือง องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือโอนให้แก่สหกรณ์เพื่อชำระหนี้โดยได้รับอนุมัติจากนายทะเบียนสหกรณ์ และภายในระยะเวลาสิบปีนี้ ที่ดินก็ไม่อยู่ในข่ายบังคับคดี กล่าวคือ จะร้องขอต่อศาลให้ศาลมีคำสั่งบังคับคดีให้มีการโอนที่ดินดังกล่าวก็ไม่ได้ด้วย

เมื่อได้พิจารณาบุคคลที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๑) (๒) และ (๓) ทั้งสามประเภทดังกล่าวแล้วสรุปได้ว่า บุคคลตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๑) เป็นผู้ที่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายบุคคลตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๒) เป็นผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ในระยะเริ่มแรกคือ ไม่แจ้ง ส.ค.๑ แต่มาปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดเมื่อมีการประกาศเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน แต่บุคคลตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) เป็นผู้ฝ่าฝืนกฎหมายคือ เป็นผู้เข้าครอบครองในที่ดินของรัฐภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยพลการ มิได้ขออนุญาตจับจองหรือปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบขั้นตอน ด้วยเหตุดังกล่าวกฎหมายจึงได้กำหนดสิทธิและเงื่อนไขในการได้มาซึ่งที่ดินไว้แตกต่างกัน โดย บุคคลตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๑) เป็นผู้ปฏิบัติตามกฎหมายย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ถูกจำกัดจำนวนเนื้อที่และไม่มีข้อกำหนดการห้ามโอน เว้นแต่กรณีเป็นการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ ได้แก่ ผู้มีหลักฐานหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค.๓) หรือหนังสือแสดงการทำประโยชน์ในที่ดินของ นิคมสหกรณ์ (ก.ส.น.๕) ต้องอยู่ในบังคับห้ามโอนมีกำหนด ๕ ปี ซึ่งการห้ามโอนดังกล่าวมิได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน แต่เป็นไปตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ สำหรับบุคคลตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๒) เป็นผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในครั้งแรก แต่ต่อมาได้ปฏิบัติตามกฎหมายโดยแจ้งหรือนำพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อมีการเดินสำรวจฯ ตามมาตรา ๒๗ ตรี บุคคลประเภทนี้จึงถูกจำกัดเนื้อที่ในการออกโฉนดที่ดินซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จะออกให้ได้ ไม่เกิน ๕๐ ไร่ ถ้าเกินจากนี้จะต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นการเฉพาะรายตามระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ข้อ ๕ สำหรับบุคคลตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) ซึ่งเป็นผู้ที่ครอบครองที่ดินโดยฝ่าฝืนกฎหมาย ไม่ปฏิบัติตามระเบียบและขั้นตอน นอกจากจะถูกจำกัดเนื้อที่เช่นเดียวกับบุคคลตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๒) โฉนดที่ดินที่ได้รับไปยังมีเงื่อนไขเป็นข้อกำหนดห้ามโอนดังกล่าวข้างต้น แต่อย่างไรก็ตามกฎหมายคงห้ามเฉพาะ

เรื่องการโอนเท่านั้น หากเป็นการทำนิติกรรมประเภทที่ไม่เป็นการโอน เช่น การจดทะเบียนเช่า จำนอง หรือ สิทธิเก็บกิน เป็นต้น ก็สามารถที่จะดำเนินการได้

๔) ลักษณะที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินให้ได้

กฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้อ ๕ กำหนดหลักเกณฑ์ของที่ดินที่จะออกโฉนดที่ดินได้จะต้องเป็นที่ดินที่ผู้มีสิทธิในที่ดินได้ครอบครองและทำประโยชน์แล้ว คำว่าครอบครองจะต้องเป็นลักษณะการเข้ายึดถือโดยมีเจตนายึดถือเพื่อตนและเข้าครอบครองลักษณะเป็นเจ้าของที่ดินหากเป็นที่ดินของรัฐจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐด้วย ส่วนคำว่าทำประโยชน์นั้น จะต้องทำประโยชน์ตามสมควรแก่สภาพที่ดินในท้องถิ่น ตลอดจนสภาพของกิจการที่ทำประโยชน์

๕) ลักษณะที่ดินที่ต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดิน

กฎกระทรวงฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ข้อ ๑๔ ได้กำหนดลักษณะที่ดินที่ต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินไว้ ดังนี้

(๑) ที่ดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน ที่ดินประเภทนี้อาจเกิดจากการสว่นหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่า ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรืออาจเกิดโดยธรรมชาติจากการใช้ประโยชน์ของประชาชนหรือเหตุอื่น ๆ ก็ได้ ทั้งนี้ ไม่จำกัดขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์ ที่ดินประเภทนี้มีฐานะทางกฎหมายเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่อาจโอนให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดได้ นอกจากนี้ยังห้ามมิให้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้ รวมทั้งห้ามมิให้ยึดด้วย ดังนั้นจึงห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินประเภทนี้ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนสภาพหรือรบกวนการใช้ประโยชน์ร่วมกันของประชาชน อย่างไรก็ตาม หากได้มีการถอนสภาพตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๘ วรรคสอง (๑) ที่ดินนั้นก็จะกลายเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๑) อีกครั้งหนึ่งรัฐสามารถนำที่ดินดังกล่าวมาจัดให้กับประชาชนโดยการออกใบจองและอาจออกโฉนดที่ดินต่อไปได้

(๒) ที่เขา ที่ภูเขา และพื้นที่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศหวงห้ามตาม มาตรา ๙ (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน สำหรับที่เขาและที่ภูเขามีฐานะทางกฎหมายเป็นที่รกร้างว่างเปล่า โดยทั่วไปมีการกำหนดห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดิน แต่บุคคลก็สามารถได้มาซึ่งที่ดินได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๔ ถึงแม้ว่าจะมีข้อกำหนดห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินดังกล่าวไว้ แต่มีข้อยกเว้นในที่ดินประเภทนี้ไว้ว่า การห้ามออกโฉนดที่ดินนั้น ไม่รวมถึงที่ดิน ซึ่งผู้ครอบครองมีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดิน อย่างเช่นได้มีการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ไว้ก็สามารถนำมาออกโฉนดที่ดินได้ ข้อยกเว้นดังกล่าวย่อมครอบคลุมถึงพื้นที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศ

หวงห้ามตามมาตรา ๙ (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน รวมถึงบริเวณปริมนทลรอบที่เขาและภูเขา ๔๐ เมตร แต่สำหรับบริเวณแม่น้ำลำคลองมีฐานะทางกฎหมายเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันจึงไม่มีบุคคลใดสามารถมีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น จึงไม่สามารถออกโฉนดที่ดินบริเวณดังกล่าวได้

(๓) ที่เกาะ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๙ บัญญัติให้ที่เกาะที่เกิดในทะเลสาบ หรือในทางน้ำ หรือในเขตน่านน้ำของประเทศและท้องทางน้ำที่ตื่นเงินเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นที่รกร้างว่างเปล่าซึ่งบุคคลอาจได้ที่ดินตามมาตรา ๑๓๓๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่เกาะจึงเป็นพื้นที่ที่สมควรได้รับการคุ้มครองดูแลรักษามีให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย และรักษาพื้นที่ไว้เพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ประกอบกับสถานการณ์ปัจจุบันมีการบุกรุกยึดถือครอบครองที่เกาะเพื่อลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยวมากขึ้น รัฐจึงมีความจำเป็นต้องมีมาตรการกำหนดห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินที่เกาะอย่างใดก็ตาม การห้ามดังกล่าวย่อมไม่กระทบถึงสิทธิของบุคคลที่มีอยู่ก่อนโดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น กรณีที่มีหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ใบจอง ใบเหี้ยบย่ำหรือสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หรือกรณีที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติอนุมัติให้จัดที่ดินแก่ประชาชนหรือกรณีเป็นที่ดินซึ่งได้มีการจัดหาผลประโยชน์ตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้อนุมัติแล้ว

(๔) สงวนหวงห้าม ที่ดินประเภทนี้เกิดจากการที่ทางราชการเห็นความสำคัญหรือมีความจำเป็นต้องการใช้ประโยชน์ในกิจการต่าง ๆ จึงดำเนินการสงวนหวงห้ามที่ดิน ซึ่งส่วนมากมักเป็นที่รกร้างว่างเปล่า โดยมีวิธีการสงวนหรือหวงห้ามแตกต่างกันไปตามกาลสมัย เช่น ก่อนมีพระราชบัญญัติหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘ ไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ไว้ เจ้าหน้าที่จึงอาจใช้อำนาจสงวนหวงห้ามไว้ตามที่เห็นสมควรต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติหวงห้ามแล้วจึงมีการวางหลักเกณฑ์ว่าการสงวนหวงห้ามต้องออกเป็นพระราชกฤษฎีกา และประกาศในราชกิจจานุเบกษา หลังจากนั้นเมื่อมีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายที่ดินได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติหวงห้ามที่ดินดังกล่าวข้างต้น และให้ใช้หลักเกณฑ์หรือวิธีการในการสงวนหวงห้ามตามที่ยกเลิกไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๒๐(๓) และ (๔) แทน ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ สำหรับสถานะทางกฎหมายของที่ดินสงวนหวงห้ามที่นั้นอาจเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) หรือ (๓) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการสงวนหวงห้ามและข้อเท็จจริงเป็นกรณีไป แต่มีข้อสังเกตว่าในกรณีที่เป็นการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่าไว้เพื่อประโยชน์ของส่วนราชการนั้น หากทางราชการยังไม่ได้เข้าไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ที่สงวน

หวงห้ามไว้ ที่ดินดังกล่าวคงมีสภาพเป็นที่รกร้างว่างเปล่า ยังไม่เป็นที่ราชพัสดุแต่อย่างใด นอกจากนี้ตามกฎหมายที่ตราขึ้น พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้กำหนดห้ามไม่ให้ออกโฉนดที่ดินในที่สงวนหวงห้ามตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๒๐ (๓) และ (๔) แห่งประมวลกฎหมายที่ดินหรือตามกฎหมายอื่น หมายถึงที่สงวน หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ต่าง ๆ เช่น ป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เป็นต้น อย่างไรก็ตามกรณีดังกล่าวมีข้อยกเว้นไว้ในข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗)

(๕) ที่ดินคณะรัฐมนตรีสงวนไว้เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น การกำหนดในลักษณะเช่นนี้เป็นกรณีที่กฎหมายลำดับรองบัญญัติรับรองคำสั่งของฝ่ายบริหาร ดังนั้นในบางกรณีเมื่อทางราชการเห็นว่า เพื่อเป็นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น คณะรัฐมนตรีก็สามารถมีมติสงวนที่ดินไว้ได้และที่ดินดังกล่าวก็ไม่สามารถนำไปออกโฉนดที่ดินได้ เช่น เขตป่าไม้ถาวร ป่าชายเลน พื้นที่ที่มีความลาดชันตั้งแต่ ๓๕ % เป็นต้น

สำหรับวิธีการและขั้นตอนการออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ได้กำหนดวิธีการไว้ ๓ วิธี คือ การออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ โดยวิธีเดินสำรวจ ตามมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน การออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ โดยวิธีเฉพาะรายตามมาตรา ๕๙ และมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และการออกโฉนดที่ดินโดยการเปลี่ยนหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นโฉนดที่ดิน (ย้ายแปลง) ตามมาตรา ๕๘ ตริ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งในรายงานการศึกษาเอกสารวิชาการส่วนบุคคล (Individual study) ฉบับนี้กล่าวถึงวิธีการและขั้นตอนออกโฉนดที่ดิน เท่านั้น

๒.๑.๒ ขั้นตอนการออกโฉนดที่ดินโดยวิธีเดินสำรวจตามมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

(ก) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดจังหวัดที่จะดำเนินการเดินสำรวจรังวัด ทำแผนที่ออกโฉนดที่ดินหรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์เพื่อออกโฉนดที่ดินในปีใด (ปีงบประมาณ) ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาสำหรับปีนั้น โดยเขตจังหวัดที่ประกาศกำหนดไม่รวมเขตป่าไม้ถาวร

(ข) เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศจังหวัดที่ทำการเดินสำรวจแล้วผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องประกาศกำหนดท้องที่หรือวันเริ่มต้นของการเดินสำรวจในท้องที่นั้นก่อน วันเริ่มต้นเดินสำรวจไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน โดยปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านท้องที่นั้น การประกาศกำหนดท้องที่และ วันเริ่มต้นของการเดิน

สำรวจรังวัดอาจประกาศทั้งจังหวัดหรือกำหนดพื้นที่เฉพาะตำบลหรืออำเภอ ทั้งนี้ แล้วแต่ความเหมาะสม โดยคณะกรรมการกำหนดพื้นที่ระดับจังหวัดเป็นผู้พิจารณาสั่งเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อประกาศ

(ค) เมื่อมีประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา หรือนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่จะประกาศให้ผู้ครอบครองและผู้ทำประโยชน์ในที่ดินตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดินไปแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน (ส.ค.๒) ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศ

(ง) ผู้ครอบครองและผู้ทำประโยชน์ในที่ดินตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ไม่แจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน (ส.ค.๒) แต่ยังคงประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินนั้น อยู่อีกหรือผู้ซึ่งได้ปฏิบัติตามข้อ ๓ หรือบุคคลตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๑) หรือบุคคลตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จะต้องนำหรือส่งตัวแทนไปนำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจตามวันและเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดนัดหมาย

(จ) ก่อนวันเริ่มเดินสำรวจ พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการประชาสัมพันธ์และนัดประชุมเจ้าของที่ดิน กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน เพื่อชี้แจงกำหนดนัดหมายวันเริ่มต้นและจุดเริ่มต้นเดินสำรวจ วิธีการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ การจัดเตรียมหลักฐานเกี่ยวกับที่ดิน การนัดหมายให้เจ้าของที่ดินหรือตั้งตัวแทนนำเดินสำรวจ และการนัดหมายให้ผู้ปกครองท้องที่ คณะกรรมการหรือหัวหน้าหน่วยที่เกี่ยวข้อง และเจ้าของที่ดินข้างเคียงไปร่วมเป็นพยานในการเดินสำรวจ

(ฉ) เมื่อถึงวันและเวลานัดหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่ออกไปปฏิบัติงานในท้องที่รายตำบล โดยเดินสำรวจปักหลักเขต รังวัดทำแผนที่ สอบสวนสิทธิในที่ดินตามใบไต่สวน หรือแบบบันทึกการสอบสวนสิทธิและพิสูจน์การทำประโยชน์

(ช) เจ้าหน้าที่นำเอกสารทั้งหมดเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาออกโฉนดที่ดินตรวจพิจารณา

(ซ) ประกาศแจกโฉนดที่ดินมีกำหนด ๓๐ วัน ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานที่ดินท้องที่สำนักงานเขต หรือที่ว่าการอำเภอ หรือกิ่งอำเภอท้องที่ ที่ทำการแขวง หรือที่ทำการกำนันท้องที่และในบริเวณที่ดินนั้น และสำนักงานเทศบาลในกรณีที่ดินอยู่ในเขตเทศบาลแห่งละ ๑ ฉบับ

ในกรณีที่มีการคัดค้าน พนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการสอบสวนเปรียบเทียบ ถ้าตกลงกันได้จะดำเนินการตามที่ตกลงกัน หากตกลงกันไม่ได้ต้องส่งเรื่องไปให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาสั่งการไปตามที่เห็นสมควร หากไม่มีผู้โต้แย้งคัดค้าน เมื่อเจ้าหน้าที่จัดทำโฉนดที่ดิน และพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาออกโฉนดที่ดินได้ลงนาม และประทับตราประจำตำแหน่งแล้ว จึงแจกโฉนดที่ดินให้เจ้าของรับไป

๒.๑.๓ ขั้นตอนการออกโฉนดที่ดินโดยวิธีเฉพาะราย ตามมาตรา ๕๙ และมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

(ก) เจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พร้อมด้วยหลักฐานตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน คือ ผู้ที่มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) หรือผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ ต่อเนื่องมาจากบุคคลที่แจ้ง ส.ค. ๑ ผู้ที่มีใบจอง ใบเหี้ยบบ้าง หนังสือรับรองการทำประโยชน์ โฉนดตราจองและตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” หรือเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ ส่วนผู้ที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยไม่หนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน และมีได้แจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) หรือผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ต่อเนื่องจากบุคคลดังกล่าว สามารถขอออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายได้ตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ดินแปลงที่ขออนั้น ไม่อยู่ในท้องที่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ประกาศกำหนดท้องที่ และวันเริ่มต้นการเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินทั้งตำบลไว้แล้ว หรือกรณีได้มีการประกาศกำหนดตามนัยที่กล่าวแล้ว แต่ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ทรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กล่าวคือ ได้แจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน (ส.ค.๒) ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ แต่ไม่ได้มานำสำรวจหรือส่งตัวแทนมานำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการเดินสำรวจ หรือการเดินสำรวจได้ดำเนินการไปไม่ถึงที่ดินที่ผู้ขอครอบครองและทำประโยชน์อยู่ เนื่องจากเหตุบางประการที่ไม่ใช่ความผิดของผู้ขอ ผู้ขอจึงนำสำรวจรังวัดทำแผนที่ หรือนำพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ไม่ได้ เป็นเหตุให้ไม่มีการออกโฉนดที่ดินเนื่องจากการเดินสำรวจนั้น จึงมีสิทธิขอออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายได้ตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่ต้องเป็นกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องออกโฉนดที่ดิน ทั้งนี้ ตามที่ระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ข้อ ๗ กำหนดไว้

(ข) พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนให้ได้ความว่า ที่ดินตั้งอยู่ที่ใด ผู้ขอเป็นเจ้าของครอบครองและทำประโยชน์ตามสมควรแก่สภาพที่ดินในท้องถื่นและสภาพของกิจการที่ได้ทำประโยชน์หรือไม่เพียงใด เป็นที่สาธารณประโยชน์หรือที่สงวนหวงห้ามหรือไม่ หากเป็นกรณีขอออกตามมาตรา ๕๙ ทวิ ต้องสอบสวนความจำเป็นในการขอออกโฉนดที่ดินและพยานหลักฐานการได้มาซึ่งที่ดิน หรือพยานบุคคลผู้รู้เห็น ตลอดจนผู้ปกครองท้องที่ ว่าผู้ขอเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับติดต่อกันมาถึงปัจจุบันรวมถึงการครอบครองและทำประโยชน์ต่อเนื่องมาจากเจ้าของที่ดินเดิมให้ชัดเจน

(ค) ให้ผู้ขอซื้อตำแหน่งที่ดินในแผนที่ระวางหรือระวางรูปถ่ายทางอากาศแล้วแต่กรณี เพื่อตรวจสอบอาณาเขตข้างเคียงติดต่อกับที่ดินของผู้ใด อยู่ใกล้กับถาวรวัตถุสำคัญใด อยู่ในระวางเลขที่เท่าใด แล้วเรียบเก็บค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมเป็นเงินมัดจำรังวัดในการออกโฉนดที่ดิน

(ง) นักรังวัดและมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงรอบแปลงที่ดินที่ขอออกโฉนดที่ดิน ไประวังชี้และรับรองแนวเขตที่ดิน กับมีหนังสือแจ้งให้ผู้ปกครองท้องที่ออกไปร่วมตรวจสอบที่ดินในวันและเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่นัดหมาย

(จ) เมื่อถึงกำหนดนัดหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการรังวัดและปักหลักเขตตามการนำชี้ แนวเขตของผู้ขอและเจ้าของที่ดินข้างเคียง แล้วทำแผนที่ตามผลการรังวัด พร้อมทั้งพิสูจน์สอบสวนสิทธิของเจ้าของที่ดิน โดยบันทึกรายละเอียดการสอบสวนลงในใบไต่สวน (น.ส.๕) (สำหรับกรณีการขอออกโฉนดที่ดิน)

(ฉ) ประกาศการแจกโฉนดที่ดิน มีกำหนด ๓๐ วัน ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ฯ ข้อ ๑๐ (๑) และข้อ ๑๕ (๓) ในกรณีมีผู้คัดค้านเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินพนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการสอบสวนเปรียบเทียบ ตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

(ช) ขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีการขอออกโฉนดที่ดินเฉพาะราย ตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งเป็นกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องขอออกโฉนดที่ดิน และกรณีที่ดินที่ออกให้เกินกว่า ๕๐ ไร่

(ซ) เมื่อประกาศแจกโฉนดที่ดิน ครบกำหนดแล้วไม่มีผู้ใดโต้แย้งคัดค้านและเจ้าหน้าที่ได้จัดทำโฉนดที่ดิน พร้อมทั้งผู้มีอำนาจออกโฉนดที่ดินลงนามแล้ว จึงแจกให้เจ้าของที่ดินรับไป การลงนามออกโฉนดที่ดิน จะเป็นวันที่ผู้มีอำนาจออกโฉนดที่ดินลงนาม และประทับตราประจำตำแหน่ง ซึ่งอาจจะเป็นคนละวันกับวันที่เจ้าของที่ดินมารับเอกสารดังกล่าวก็ได้ และโฉนดที่ดินที่เจ้าพนักงานที่ดินลงนามแล้ว จะสมบูรณ์ต่อเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้แจกเป็นทางการให้เจ้าของที่ดินรับไปแล้ว

สำหรับการออกโฉนดที่ดินเฉพาะราย โดยอาศัยหลักฐานแบบแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) นั้นมีแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างกันบางประการ กล่าวคือ กรณีคำขอเกิดขึ้นภายหลังวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ หลังจากดำเนินการตามวิธีการและขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นแล้ว เจ้าของที่ดิน ต้องไปคัดเอกสารการออกโฉนดที่ดินเพื่อไปยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรม เมื่อศาลยุติธรรมได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดว่าผู้นั้นเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ (ก่อนวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๗) พนักงานเจ้าหน้าที่จึงจะดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ได้ นอกจากนี้ ถ้าปรากฏว่าเนื้อที่ที่ทำการรังวัดใหม่แตกต่างจากเนื้อที่ ตาม ส.ค.๑ พนักงานเจ้าหน้าที่จะพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้ได้เท่าจำนวนเนื้อที่ที่ได้ทำประโยชน์ โดยต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของ

คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ว่าด้วยเงื่อนไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ กล่าวคือ ถ้าปรากฏว่าที่ดินมีอาณาเขต ระยะของแนวเขต และที่ดินข้างเคียงทุกด้านถูกต้องตรงกับหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) เชื่อได้ว่าเป็นที่ดินแปลงเดียวกัน แต่เนื้อที่ที่คำนวณได้แตกต่างไปจากเนื้อที่ตามหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกโฉนดที่ดินเท่าจำนวนเนื้อที่ที่ได้ทำประโยชน์แล้ว แต่ไม่เกินเนื้อที่ที่คำนวณได้

ในกรณีที่ระยะของแนวเขตที่ดินผิดพลาดคลาดเคลื่อน พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกโฉนดที่ดินให้ได้เท่าจำนวนเนื้อที่ที่ได้ทำประโยชน์แล้ว เมื่อผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงได้ลงชื่อรับรองแนวเขตไว้เป็นการถูกต้องครบถ้วนทุกด้านสำหรับการรับรองแนวเขตของผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงตามที่กล่าวมาข้างต้นพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงมารับรองแนวเขตโดยแจ้งไปด้วยว่า ถ้าผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงไม่มาหรือมาแต่ไม่ยอมลงชื่อรับรองแนวเขตโดยไม่คัดค้านการรังวัดเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันทำการรังวัด พนักงานเจ้าหน้าที่จะได้ออกโฉนดที่ดินโดยไม่ต้องมีการรับรองแนวเขต ในกรณีที่ดินนั้นมีด้านหนึ่งด้านใดหรือหลายด้านจดที่ป่าหรือที่รกร้างว่างเปล่า และระยะที่วัดได้เกินกว่าระยะที่ปรากฏในหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.๑) ให้ถือระยะที่ปรากฏในหลักฐานการแจ้งการครอบครองเป็นหลักในการออกโฉนดที่ดิน

๒.๑.๔ ขั้นตอนการเปลี่ยนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) เป็นโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ย้ายแปลง) มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(ก) เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรว่าจะเปลี่ยนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) เป็นโฉนดที่ดินในท้องที่ใด จะประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดท้องที่ที่จะออกโฉนดที่ดินและวันเริ่มต้นการออกโฉนดที่ดินให้ประชาชนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

(ข) วิธีการย้ายแปลงที่ดิน พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินนำหลักฐานเกี่ยวกับระวางรูปถ่ายทางอากาศที่ใช้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) มาปรับแก้ตามหลักวิชาการแผนที่รูปถ่ายทางอากาศด้วยการย้ายรูปแปลงที่ดิน น.ส.๓ ก. จากระวางรูปถ่ายทางอากาศ มาตรฐาน ๑ : ๕๐๐๐ มาลงที่หมายในระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศของระบบพิกัดฉาก ยู ที เอ็ม มาตรฐาน ๑ : ๕๐๐๐ โดยอาศัยลวดลายในระวางทั้งสองโดยไม่ต้องรังวัด เว้นแต่บริเวณที่ดินมีสิ่งปกคลุม หรือมีลวดลายในระวางรูปถ่ายทางอากาศไม่ชัดเจน หรือมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพที่ดินกรณีเช่นนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องเข้าไปรังวัดตรวจสอบที่ดินเพื่อนำรูปแปลง น.ส.๓ ก. ย้ายลงระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศ หรือแก้ไขเขตที่ดินตาม น.ส.๓ ก. ให้ตรงกับสภาพที่ดินจริงแล้วจึงย้ายรูปแปลงที่ดินลงในระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศ แต่หากมีความคลาดเคลื่อนมากก็ให้งดการดำเนินการออกโฉนดที่ดินโดยวิธีนี้

อนึ่ง เมื่อถึงกำหนดวันเริ่มต้นดำเนินการ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) ในพื้นที่ที่จะดำเนินการเปลี่ยนเป็นโฉนดที่ดินจะต้องระงับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมใด ๆ ที่ต้องมีการรังวัด สำหรับที่ดิน น.ส.๓ ก. ในพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากเมื่อมีการจดทะเบียนที่มีการรังวัดแบ่งแยกในที่ดิน น.ส.๓ ก. จะทำให้โฉนดที่ดินที่ออกมาโดยวิธีการนี้มีรายละเอียดไม่ตรงกับหลักฐาน น.ส.๓ ก. เดิม เช่น มีเนื้อที่ดินไม่ตรงกันอันเป็นอุปสรรคต่อการออกโฉนดที่ดิน เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเจ้าพนักงานที่ดินจะอนุญาตให้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมก็ได้ นอกจากนั้น เจ้าพนักงานที่ดินจะออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้มีชื่อ ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิในหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ ก.) เท่านั้น และถ้า น.ส.๓ ก. มีการรายการภาระผูกพัน หรือมีการเปลี่ยนแปลงผู้มีสิทธิในที่ดินระหว่างดำเนินการออกโฉนดที่ดิน จะต้องยกรายการมาจดแจ้งในโฉนดที่ดินด้วย

(ค) เมื่อได้จัดทำโฉนดที่ดินพร้อมที่จะแจกแล้ว เจ้าพนักงานที่ดินจะประกาศกำหนดวันแจกโฉนดที่ดินให้ผู้มีสิทธิไปรับโฉนดที่ดิน และนับแต่วันกำหนดแจกโฉนดที่ดินตามประกาศให้ถือว่า น.ส.๓ ก. แปลงนั้น เป็นอันยกเลิก และให้ผู้มีสิทธิในที่ดินส่ง น.ส.๓ ก. คืนแก่เจ้าพนักงานที่ดิน

๒.๑.๕ การสอบสวนผู้ปกครองท้องที่

เนื่องจากการระวางชี้แนวเขตที่สาธารณประโยชน์ไม่ว่าจะอยู่ในเขตเทศบาลหรือนอกเขตเทศบาล ผู้มีอำนาจหน้าที่คือนายอำเภอท้องที่ ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ปัจจุบันคือ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๓) กระทรวงมหาดไทยจึงวางระเบียบให้สอบผู้ปกครองท้องที่ก่อนออกโฉนดที่ดิน ตามหนังสือ ด่วนมาก ที่ มท ๐๗๑๙/ว ๕๒๕ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ ดังนี้

๑) การออกโฉนดที่ดิน ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา มีหนังสือแจ้งนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอออกไปร่วมเป็นพยานและตรวจสอบที่ดินว่าเป็นที่สงวนหวงห้ามหรือที่สาธารณประโยชน์ อย่างไร หรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบว่า ผู้ขอได้ครอบครองทำประโยชน์จริงหรือไม่ อย่างไร เว้นแต่กรณีการขอยกโฉนดที่ดิน ตามหลักฐาน น.ส.๓ ก. ไม่ต้องแจ้งบุคคลดังกล่าวไปร่วมตรวจสอบแต่ประการใด

๒) ในกรณีที่ดินขอยกโฉนดที่ดินมีแนวเขตติดต่อกับที่สาธารณประโยชน์ ซึ่งนายอำเภอท้องที่เป็นผู้ดูแลรักษา ถ้าได้ออกไปตรวจสอบในวันทำการรังวัดก็ให้รับรองแนวเขตที่สาธารณประโยชน์นั้นด้วย

๒.๑.๖ การออกโฉนดที่ดินเกี่ยวกับเขตป่าไม้

หมายถึง เขตป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ พื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่ห้ามล่าสัตว์ป่า หรือพื้นที่ที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีซึ่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ข้อ ๑๖ ประกอบกับข้อ ๑๐ (๓) กำหนดว่าการออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดินที่ตั้งอยู่ในตำบลที่มีป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ พื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่ห้ามล่าสัตว์ป่า หรือพื้นที่ที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี และกรมป่าไม้หรือกรมพัฒนาที่ดินยังไม่ได้ขีดเขตป่าไม้ดังกล่าวลงในระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศ หรือในกรณีที่มีการขีดเขตแล้ว แต่ที่ดินมีอาณาเขตติดต่อกับเกี่ยวหรืออยู่ในเขตป่าไม้ข้างต้น ผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องตั้งคณะกรรมการร่วมกันออกไปตรวจพิสูจน์ที่ดินก่อน หากผลการตรวจพิสูจน์ปรากฏว่าที่ดินอยู่นอกเขตป่าไม้ หรือในกรณีอยู่ในเขตป่าไม้ แต่ผลการตรวจพิสูจน์ปรากฏว่าผู้ขอได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมายมาก่อนวันที่ทางราชการได้กำหนดให้ที่ดินนั้นเป็นเขตป่าไม้ดังกล่าวเมื่อไม่มีผู้โต้แย้งคัดค้านภายในกำหนดประกาศแล้วให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ขอต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกรณีที่มีการขออนุญาตที่ดิน ตามมาตรา ๕๙ ทวิ ในเขตป่าไม่ว่า ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ต้องแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) หรือต้องได้รับการผ่อนผันจากผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ เสียก่อน จึงจะขออนุญาตที่ดินในเขตป่าไม้ได้ เพราะผลของการไม่แจ้ง ส.ค. ๑ ถือว่าบุคคลนั้นละสิทธิการครอบครองที่ดิน รัฐมีอำนาจนำที่ดินไปจัดได้และการกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า หรือมีมติคณะรัฐมนตรีให้สงวนไว้เป็นเขตป่าไม้ถาวรของชาติ ทำให้ที่ดินดังกล่าวต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดิน โดยเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ถือเป็นที่สงวนหวงห้ามตามกฎหมายเฉพาะ ส่วนเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี เป็นที่ดินซึ่งทางราชการเห็นว่าควรสงวนไว้เพื่อทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้น ผู้ครอบครองที่ดิน จึงไม่อาจขออนุญาตที่ดินตามมาตรา ๕๙ ทวิ ในเขตป่าไม้ได้แต่อย่างใด

กรณีที่มีการตั้งคณะกรรมการตรวจพิสูจน์ที่ดินตามกฎหมาย ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ในการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์มาครั้งหนึ่งแล้ว ต่อมามีการนำหนังสือรับรองการทำประโยชน์มาขอออกเป็นโฉนดที่ดิน ถ้าที่ดินอยู่ในหลักเกณฑ์ที่ต้องตั้งคณะกรรมการพิสูจน์ที่ดินก็ต้องดำเนินการตามนัยดังกล่าวอีกครั้งหนึ่งด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากกฎกระทรวงดังกล่าวไม่มีข้อกำหนดเป็นการยกเว้นไว้แต่อย่างใด

สำหรับคณะกรรมการตรวจพิสูจน์ที่ดินที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งตามกฎหมายฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ประกอบด้วย ป่าไม้อำเภอ หรือผู้ที่ป่าไม้จังหวัดมอบหมายในท้องที่ที่ไม่มีป่าไม้ อำเภอ เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ ปลัดอำเภอ และกรรมการอื่นตามที่เห็นสมควร สำหรับที่ดินที่ได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีแต่ยังมิได้มีการขีดเขตในระวางฯ หรือมีการขีดเขตแล้ว แต่ที่ดินมีอาณาเขตติดต่อกับเขตที่ได้จำแนกเป็นเขตป่าไม้ถาวรให้ตั้งผู้แทนกรมพัฒนาที่ดินเป็นกรรมการด้วย แต่โดยที่ปัจจุบันตำแหน่งป่าไม้จังหวัดหรือป่าไม้อำเภอไม่มีแล้วอันเนื่องมาจากการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ในการปฏิรูประบบราชการ อีกทั้งในบางท้องที่ได้มีการยุบตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอแล้วเช่นกัน การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่แต่งตั้งกรรมการให้เป็นไปตามกฎหมาย เนื่องจากไม่มีตำแหน่งของบุคคลที่จะให้แต่งตั้งเป็นกรรมการจึงไม่เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจที่จะแต่งตั้งกรรมการอื่นตามที่เห็นสมควรเพื่อเป็นกรรมการได้อยู่แล้ว

๒.๑.๗ การออกโฉนดที่ดินเกี่ยวกับเขตปฏิรูปที่ดิน

การออกโฉนดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินมีประเด็นที่ต้องพิจารณาตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๑๒๓๐ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๓๕ สรุปความได้ว่า ภายหลังที่ได้มีการประกาศเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ยังมีอำนาจเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในเขตดังกล่าวได้ เนื่องจากมาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มิได้ห้ามเดินสำรวจในเขตปฏิรูปที่ดิน แต่จะออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรที่ครอบครองทำประโยชน์อยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับและไม่ได้แจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) หรือมิได้แจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดินไว้ก่อน มีการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินไม่ได้

นอกจากนี้ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๒๐๙ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๗ ยังให้ความเห็นว่า เมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินฯ แล้ว และในเขตดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ที่ ส.ป.ก. เข้าไปดำเนินการแล้วหรือยังไม่ได้เข้าไปดำเนินการก็ตาม พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรที่ครอบครองทำประโยชน์อยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับไม่ได้ ถ้าราษฎรดังกล่าวมิได้แจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) หรือมิได้แจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ไว้ก่อนมีการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน อีกทั้งยังต้องปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงระหว่าง กรมที่ดินกับ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เรื่องวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๑ อีกด้วย

๒.๑.๘ การออกโฉนดที่ดินในเขตที่ดินของรัฐ

การออกโฉนดที่ดินในที่ดินของรัฐประเภทที่สงวนหวงห้าม ประกาศสงวนหวงห้ามที่ดินหรือตามพระราชกฤษฎีกาสงวนหวงห้ามที่ดิน ที่ราชพัสดุ และที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน กรมที่ดินได้วางแนวทางปฏิบัติไว้ตามหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๖.๒/ว ๑๙๔๗๓ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๗ โดยให้ดำเนินการ ดังนี้

๑) กรณีที่ปรากฏโดยชัดแจ้งตามเอกสารที่ผู้ขอนำมาเป็นหลักฐานในการยื่นคำขอว่า ได้มีการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินมาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐดังกล่าว ก่อนออกโฉนดที่ดินให้จังหวัด นำเรื่องเสนอต่อคณะกรรมการการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐประจำจังหวัด (กปร.จังหวัด) ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นคณะกรรมการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของรัฐจังหวัด (คพร.จังหวัด) เพื่อพิจารณาพิสูจน์สิทธิในที่ดินตามอำนาจหน้าที่ ตามที่คณะกรรมการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของรัฐจังหวัด (คพร.จังหวัด) กำหนด

๒) กรณีที่ปรากฏโดยชัดแจ้งตามเอกสารที่ผู้ขอนำมาเป็นหลักฐานในการยื่นคำขอว่า ได้มีการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินภายหลังจากการเป็นที่ดินของรัฐดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานที่ดิน ส่งยกเลิกคำขอของผู้ขอ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ขอทราบเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อไป

๓) กรณีที่ไม่เป็นที่แน่ชัดตามเอกสารซึ่งผู้ขอนำมาเป็นหลักฐานในการยื่นคำขอว่า ได้มีการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินมาก่อนหรือภายหลังจากการเป็นที่ดินของรัฐดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงให้ได้ความโดยชัดเจนเป็นที่ยุติว่า ได้มีการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมาก่อนหรือหลังจากการเป็นที่ดินของรัฐเสร็จแล้วจึงดำเนินการตามข้อ ๑ หรือข้อ ๒ แล้วแต่กรณี

๒.๑.๙ การสอบสวนเปรียบเทียบและการสั่งการกรณีที่มีการโต้แย้งสิทธิในที่ดินที่ออกโฉนดที่ดิน ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๖๐

การที่เจ้าพนักงานที่ดินจะออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ขอ มักจะมีกรณีโต้แย้งคัดค้านเกิดขึ้นอยู่เสมอ ทั้งที่เป็นกรณีเอกชนด้วยกันเองเป็นผู้คัดค้าน และกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินเป็นผู้คัดค้าน โดยประเด็นที่คัดค้านส่วนใหญ่คือ ผู้ขอออกโฉนดที่ดินไม่ใช่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน หรือที่ดินที่ออกโฉนดที่ดินเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน จึงมีการกำหนดบทบัญญัติในประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๖๐ ที่บัญญัติว่า “ถ้ามีการโต้แย้งสิทธิกันให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดินแล้วแต่กรณี มีอำนาจสอบสวนเปรียบเทียบถ้าตกลงกันได้ ก็ให้ดำเนินการไปตามที่ตกลงกัน หากตกลงกันไม่ได้ก็ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด สาขา มีอำนาจพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร แล้วแจ้งเป็นหนังสือให้คู่กรณีทราบโดยให้ฝ่ายที่ไม่พอใจไปฟ้อง

ต่อศาลภายในกำหนดหกสิบวัน นับแต่วันรับทราบคำสั่ง ในกรณีที่ได้ฟ้องต่อศาลแล้วให้รอเรื่องไว้ เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดประการใด จึงดำเนินการไปตามกรณีถ้าไม่ฟ้องภายในกำหนดก็ให้ดำเนินการไปตามที่สั่งการ หลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวพอสรุปได้ ดังนี้

(ก) ความหมายของการโต้แย้งสิทธิ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานที่ดิน มีอำนาจสอบสวนเปรียบเทียบ หมายถึง การโต้แย้งระหว่างบุคคลทั้งสองฝ่าย ซึ่งต่างอ้างว่าตนมีสิทธิเป็นเจ้าของที่ดินนั้น และอาจออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินนั้นได้ การดำเนินการตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินนี้จึงใช้เฉพาะกับที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้

(ข) เหตุที่ต้องสอบสวนเปรียบเทียบ เมื่อมีการโต้แย้งสิทธิในที่ดินก็เพื่อให้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินยุติลงตามขั้นตอนและกระบวนการกฎหมายส่วนผลการพิจารณาสั่งการ จะเป็นอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับที่ดินแปลงนั้น และเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ดินจะต้องดำเนินการ

๒.๒ ทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับรัฐบาลดิจิทัล

๒.๒.๑ ความหมายของรัฐบาลดิจิทัล

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ให้ความหมายของรัฐบาลดิจิทัล หมายถึง การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานภาครัฐและการบริการสาธารณะโดยปรับปรุงการบริหารจัดการและบูรณาการข้อมูลภาครัฐและการทำงานให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างมั่นคงปลอดภัยและมีธรรมาภิบาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชน ในการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐต่อสาธารณชน และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้ความหมายของคำว่า รัฐบาลดิจิทัล หมายถึง การออกแบบและการปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการของรัฐ ทั้งนี้โดยอาศัยข้อมูลทางดิจิทัลเพื่อสร้างการบริการของรัฐในรูปแบบใหม่ โดยผ่านเทคโนโลยี Mobile Social รวมไปถึงการใช้ Cloud Technology ในยุคอินเทอร์เน็ต โดยการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ภาครัฐมีกำลังคนที่มีทักษะความสามารถรวมทั้งความรู้ด้านดิจิทัลที่เหมาะสม และปรับเปลี่ยนให้เข้ากับรูปแบบการดำเนินการในปัจจุบันที่จะเป็นกลไกขับเคลื่อนที่สำคัญในการผลักดันและสนับสนุนจากภาครัฐให้กลายเป็นรัฐบาลดิจิทัล รวมถึงเพื่อให้ข้าราชการและบุคลากรของภาครัฐสามารถปรับตัวและมีการตื่นตัวให้เท่าทันกับการปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในบริบทของการปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงเป็นรัฐบาลดิจิทัลและรวมทั้งสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

รัฐบาลดิจิทัล หรือ Digital government คือ การที่หน่วยงานภาครัฐนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัล มาปรับใช้ภายในหน่วยงาน เพิ่มศักยภาพการทำงานขององค์กรรัฐให้รวดเร็ว ก้าวทันตามเทคโนโลยีของ องค์กรเอกชนได้อย่างเทียบเท่า รวมถึงยังมีระบบการเชื่อมโยงการเข้าถึงข้อมูล ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนและประชาชน เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็วให้กับผู้ที่ต้องการติดต่อกับหน่วยงาน ภาครัฐง่ายยิ่งขึ้น ทั้งนี้ลักษณะรัฐบาลดิจิทัล สามารถแบ่งออกได้ ๓ แบบดังนี้

๑) Reintegrationเป็นรูปแบบของการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐ เชื่อมต่อข้อมูลเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการสร้างศูนย์ข้อมูล และยังง่ายต่อการควบคุมและการจัดการของ หน่วยงานราชการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒) Needs-based holism เป็นรูปแบบการปรับปรุงองค์กรภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการให้บริการแก่สาธารณะ ซึ่งข้อดีของรูปแบบนี้คือเป็นการทำให้หน่วยงานภาครัฐเข้าใจความต้องการ ของประชาชนอย่างแท้จริง เพราะข้อมูลเหล่านี้อยู่ในศูนย์เก็บข้อมูลที่เดียวกัน

๓) Digitalization คือหัวใจในการเสริมสร้างศักยภาพในการนำระบบบริหารสารสนเทศมา ใช้ เพื่อให้ง่ายต่อการจัดการ รวมถึงประชาชนเองก็ใช้งานระบบนี้ได้อย่างง่ายดาย ทั้งนี้ควรให้ความสำคัญ กับการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต แทนการทำงานแบบเดิม

๒.๒.๒ ความเป็นมาของรัฐบาลดิจิทัลในประเทศไทย

แนวคิดการปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลเป็นแนวคิดที่มาจากในคราว การประชุมคณะกรรมการเตรียมการด้านดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัลและสังคม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ที่พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีเป็นประธานการประชุม โดยที่ประชุม มีมติเห็นชอบร่างแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเพื่อปฏิรูปประเทศไทยสู่ DIGITAL THAILAND คือการที่ประเทศไทยสามารถสร้างสรรค์ และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์ และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามนโยบายของรัฐบาล โดยร่าง แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีเป้าหมายในภาพรวม ๔ ประการ ดังต่อไปนี้

๑) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการใช้นวัตกรรมและ เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการผลิตและการบริการ

๒) สร้างโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียมด้วยข้อมูลข่าวสารและบริการต่าง ๆ ผ่านสื่อดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

๓) เตรียมความพร้อมให้บุคลากรทุกกลุ่มมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและ การประกอบอาชีพในยุคดิจิทัล

๔) ปฏิรูปกระบวนการทัศนการทำงานและการให้บริการของภาครัฐด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อให้เกิดเป็นการปฏิบัติงานที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์ สำนักโฆษก, ๒๕๕๙ และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ๒๕๕๙)

ทั้งนี้ เห็นได้ว่าเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลดิจิทัล คือ เป้าหมายการปฏิรูปกระบวนการทัศนการทำงานและการให้บริการของภาครัฐด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อให้เกิดเป็นการปฏิบัติงานที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งเป็นกระบวนการทัศนของการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐที่ถูกเปลี่ยนแปลงด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความมั่นคงปลอดภัย มีธรรมาภิบาล และมีเป้าหมายการสร้างโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียม ด้วยข้อมูลข่าวสารและบริการต่าง ๆ ผ่านสื่อดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เพราะจะทำให้ประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อดิจิทัลอย่างเท่าเทียมคุณภาพชีวิตของประชาชนจะดีขึ้นจากการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศและบริการสาธารณะ โดยเฉพาะบริการสาธารณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตโดยผ่านทางเทคโนโลยีดิจิทัล

๒.๒.๓ การปรับเปลี่ยนภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

แนวคิดการปรับเปลี่ยนภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล เป็นแนวคิดที่มุ่งใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างมีแบบแผนและเป็นระบบจนสามารถพัฒนาสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลโดยสมบูรณ์โดยลักษณะของบริการภาครัฐหรือบริการสาธารณะจะอยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่ขับเคลื่อนโดยความต้องการของประชาชนหรือผู้ใช้บริการ (citizen driven) ซึ่งหมายถึงการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้โดยไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพ พื้นที่ และภาษาซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยให้รัฐบาลสามารถหลอมรวมการทำงานของภาครัฐเสมือนเป็นองค์กรเดียว รัฐบาลดิจิทัลในอนาคตจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการบริหารบ้านเมือง และเสนอความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของภาครัฐได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้การปรับเปลี่ยนและยกระดับภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลจำเป็นต้องดำเนินการในหลายส่วน

(ก) การปรับเปลี่ยนการทำงานภาครัฐด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาลเน้นการเชื่อมโยงข้อมูล และการทำงานของหน่วยงานภาครัฐเข้าด้วยกัน (connected government) โดยบูรณาการข้อมูลข้ามหน่วยงานจนเสมือนเป็นองค์กรเดียว (one government) ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรดิจิทัลร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะลดความซ้ำซ้อนในการลงทุนในทรัพยากร

นอกจากนี้ การพัฒนา back office รุ่นใหม่เพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการทุกอย่างของรัฐให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลอย่างเป็นระบบ รวมถึงการนำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์มาใช้แทนกระดาษ เพื่อลดขั้นตอน และเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐทั้งในส่วนการให้บริการประชาชนและการบริหารจัดการหน่วยงานภาครัฐ โดยระบบ back office ของส่วนราชการต้องรองรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้โดยสมบูรณ์รวมทั้งต้องมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการเพิ่มขึ้นของข้อมูลจำนวนมหาศาลในระบบ ในด้านการจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดการความปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber Security)

(ข) การสนับสนุนให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ (open data) และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานของรัฐ (open government) เพื่อนำไปสู่การเป็น Digital Thailand โดยการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐและประชาชน เปิดเผย จัดเก็บ แลกเปลี่ยน และบูรณาการข้อมูล ตามมาตรฐาน open data เพื่อนำมาซึ่งการพัฒนาฐานข้อมูล รวมถึงชุดข้อมูลด้านต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงข้อมูลจากทุกหน่วยงานภาครัฐโดยไม่ยึดติดความเป็นเจ้าของ และเปิดเผยต่อสาธารณะ เพื่อให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมบริการ และสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ทะเบียนข้อมูลประชาชนที่เก็บรวบรวมข้อมูลบุคคลตั้งแต่เกิดจนตายสำหรับการวางแผนพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต ข้อมูลสุขภาพที่จะพัฒนาสู่บริการสุขภาพดีถ้วนหน้า (universal healthcare) ทะเบียนข้อมูลเกษตร เป็นต้น การเชื่อมโยงการบริหารจัดการการพัฒนาและการให้บริการของภาครัฐ จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายและเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจที่เกิดจากการหลอมรวมทางสังคม รวมทั้งเกิดการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ นำไปสู่ความโปร่งใสและลดปัญหาการทุจริต

(ค) การพัฒนาแพลตฟอร์มบริการพื้นฐานภาครัฐ (government service platform) เพื่อรองรับการพัฒนาแอปพลิเคชันหรือบริการรูปแบบใหม่ที่เป็นบริการพื้นฐานของทุกหน่วยงานภาครัฐ โดยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแพลตฟอร์มบริการพื้นฐาน ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำธุรกรรมและการให้บริการที่เป็นบริการพื้นฐานของทุกหน่วยงานภาครัฐ เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับทุกหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน เช่น บริการใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์ บริการยืนยันตัวตน บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ บริการด้านโลจิสติกส์ให้สะดวก รวดเร็วและมีความปลอดภัยในการใช้งานและให้บริการ

(ง) การจัดให้มีบริการอัจฉริยะ (smart service) ที่อำนวยความสะดวกต่อประชาชนตามความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ บริการอัจฉริยะเป็นการแปรสภาพการบริการภาครัฐจากรูปแบบเดิมไปสู่รูปแบบการบริการที่ประชาชนผู้รับบริการสามารถเลือกใช้บริการสาธารณะผ่านระบบดิจิทัลตามความต้องการของแต่ละบุคคลได้ด้วยตนเอง รวมทั้งการพัฒนาไปสู่การบริการสาธารณะ

ในลักษณะอัตโนมัติ(automated public services) ตามหลักการออกแบบที่เป็นสากล และเข้ากับสถานการณ์โดยประชาชนผู้รับบริการไม่ต้องร้องขอหรือยื่นเรื่องต่อรัฐ เช่น เมื่อมีเด็กเกิดใหม่ ประชาชนไม่ต้องแจ้งเกิดต่อภาครัฐ แต่ระบบจะเชื่อมโยงกับข้อมูลการแจ้งเกิดโดยโรงพยาบาลและบันทึกข้อมูลลงฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรรวมทั้งส่งหลักฐานให้ผู้ปกครองของเด็กเกิดใหม่เอง เป็นต้น

๒.๒.๔ ระยะการปรับเปลี่ยนภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

การปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลต้องโปร่งใส อำนวยความสะดวก รวดเร็ว และเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียว การบริการของภาครัฐต้องตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็วและแม่นยำ และต้องมีโครงสร้างพื้นฐาน การจัดเก็บ การบริหารข้อมูลที่บูรณาการไม่ซ้ำซ้อน พร้อมรองรับการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงาน การให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลภาครัฐได้สะดวกและเหมาะสม เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน อย่างไรก็ตาม การปรับเปลี่ยนดังกล่าวต้องมีการดำเนินการตามลำดับอย่างเป็นระยะ โดยแบ่งออกเป็น ๔ ระยะ

ระยะที่ ๑ ภาครัฐไทยลงทุนและสร้างฐานรากในการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล การบริหารจัดการของรัฐจะถูกปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัลอย่างเป็นระบบ มีการใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์แทนกระดาษมากขึ้น เกิดการใช้ทรัพยากรดิจิทัลร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เริ่มบูรณาการข้อมูลและทรัพยากรร่วมกัน นำไปสู่การเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ (connected government) และการมีชุดข้อมูลและระบบบริการพื้นฐานภาครัฐ (government service platform) ที่มีมาตรฐานสามารถเข้าถึง แลกเปลี่ยน เชื่อมโยง และใช้งานร่วมกันได้

ระยะที่ ๒ ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลตามแนวประชารัฐ เกิดการเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐและบูรณาการข้อมูลข้ามหน่วยงานโดยสมบูรณ์ผู้บริหารภาครัฐ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกระดับ และใช้ประโยชน์จากการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อประกอบการวางแผนและการตัดสินใจอย่างถูกต้อง ทันสถานการณ์ พัฒนาศักยภาพภาครัฐตามความต้องการของประชาชนผู้รับบริการตามหลักการออกแบบที่เป็นสากล (universal design) ผ่าน single window service เพิ่มขึ้น การบริหารจัดการภาครัฐและการบริการภาครัฐต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ (connected governance) ตลอดจนเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาภาครัฐ (open government) และเสนอความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของภาครัฐได้อย่างสะดวกทันสถานการณ์ มั่นคง ปลอดภัย และรักษาความเป็นส่วนตัวของข้อมูล ซึ่งนำไปสู่การดำเนินงานที่มีความโปร่งใส (transparency) และน่าเชื่อถือ (accountability) ซึ่งสามารถถูกตรวจสอบได้จากประชาชน

ระยะที่ ๓ ภาครัฐไทยสามารถขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพ ภาครัฐมีกระบวนการทำงานเป็นระบบดิจิทัลโดยสมบูรณ์เชื่อมโยงการทำงานและข้อมูลระหว่างภาครัฐจนเสมือนเป็นองค์กรเดียว (one government) และเชื่อมโยงประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ (open government) โดยรัฐจะแปรสภาพเป็นผู้จัดให้มีการบริการของรัฐจากรูปแบบเดิม ไปสู่รูปแบบการบริการสาธารณะในลักษณะอัตโนมัติ (automated public services) ตามหลักการออกแบบที่เป็นสากล (universal design) ผ่านระบบดิจิทัลที่สอดคล้องกับสถานการณ์และความต้องการของผู้รับบริการ แต่ละบุคคลโดยผู้ใช้งานไม่ต้องร้องขอต่อรัฐ การกำหนดนโยบายและการตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ทันสมัย มีการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ระยะที่ ๔ ภาครัฐไทยอยู่ในกลุ่มรัฐบาลดิจิทัลที่พัฒนาแล้ว และสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างบริการภาครัฐแก่ประชาชนอย่างยั่งยืน การทำงานของภาครัฐที่รวมกันเป็นเสมือนองค์กรเดียวที่ทำงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาด รวดเร็ว โปร่งใส ได้เปลี่ยนแปลงบทบาทภาครัฐในอนาคต โดยรัฐจะไม่เป็นผู้สร้างบริการสาธารณะอีกต่อไป แต่บทบาทของรัฐในอนาคตเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก ผู้กำกับดูแลบริหารจัดการการให้บริการสาธารณะระหว่างภาคเอกชนและประชาชนให้เกิดความเป็นธรรม ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการได้โดยไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพ พื้นที่ และภาษาประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการปกครองและบริหารบ้านเมืองโดยสมบูรณ์ ภาครัฐไทยจะกลายเป็นผู้นำด้านรัฐบาลดิจิทัลด้านการบริหารจัดการภาครัฐและด้านการบริการประชาชนในภูมิภาคอาเซียน

อย่างไรก็ตาม การที่ภาครัฐไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลได้นั้นมีปัจจัยหลักที่สนับสนุนหลายด้าน แต่ปัจจัยดังกล่าวยังคงประสบปัญหาที่แตกต่างกัน จึงต้องมีการแก้ไขปัญหาลำนั้นควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้รัฐบาลดิจิทัลสามารถเกิดขึ้นได้จริงตามระยะการปรับเปลี่ยนภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ในที่นี้จะขอจำแนกปัจจัยหลักที่สนับสนุนภาครัฐไทยในการก้าวเข้าสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ได้แก่ด้านความพร้อมของภาครัฐ ด้านโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม ด้านกฎหมายและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ด้านการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลของประชาชน และด้านทรัพยากรบุคคล

ดังนั้นในการปรับเปลี่ยนภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ภาครัฐต้องจัดทำนโยบายและขอบเขตการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลให้กว้างไปกว่าเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยต้องคำนึงถึงประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีขอบเขตการบริการภาครัฐ (Public Sector Service) ที่ชัดเจน และต้องมีภาวะผู้นำทางรัฐบาลดิจิทัล มีการดูแลป้องกันข้อมูลส่วนตัวและการเปิดเผยข้อมูล พร้อมกับการสร้างนวัตกรรมบริการภาครัฐ (Public Sector Innovation) สร้างความเป็นสากลให้กับรัฐบาลดิจิทัลมีการ

ลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารขนาดใหญ่ ไปพร้อมกับการพัฒนาความสามารถของเทคโนโลยีดิจิทัลให้เป็นกลไกในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้สิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการคือ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ไปพร้อม ๆ กับการสร้างรัฐบาลแห่งการเรียนรู้ (Learning Government) จึงจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ (Knowledge Intensive Workforce) ที่แท้จริง

๒.๓ แผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานของกรมที่ดิน

ปัจจุบันการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยในด้านต่าง ๆ ถูกกำหนดขึ้นภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อมุ่งยกระดับการพัฒนาประเทศไปสู่เป้าหมายที่ว่า “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” ด้วยการมุ่งยกระดับศักยภาพของประเทศไทยในหลากหลายมิติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศในทุกด้านไปพร้อม ๆ กัน และเกิดเป็นพลังผลักดันให้บรรลุ ตามวิสัยทัศน์ประเทศที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

จากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับโลก (Global Megatrends) และปัจจัยภายในประเทศล้วนแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบในวงกว้างและคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อไปในอนาคต ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลากหลายมิติและมีหลายระดับ ตั้งแต่การดำเนินชีวิตของประชากรไปจนถึงผลรวมในระดับประเทศ และมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ รวมถึงชีวิตความเป็นอยู่ของผู้อยู่ในสังคม อีกทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นจะไม่ใช่ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเพียงชั่วคราวแล้วเลือนหายไป แต่จะเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง ยังส่งผลเป็นระยะเวลานาน จากพลวัตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้ทั่วโลกต่างตระหนักและให้ความสำคัญกับ “เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ด้วยการมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการปรับสมดุลใน ๓ มิติของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ในรูปแบบบูรณาการและการมีส่วนร่วม เพื่อไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและการประกาศเจตนารมณ์ฯ ดังกล่าว กรมที่ดินในฐานะที่เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชน เพื่อให้สมดังปณิธานของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ องค์ปฐมเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย จึงได้จัดทำแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของกรมที่ดิน (Department of Lands’ Sustainable Development Goals Roadmap : DOL’s SDGs Roadmap) เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

วิสัยทัศน์กรมที่ดิน (Vision)

“เป็นองค์กรชั้นนำในการคุ้มครองสิทธิด้านที่ดิน การจัดการข้อมูล ระบบแผนที่ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและพัฒนาคุณภาพการบริการอย่างมีธรรมาภิบาล”

พันธกิจกรมที่ดิน (Mission)

- ๑) คุ้มครองสิทธิด้านที่ดินแก่ประชาชนตามกฎหมาย
- ๒) บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการออกโฉนดที่ดินแก่ประชาชนอย่างมีเอกภาพ
- ๓) เป็นศูนย์ข้อมูลที่ดินและแผนที่ของประเทศที่มีระบบฐานข้อมูลเป็นมาตรฐานเดียวกันรองรับการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง
- ๔) พัฒนาการให้บริการประชาชนด้านที่ดินด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างมีมาตรฐานสากล และส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เพื่อการพัฒนาประเทศ โดยบุคลากรที่มีธรรมาภิบาลและสมรรถนะสูง

ยุทธศาสตร์กรมที่ดิน (Strategic of Department of Lands)

- ๑) พัฒนาระบบการจัดการที่ดินของรัฐให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อประชาชนและประเทศชาติ
- ๒) พัฒนาระบบการออกเอกสารสิทธิให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ
- ๓) พัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่ด้านที่ดินและแผนที่ให้มีศักยภาพรองรับการพัฒนาประเทศและการบริการในระดับสากล
- ๔) ยกกระดับการบริการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล การบริการที่ทันสมัย และส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นเลิศในระดับสากล
- ๕) พัฒนาสู่องค์กรสมรรถนะสูงและมีธรรมาภิบาล

แผนปฏิบัติราชการกรมที่ดิน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

แผนปฏิบัติราชการกรมที่ดิน ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เป็นแผนปฏิบัติราชการฯ ในห้วงระยะที่ ๒ ของกรมที่ดินที่ร่างขึ้นภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ สำหรับใช้เป็นกรอบเพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของกรมที่ดินในห้วงเวลา ๕ ปีต่อไป โดยได้กำหนดเป้าประสงค์ขององค์กรในการบริหารจัดการข้อมูลที่ดินเพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม : Management of land information to protect thoroughly and equally people's rights ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ โดยมีประเด็นหลักต้นสำคัญที่เร่งดำเนินการในช่วงระยะ ๕ ปี ประกอบด้วย ๔ ประเด็นสำคัญ ดังนี้

- ๑) การพัฒนาฐานข้อมูลด้านที่ดินเพื่อเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาประเทศ
- ๒) การยกระดับให้สำนักงานที่ดินทั่วประเทศเป็นสำนักงานที่ดินอิเล็กทรอนิกส์และสามารถให้บริการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมด้านที่ดินและอสังหาริมทรัพย์บนที่ดินในรูปแบบออนไลน์ได้ทั่วประเทศ
- ๓) การปรับกระบวนการงานด้วยการนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น
- ๔) การนำพลังงานทดแทน พลังงานทางเลือกมาใช้ในองค์กร เพื่อสร้างสังคมคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน ในแต่ละปีกรมที่ดินมีการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินสำหรับเป็นค่าสาธารณูปโภคประเภทค่าไฟฟ้าเป็นจำนวนสูงกว่า ๑๐๐ ล้านบาท/ปี

๒.๔ ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์

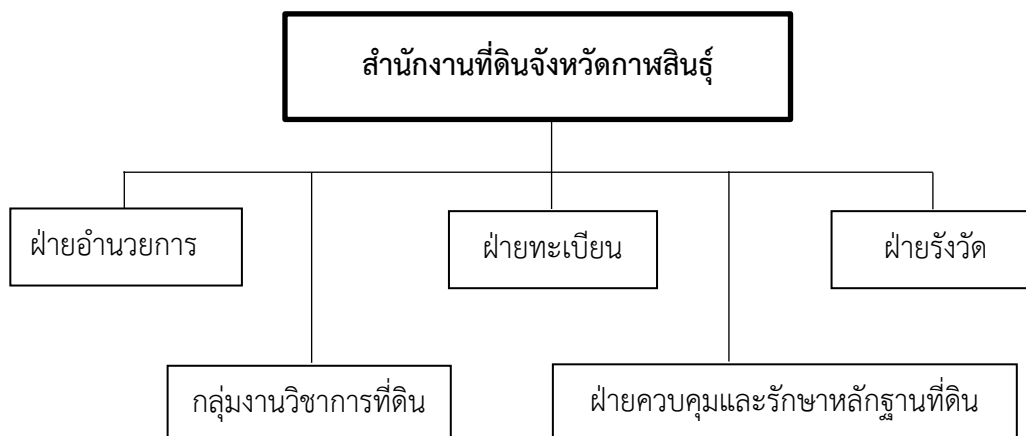
โครงสร้างสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์

มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนี้

- ๑) ดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน กฎหมายว่าด้วยอาคารชุด กฎหมายว่าด้วยช่างรังวัดเอกชน และกฎหมายว่าด้วยการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมในเขตจังหวัด
- ๒) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุด การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การรังวัดการรังวัดพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ สอบเขต หรือตรวจสอบเนื้อที่ การแบ่งแยกที่ดิน ออกเป็นหลายแปลง การรวมที่ดินหลายแปลงเข้าเป็นแปลงเดียวกัน การทำแผนที่สำหรับที่ดิน รวมทั้งการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย และภาษีอากรเกี่ยวกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือการดำเนินการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์
- ๓) กำกับดูแล ให้คำปรึกษา และสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา และสำนักงานที่ดินอำเภอ
- ๔) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

จากอำนาจหน้าที่ดังกล่าวได้แบ่งโครงสร้างภายในสำนักงานที่ดินจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย ๔ ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายทะเบียน ฝ่ายรังวัด ฝ่ายควบคุมและรักษาหลักฐานที่ดิน และ ๑ กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานวิชาการที่ดิน ลักษณะโครงสร้างเป็นดังนี้

โครงสร้างสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์

โครงสร้างสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ มีการแบ่งมอบอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑) ฝ่ายอำนวยการ (Administration Section)

มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการอำนวยการบริหารราชการของสำนักงานที่ดินจังหวัด สาขา อำเภอ และกิ่งอำเภอ เกี่ยวกับงานธุรการ งานสารบรรณ งานบริหารงานบุคคลและอาคารสถานที่ สำนักงานที่ดิน งานการเงินและบัญชี งานงบประมาณ งานวัสดุครุภัณฑ์ งานประชุม งานประชาสัมพันธ์ ตลอดจนประสานงานกับ หน่วยงานอื่น โดยจัดให้มีงาน ๒ ด้าน ดังนี้

๑.๑) ด้านบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการวางแผนดำเนินงานและแผนปฏิบัติการของสำนักงานที่ดินจังหวัด การขอตั้งงบประมาณของหน่วยงาน งานธุรการ งานด้านสารบรรณ งานบริหารงานบุคคล งานร้องทุกข์ งานสวัสดิการ งานประชาสัมพันธ์ งานประชุม งานวัสดุครุภัณฑ์ งานยานพาหนะ การดูแลอาคารสถานที่ การรักษาความปลอดภัย รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบการบริการและบริหารงานของหน่วยงานในสำนักงานที่ดินจังหวัด สาขา อำเภอ และกิ่งอำเภอ ให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดวินิจฉัยสั่งการ

๑.๒) ด้านการเงินและบัญชี มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานด้านการเงินและบัญชีของสำนักงานที่ดินจังหวัด เกี่ยวกับการจัดเก็บ นำฝาก และนำส่งเบิกเงินค่าธรรมเนียม ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ค่าอากรแสตมป์การเบิกจ่ายเงินงบประมาณหมวดต่างๆ การจัดเก็บ นำฝาก และเบิกจ่ายเงินนอกงบประมาณ จัดทำบัญชีและทะเบียนคุมต่างๆ ตามระบบบัญชีของกระทรวงการคลัง และระเบียบของกรมที่ดิน รวบรวมและรายงานข้อมูลสถิติปริมาณงานเกี่ยวกับงานการเงินของสำนักงานที่ดิน พร้อมทั้งรวบรวมและเก็บรักษาหลักฐานต่าง ๆ

๒) ฝ่ายทะเบียน (Registration Section)

หน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการพิจารณาและดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน และหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุด การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การจดทะเบียนอาคารชุด การประเมินราคาทรัพย์สิน การจัดสรรที่ดิน การควบคุม จัดเก็บ และรักษาเอกสาร ทางทะเบียนที่ดิน ทะเบียนอาคารและโรงเรือน ตลอดจนดำเนินการตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง แบ่งงานออกเป็น ๒ งาน ดังนี้

๒.๑) งานทะเบียนสิทธิและนิติกรรม มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการรับคำขอสอบสวน ทำสัญญา แก่สารบัญญัติการจดทะเบียน ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น ขาย ขายฝาก ให้ เช่า แลกเปลี่ยน จำนอง การได้มาโดยการครอบครอง ภาระจำยอม สิทธิไถ่กิน บรรยายส่วน แบ่งทรัพย์สินระหว่างคู่สมรส เว้นคืน เป็นต้น เช่าอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชบัญญัติการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม ประเมินราคาทรัพย์สิน ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น แบ่งขาย แบ่งให้ โอนมรดก แบ่งได้มาโดยการครอบครอง เป็นต้น การดำเนินการตามกฎหมายที่ดิน เช่น การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน รวม แบ่งแยก สอบเขต และตรวจสอบเนื้อที่ การออกใบแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน เป็นต้น การดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน เช่น การพิจารณาเรื่องขออนุญาตจัดสรรที่ดิน การออกใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดิน เป็นต้น การดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด เช่น จดทะเบียนอาคารชุด จดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุด เป็นต้น ตลอดจนดำเนินการตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนดำเนินการตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒.๒) งานทะเบียนที่ดิน มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการควบคุม จัดเก็บและรักษาเอกสาร ทางทะเบียนที่ดิน ทะเบียนอาคารและโรงเรือน พิจารณาคำขอตรวจหลักฐานทางทะเบียน ตรวจสอบระบบขอแก้ไขตัว ชื่อสกุล ขอคัดและรับรองเอกสาร จัดทำบัญชีอายัด จัดเก็บข้อมูลทะเบียนที่ดินด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

๓) ฝ่ายรังวัด (Survey Section)

มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการพิจารณาและดำเนินการการรังวัดที่ดิน การพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดิน การรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง การรังวัดเพื่อการแผนที่อื่น ๆ ควบคุมดูแลรักษา ซ่อมแซมระวางแผนที่ หมดหลักฐานแผนที่ หลักฐานในการรังวัดต่าง ๆ และเครื่องมือเครื่องใช้ในการรังวัดทุกประเภท ตลอดจนดำเนินการทางกฎหมายว่าด้วย ช่างรังวัดเอกชน แบ่งงานออกเป็น ๒ งาน ดังนี้

๓.๑) งานบริหารงานช่าง มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการพิจารณาปัญหางานรังวัดของสำนักงานที่ดินจังหวัด สาขา อำเภอกิ่งอำเภอ งานสารบรรณด้านการรังวัด จัดทำบัญชีรังวัด จัดให้เจ้าของที่ดินชี้ระวางแผนที่ รับเรื่องรังวัด ค้นหาหลักฐานแผนที่ จำลองแผนที่ต่าง ๆ ประกอบคำขอ ประเมินการค่าใช้จ่ายในการรังวัด จัดหาและเบิกจ่ายหมวดหลักเขต ออกหนังสือแจ้งเรื่องการรังวัดชี้แนวเขต จัดทำงบเดือน งบปี เกี่ยวกับงานในฝ่ายรังวัด ดูแล รักษา และควบคุมการเบิกจ่ายวัสดุครุภัณฑ์ช่าง จัดเก็บและให้บริการหลักฐานการรังวัด แผนที่ต้นร่าง ระวางแผนที่การออกโฉนดที่ดิน ระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศ และหลักฐานการคำนวณ จัดเก็บข้อมูลการรังวัดและทำแผนที่ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

๓.๒) งานรังวัด มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการรังวัดตามคำขอทุกประเภท รังวัดตามความต้องการของส่วนราชการและตามหนังสือศาล รังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง รังวัดเพื่อการแผนที่อื่น ๆ วางโครงการแผนที่เพื่อการรังวัด คำนวณค่าพิคติกาก ตรวจสอบและลงที่หมายรูปแผนที่ ตรวจสอบเรื่องรังวัดเพื่อถอนเงินค่ามัดจำรังวัด เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขรูปแผนที่และเนื้อที่ จำลองรูปแผนที่ประกอบการรังวัด ตรวจสอบผลการรังวัดของสำนักงานช่างรังวัดเอกชน

๔) กลุ่มงานวิชาการที่ดิน (Land Technical Group)

มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุม ดูแล รักษาและคุ้มครอง ป้องกันที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน การขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ การจัดหาผลประโยชน์ การขอสัมปทานในที่ดินของรัฐการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง การจัดที่ดินเพื่อประชาชน การกำหนดสิทธิในที่ดิน การขอได้มาซึ่งที่ดินเพื่อการศาสนา คนต่างด้าว และนิติบุคคลบางประเภท การแก้ไขหรือเพิกถอนการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินการจดทะเบียน หรือจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ที่กระทำไปโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิจารณากรณีราษฎรขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเกิน ๕๐ ไร่ ให้คำปรึกษา ตอบปัญหา ข้อหารือเกี่ยวกับปัญหากฎหมาย ปัญหาทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านต่าง ๆ ที่อยู่ในอำนาจของสำนักงานที่ดินจังหวัด สาขา อำเภอกิ่งอำเภอ รวบรวมและรายงานสถิติปริมาณงานของสำนักงานที่ดินจังหวัด สาขา อำเภอกิ่งอำเภอพิจารณาเรื่องร้องเรียนที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัด สาขา อำเภอกิ่งอำเภอ วางแผนและติดตามประเมินผลการตรวจราชการของเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ประสานงานและเร่งรัดติดตามผลการปฏิบัติงานโครงการต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมที่ดิน ตลอดจนดำเนินการตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๕) ฝ่ายควบคุมและรักษาหลักฐานที่ดิน (Land Archive Group)

มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการกำกับ ดูแล การจัดเก็บรักษาเอกสารทางทะเบียนที่ดิน หลักฐานแผนที่ และเอกสารต่างๆเกี่ยวกับที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัดและสาขา การนำรูปแผนที่

รังวัดใหม่ลงระวาง การตรวจสอบหลักฐานแผนที่ระวาง น.ส.๓ ก. การลงที่หมายระวาง น.ส.๓ ก. โดยแบ่งงานออกเป็น ๒ งานดังนี้

๕.๑) งานควบคุมและรักษาหลักฐานที่ดิน มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการควบคุม จัดเก็บ และรักษาเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัด และสาขา ตามระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเก็บรักษาเอกสารเกี่ยวกับที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัด และสาขา ตามโครงการพัฒนากรรมที่ดินและเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินทั่วประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๔ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๔

๕.๒) งานควบคุมและรักษาหลักฐานแผนที่ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการควบคุม จัดเก็บและรักษาระวางแผนที่ ดัชนีระวางแผนที่ และแผ่นพิมพ์ ของสำนักงานที่ดินจังหวัดและสาขา ตามระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเขียน การเก็บและการใช้ระวางแผนที่ระบบพิกัดฉาก ยูทีเอ็ม พ.ศ. ๒๕๓๐ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๓๐ นำรูปแผนที่รังวัดใหม่ลงระวาง ตรวจสอบหลักฐานแผนที่ระวาง น.ส.๓ ก. และการลงที่หมายระวาง น.ส.๓ ก.

๒.๕ แนวคิดและทฤษฎีของการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) มาช่วยในกระบวนการออกโฉนดที่ดิน

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) หรือ Geographic Information System คือ เป็นระบบสารสนเทศที่ใช้ในการจัดการข้อมูลทางภูมิศาสตร์ หรือข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับพิกัดทางภูมิศาสตร์ โดยปกติแล้ว GIS จะประกอบด้วยซอฟต์แวร์ที่ช่วยในการจัดการข้อมูลภูมิศาสตร์ เครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล และฐานข้อมูลที่เก็บข้อมูลเชิงพื้นที่ (spatial data) และข้อมูลที่เชื่อมโยงกับพิกัดทางภูมิศาสตร์ (attribute data) รวมถึงฮาร์ดแวร์และเทคโนโลยีที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทางภูมิศาสตร์ เช่น GPS (Global Positioning System) และเทคโนโลยีการรับสัญญาณจากดาวเทียม (Remote Sensing) เพื่อรวบรวมข้อมูลทางภูมิศาสตร์ให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด องค์ประกอบของ GIS ได้แก่

๑) อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (hardware) เพื่อให้นำเข้าข้อมูล ประมวลผล แสดงผลการทำงาน เช่น กล้องถ่ายรูป เครื่องพิมพ์ สแกนเนอร์

๒) โปรแกรม (Software) เพื่อใช้งานระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ตามที่ออกแบบไว้ เรียกค้น วิเคราะห์ จำลองภาพ นำเข้าและปรับแต่งข้อมูล เช่น QGIS, AutoCAD, PAMAP, ARC/INFO ซึ่งติดตั้งบน Window Linux หรือ Unix

๓) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน วิธีที่องค์กรต่างๆจะนำระบบ GIS ไปใช้งานเพื่อจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ให้เหมาะกับองค์กรของตน การกำหนดขั้นตอนการทำงานทำให้เกิดการทำงานที่เป็นขั้นตอนและน่าเชื่อถือ

๔) บุคคลากร ผู้ที่ใช้งานระบบเพื่อนำประสิทธิภาพของระบบ GIS ไปใช้ เช่น พนักงานภาคสนาม พนักงานวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล และพนักงานออกแบบแผนที่ เป็นต้น โดยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เนื่องจากหากไม่มีผู้ใช้งานก็เท่ากับว่าระบบไม่มีคุณค่าแต่อย่างใด

๕) ข้อมูล แหล่งข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อใช้ในระบบ เช่น แผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ รูปถ่ายทางอากาศ (Aerial Photographs) หรือ ภาพถ่ายดาวเทียม (Satellite Imagery) ข้อมูลในระบบ GIS มีองค์ประกอบหลายอย่างที่สำคัญ ได้แก่

๕.๑) ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial Data): ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งในเชิงพื้นที่ เช่น รูปแปลงที่ดิน ถนน แม่น้ำ ฯลฯ

๕.๒) ข้อมูลคุณลักษณะ (Attribute Data): ข้อมูลที่กำหนดคุณสมบัติของสิ่งต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งในเชิงพื้นที่ เช่น เลขเอกสารสิทธิในที่ดิน เจ้าของแปลงที่ดิน ที่อยู่ ตำบล อำเภอ จังหวัด เป็นต้น

ข้อมูล GIS ที่ใช้ประกอบการพิจารณาออกโฉนดที่ดินมีหลากหลาย เช่น ข้อมูลหมายเลขระวาง UTM เขตการปกครอง แนวเขตที่ดินของรัฐ รูปแปลงที่ดิน ภาพถ่ายทางอากาศชั้นปีต่าง ๆ ภาพถ่ายดาวเทียม ระวางแผนที่ภูมิประเทศ ๗๐๘ ๗๐๑๗ ๗๐๑๘ ระวางขีดเขตป่าไม้ เป็นต้น ดังนั้นถ้ารวบรวมข้อมูลดังกล่าวไว้ด้วยกัน จะทำให้ระบบเรียกดูและตรวจสอบข้อมูลได้ง่าย สามารถนำไปใช้งานในพื้นที่ได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการในการพิจารณาการออกโฉนดที่ดิน

๒.๖ พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ ได้กำหนดให้ภาครัฐต้องมีการปรับกระบวนการให้บริการประชาชน โดยยึดหลัก “ภาครัฐบริการฉับไว ใส่ใจประชาชน” มุ่งเน้นบริการภาครัฐ โดยกำหนดแนวทางดังนี้ ๑. รวดเร็วขึ้น faster ๒. สะดวกสบาย easier ๓. ค่าใช้จ่ายลดลง cheaper ๔. ทันสมัย smarter ๕. พัฒนาการให้บริการช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ e-service รองรับวิถีการใช้ชีวิตของประชาชนในยุคปัจจุบัน หรือเข้ารับบริการทางช่องทางออนไลน์ได้ “ทุกที่ ทุกเวลา” โดยมีหลักการสำคัญคือ

๑) ทบทวน (การกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการตรวจสอบการประกอบกิจการ)

๑.๑) ประเมินความเสี่ยงของกระบวนการ

๑.๒) ปรับเปลี่ยน/เพิ่มเติมวิธีการตรวจสอบ

- การตรวจแบบทางไกล
- การตรวจรับรองด้วยตนเอง
- การถ่ายโอนภารกิจตรวจสอบให้หน่วยงานกลางหรือผู้ตรวจสอบภาคเอกชน

- การเปลี่ยนรูปแบบการขออนุญาตเป็นการจดทะเบียน

๒) ปรับลด (ระยะเวลาการพิจารณาอนุญาต Service Level Agreement : SLA)

๒.๑) กระบวนการที่มีผลกระทบสูง

- ในการสนับสนุนฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ (เศรษฐกิจและสังคม)

- ลดระยะเวลาการดำเนินการลง ไม่น้อยกว่า ๕๐ %

๒.๒) กระบวนการทั่วไป ลดระยะเวลาการดำเนินการลง ๓๐-๕๐ %

๓) พัฒนาบริการช่องทางพิเศษ แบบเร่งด่วน (Fast track)

เพื่อเป็นทางเลือกให้กับประชาชนหรือผู้ประกอบการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนโดยยังคงไว้ซึ่งมาตรฐานการบริการที่ดีในช่องทางปกติ ในกระบวนการเหล่านี้ คือ

๑) มีผู้ใช้บริการจำนวนมาก

๒) สนับสนุนการกระตุ้นเศรษฐกิจ

๓) การพิจารณาคงค้างสะสม

๔) มีความพร้อมในการให้บริการ

๒.๗ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร

การพัฒนาองค์กรเป็นแนวคิดและวิธีการใหม่ จะมุ่งไปสู่การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง “องค์กร” เพื่อประสิทธิผลและความเจริญเติบโตขององค์กรในภาพรวม แนวความคิดนี้คิดเชื่อว่าสามารถแก้ไขข้อบกพร่อง และความไร้ประสิทธิภาพของเทคนิคในการเปลี่ยนแปลงในแนวเก่าได้เป็นอย่างดี และได้รับการกล่าวนามว่า “การพัฒนาองค์กร (Organization Development)” หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า “OD” ถ้าวิเคราะห์ความหมายของคำว่า “การพัฒนาองค์กร” ย่อมมีหลายทางด้วยกัน เช่น การพัฒนาองค์กร หมายถึงความพยายามที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีแบบแผนไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับองค์กร โดยส่วนรวมทั้งหมดเริ่มดำเนินการจากผู้บริหารระดับสูง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิผลและประสิทธิภาพขององค์กรโดยใช้เครื่องมือสอดแทรกการทำงานอย่างมีแผนในกระบวนการต่าง ๆ ภายในองค์กรโดยใช้ความรู้จากพฤติกรรมศาสตร์ อีกแนวหนึ่งการพัฒนาองค์กร หมายถึง เป็นการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงเพื่อต้องการจะเปลี่ยนความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม และโครงสร้างอันจะให้องค์กรเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับวิทยาการใหม่ ๆ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว แนวสุดท้ายการพัฒนาองค์กรเป็นความพยายามที่ต้องใช้เวลาอันยาวนาน เพื่อปรับปรุงศักยภาพขององค์กรให้พร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กร ตลอดจนเป็นการปรับปรุงความสามารถขององค์กรเพื่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ ภายในองค์กร โดยที่มาของแนวความคิดพื้นฐานของการพัฒนาองค์กร มีดังนี้

๑) แนวความคิดการพัฒนาองค์กรได้หยิบยืมวิชาพฤติกรรมศาสตร์ในด้านลักษณะและแบบของผู้นำ (จิตวิทยาและสังคมวิทยา) วัฒนธรรมการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลในองค์กร (มานุษยวิทยา) การสร้างแรงจูงใจ (จิตวิทยา) การกำหนดเป้าหมายขององค์กรร่วมกัน (สังคมวิทยา) ทฤษฎีการเรียนรู้ (จิตวิทยา) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่ม (สังคมวิทยา) และนอกจากนั้นยังอาศัยแนวความคิดเกี่ยวกับ “แรงดัน - แรงดึง” องค์กรมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ปัญหา ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือเข้าใจถึงอุปสรรคข้อขัดข้องของการเปลี่ยนแปลงในองค์กรนั้น ๆ อีกด้วย

๒) แนวความคิดในการพัฒนาองค์กรเป็นแนวความคิดของการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระบบแบบแผนอย่างวิทยาศาสตร์ โดยเริ่มตั้งแต่การหาข้อมูลเกี่ยวกับความไม่มีประสิทธิภาพขององค์กรวิธีการและขั้นตอนนี้อาจจะเรียกได้ว่า “การวิเคราะห์วิจัย” จำเป็นจะต้องศึกษาให้ทราบถ่องแท้เสียก่อนองค์กรเกิดเป็นอะไร และการพัฒนาองค์กรก็ไม่ใช่สิ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาขององค์กรได้ทุกปัญหา

๓) การพัฒนาองค์กรจะต้องเกี่ยวข้องกับองค์กรทั้งหมดเป็นระบบเริ่มทำการพัฒนาองค์กร ณ ส่วนใดก็ได้ในองค์กร แนวความคิดด้านระบบที่สำคัญประการหนึ่งคือ “โครงสร้างขององค์กร” มีความสำคัญต่อผลสำเร็จของการพัฒนาองค์กรหรือไม่ ส่วนหนึ่งของการพัฒนาองค์กรนั้นเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการปรับปรุงโครงสร้างขององค์กร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงขององค์กรจริงอยู่มนุษย์เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าและสำคัญต่อการพัฒนาองค์กร แต่โครงสร้างขององค์กรเป็นอีกส่วนหนึ่งที่นักพัฒนาองค์กรจะมองข้ามไปไม่ได้และโครงสร้างเองจะเป็นฐานสำคัญสำหรับรองรับการเปลี่ยนแปลงของปัจจัย “มนุษย์” ด้วยการพัฒนาองค์กรจึงจะดำเนินต่อเนื่องไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) การพัฒนาองค์กรจะต้องได้รับการดำริ รับทราบ ยอมรับ และความร่วมมือจากผู้บริหารในระดับสูงของการเปลี่ยนแปลงขององค์กรนั้น ๆ เช่น การยอมรับจากผู้บริหารระดับสูงย่อมมีความสำคัญต่ออนาคตของการพัฒนาองค์กรอย่างแน่นอน การคิดริเริ่ม รับทราบ ยอมรับและความร่วมมืออย่างจริงจัง จะสามารถทำให้การพัฒนาองค์กรมีโอกาสประสบความสำเร็จผลได้หรือไม่ องค์กรธุรกิจเอกชนจะได้เปรียบกว่าองค์กรของรัฐบาลในประเด็นนี้ ในแง่ของความสำเร็จของการพัฒนาองค์กรหรือแม้แต่ในแง่ของความสำเร็จในการฝึกอบรมข้าราชการพลเรือนของไทยทุกระดับ ยังต้องอาศัยการสนับสนุนจากกลุ่มผู้นำทุกระดับชั้นภายในกรม

๕) การพัฒนาองค์กรบางครั้งอาจจะต้องอาศัยบุคคลภายนอกมาเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงเพื่อ “วิเคราะห์วิจัย” ปัญหาให้แก่องค์กรบุคคลภายนอกในที่นี้ หมายถึงภายนอกองค์กรที่กระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงโดยใช้หลักการพัฒนาองค์กรและเราจะพบเห็นในเรื่องของการพัฒนาองค์กรเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงองค์กร โดยอาศัยระบบการวิจัยข้อมูลจากบุคคลภายนอกองค์กรในการพิจารณาปรับปรุงและช่วยมองปัญหาขององค์กรให้เห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๖) หลักของการพัฒนาองค์กรอีกประการหนึ่งคือผู้รับผิดชอบในองค์กรนั้น ๆ จะต้องเกิดความรู้สึกว่ามีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนบางสิ่งภายในองค์กร หรือเกิดเห็นความจำเป็นขึ้นมาเอง ถ้าหากยังรู้สึกยังไม่ถึงไม่จำเป็นที่จะพัฒนาองค์กร ก็ไม่จำเป็นจะเข้ามาริเริ่มก็หรือเข้าไปทำการพัฒนาองค์กรเป็นอันขาด

๗) การพัฒนาองค์กรจำเป็นต้องใช้ระยะเวลายาวนาน เช่นเดียวกับการสร้างระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยเสี่ยงส่วนมากเช่นกัน

๘) การพัฒนาองค์กรเป็นการพยายามให้ความสำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงเจตคติพฤติกรรมและประสิทธิผลของงานในลักษณะการใช้กลุ่มบุคคลแทนที่จะมุ่งในรายบุคคล

แนวคิดของการพัฒนาองค์กรมีสาเหตุมาจาก

๑) ความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงแนวยุทธศาสตร์ด้านการจัดการ (Managerial Strategies) เช่น ปรับปรุงแก้ไขเรื่องเทคนิคและวิธีการในการปฏิบัติงาน ระบบการพิจารณาสั่งการ การสร้างแรงจูงใจ การสื่อสารข้อความ และการให้รางวัลตอบแทน ดังนั้น องค์กรจึงจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอย่างเป็นระบบ

๒) ความจำเป็นที่จะต้องสร้างบรรยากาศขององค์กรที่สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลและขององค์กร และความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในองค์กรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ถ้าผู้บริหารระดับสูงที่มีบทบาทในการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานขององค์กร ได้ตระหนักถึงความต้องการนี้อย่างแท้จริงแล้วองค์กรก็อยู่ในสภาพพร้อมสำหรับการพัฒนาองค์กร

๓) ความจำเป็นต้องการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์กร ตัวอย่างเช่น กรรมการบริษัท มีความเห็นว่าการบริหารงานแบบระบบครอบครัวของบริษัทไม่เหมาะสมกับสถานะของการแข่งขัน ในปัจจุบันแม้ว่าจะประสบความสำเร็จอย่างดีมาจากอดีต จึงมองเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงแนวการบริหารจากระบบครอบครัวไปสู่ระบบการบริหารโดยนักบริหารมืออาชีพ กรณีนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการบริหารขององค์กรทั้งหมด ซึ่งจะต้องเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ หลายอย่างด้วยกัน เช่น การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ปทัสถาน ค่านิยม และหลักเกณฑ์ในการบริหารงาน เป็นต้น

๔) ความจำเป็นต้องการเปลี่ยนโครงสร้างและบทบาทต่าง ๆ ขององค์กรเป็นการรับรู้ว่าการจัดโครงสร้างและการกำหนดบทบาทต่าง ๆ ขององค์กรนั้นยังไม่เหมาะสมหรือขาดความชัดเจน เช่น ยังมีความสับสนว่าควรจะแยกแผนกพัฒนาออกจากกันหรือรวมกัน หรือควรจะมอบหน้าที่ดูแลทางด้านการบริหารงานธุรการ การบริหารบุคคลให้กับรองประธานบริษัทคนไหนดี ผู้จัดการสาขาสมควรจะได้รับมอบอำนาจให้คุมงานทางด้านวิชาการหรือไม่ เรื่องเหล่านี้จะเป็นความต้องการที่เกิดขึ้นเองขององค์กรซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาองค์กร

๕) ความจำเป็นต้องปรับปรุงความร่วมมือร่วมใจระหว่างกลุ่ม (Intergroup Collaboration) ทั้งนี้เนื่องจากพบว่า องค์กรต้องสูญเสียพลังหลายสิ่งหลายอย่างไปโดยเปล่าประโยชน์ จากการแก่งแย่งชิงดีกันระหว่างกลุ่มภายในองค์กร ถ้าองค์กรตระหนักและยอมรับว่าข้อขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่สามารถควบคุมได้โดยอาศัยความร่วมมือของกลุ่ม จะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่ความพยายามของการจัดโครงการเพื่อเพิ่มความร่วมมือร่วมใจระหว่างกลุ่ม

๖) ความจำเป็นต้องการที่จะทำให้ระบบการสื่อสารเป็นไปอย่างเปิดกว้างยิ่งขึ้น เรื่องช่องว่างของการติดต่อสื่อสาร และการมีข้อมูลที่ทันสมัยที่เชื่อถือได้อย่างเพียงพอในการตัดสินใจเป็นเรื่องสำคัญทางการบริหารองค์กรส่วนใหญ่จะมีปัญหาทั้งทางด้านโครงสร้างของการติดต่อสื่อสารและคุณภาพของการติดต่อสื่อสาร เช่น การติดต่อสื่อสารไม่ทั่วถึง ไม่ชัดเจน ถูกบิดเบือน หรือไม่เปิดเผย เป็นต้น

๗) ความจำเป็นต้องมีการวางแผนที่ดีขึ้น การวางแผนเป็นหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการบริหารแต่ก่อนมักจะเป็นหน้าที่เฉพาะของผู้บริหารผู้เดียว ปัจจุบันเป็นหน้าที่สำคัญของทุกคนในองค์กรแต่คนส่วนใหญ่จะขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการวางแผน ดังนั้น จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สุดที่จะนำไปสู่การพัฒนาองค์กร เพื่อปรับปรุงการวางแผนและการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

๘) ความจำเป็นจะต้องยุบรวมกับหน่วยงานอื่นหรือองค์กรอื่น ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นผลจากการแบ่งงานกันทำจนในที่สุดก่อให้เกิดปัญหาความซับซ้อนและการประสานงานจึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องรวมหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่คล้าย ๆ กัน และเมื่อรวมกันแล้วก็เกิดปัญหาการขยายงาน ต้องการแยกตัวออกมาอีก ปัญหาการรวมหรือการแยกจึงเป็นปัญหาไม่รู้จบ ดังนั้น จำเป็นจะต้องมีการวางแผนการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบด้วยการพัฒนาองค์กร

๙) ความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการจูงใจบุคคลในองค์กรเพื่อให้บุคลากรเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยเปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและมุ่งประสานความต้องการส่วนบุคคลให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรโดยรวม

๑๐) ความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ซึ่งอาจเกิดจากการขยายตัวและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีหรือวิทยาการสมัยใหม่การติดต่อสื่อสารค่านิยมและอุดมการณ์ของคนรุ่นใหม่สภาวะทางเศรษฐกิจที่ขยายตัว ปัญหาสังคมที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนสภาวะการแข่งขันตลาดและการค้าเป็นนัย ดังนั้น องค์กรจึงมีความจำเป็นต้องแสวงหากลไกที่จะปรับตัวเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นได้ จึงจำเป็นต้องวางแผนการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของ “การป้องกันปัญหา” (Proactive Approach) มากกว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงในรูปของการ “แก้ไขปัญหา” (Reactive Approach)

๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาพิมล ชัยจันทร์ (๒๕๖๐) ได้ศึกษาการบริหารงานด้านเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลตามแนวนโยบาย Thailand ๔.๐ กรณีศึกษา กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลางมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานด้านเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ตามแนวนโยบาย Thailand ๔.๐ ของกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน แนวทางในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานและเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานด้านเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ตามแนวนโยบาย Thailand ๔.๐ ของกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ผลการวิจัยพบว่า

๑) การบริหารงานด้านเทคโนโลยีของกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง มีการนำเอาเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ในหลากหลายหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นงานด้านการวางแผนการปฏิบัติงาน งานด้านการจัดการองค์การและงานด้านการจัดการทรัพยากร

๒) ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีของกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง มีดังต่อไปนี้

๒.๑) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยี ขาดการฝึกอบรมเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ปฏิบัติงาน

๒.๒) ภาระเบียดเบียนเอื้อให้สามารถนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัยมาใช้งานได้อย่างเต็มที่

๒.๓) ปัญหาการเชื่อมโยงข้อมูลผ่านระบบเครือข่าย

๓) แนวทางในการแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน มีดังต่อไปนี้

๓.๑) พัฒนาฐานข้อมูล รวมศูนย์ข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๓.๒) ประยุกต์ใช้งานเทคโนโลยีที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓.๓) จัดการฝึกอบรมให้บุคลากรในองค์การจัดสรรเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานให้พร้อมและเพียงพอ

๔) แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานด้านเทคโนโลยีมีดังต่อไปนี้

๔.๑) จัดตั้งกองกำกับเกี่ยวกับเทคโนโลยีขึ้นภายในกองบัญชาการสอบสวน

๔.๒) จัดอบรมข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้มากขึ้น

๔.๓) พัฒนาเทคโนโลยีของกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลางให้เท่าทันเทคโนโลยีของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

๔.๔) จัดตั้งองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) โดยการรวบรวมความรู้ที่มีอยู่แล้วให้เป็นระบบ จัดทำคู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยี

อาคม วรรณ (๒๕๖๒) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคณะกรรมการ ๒ สำนักงานอัยการสูงสุด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากร สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคณะกรรมการ ๒ สำนักงานอัยการสูงสุด ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคณะกรรมการ ๒ สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ มีความถูกต้อง ได้มาตรฐาน ก่อเกิดประโยชน์ต่อองค์กรงานที่ปฏิบัติมีปริมาณที่เหมาะสมตามที่กำหนดในแผนงานหรือตามเป้าหมายที่วางไว้การปฏิบัติงานมีความรวดเร็วและมีการพัฒนาเทคนิคการทำงานให้สะดวกรวดเร็วขึ้น มีการใช้ทรัพยากรและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทั้งหมดเหมาะสมกับงาน อย่างประหยัดคุ้มค่าเกิดการสูญเสียน้อยที่สุด แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพได้แก่ ประชุมวางแผนเพื่อสร้างความเข้าใจ จัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการปฏิบัติงานกำหนดนโยบายให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน ส่วนปัญหาและอุปสรรคได้แก่เจ้าหน้าที่ขาดความเชี่ยวชาญ การไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากกลัวความผิดพลาด ขาดการสนับสนุนด้านอุปกรณ์และค่าใช้จ่าย ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ การส่งต่อหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องเพื่อป้องกันความผิดพลาด ผู้บริหารควรมีบทบาทในการสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีการใช้การปฏิบัติงานให้มากขึ้นและสนับสนุนการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางความคิดของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น

จุฑามาศ นิมจิตต์ (๒๕๖๔) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรของสำนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรี ที่มีผลมาจากการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรสำนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรี ที่เป็นผลมาจากการปรับใช้

เทคโนโลยีดิจิทัล และระบุถึงปัญหา อุปสรรค และเพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลของบุคลากรสำนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า

๑) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลของบุคลากรสำนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรี คือ

๑.๑) ด้านคุณภาพของงาน ความพึงพอใจ ผลการทำงานมีความถูกต้อง มาตรฐานและรวดเร็ว บุคลากรในสำนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรี มีทักษะในการนำเครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

๑.๒) ด้านปริมาณงาน เป็นไปตามความคาดหวังของหน่วยงานตามแผนและเป้าหมายที่วางไว้จากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้ในปริมาณที่มากขึ้นและใช้เวลาน้อยลง นำเทคโนโลยีมาใช้แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถปฏิบัติงานได้มากขึ้น

๑.๓) ด้านเวลา เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานมีความถูกต้องตามหลักการเหมาะสมกับงาน และทันสมัย มีการพัฒนาเทคนิคการทำงานให้สะดวกรวดเร็วขึ้น สามารถบริหารจัดการเวลาได้ดีมากขึ้น กระบวนการทำงานของหน่วยงานมีความกระชับคล่องตัวขึ้น

๑.๔) ด้านค่าใช้จ่าย ในการดำเนินการด้านเทคโนโลยีมีความเหมาะสมกับงาน และวิธีการใช้ทรัพยากรด้านการเงิน คน วัสดุ ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าประหยัด เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด

๒) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลของบุคลากรสำนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรี คือ

๒.๑) การจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอ ทำให้หน่วยงานไม่สามารถจัดหาเทคโนโลยีระดับสูง และเพียงพอได้

๒.๒) การไม่ได้นำทักษะมาช่วยในการยกระดับการปฏิบัติงานในหน่วยงานให้เกิดความมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้คุณภาพของงานยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรในด้านความเร็วและถูกต้อง

๒.๓) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยี

๓) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลของบุคลากรสำนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรี คือ

๓.๑) ปรับปรุง Hardware และ Software ให้มีความทันสมัยรองรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ
ตลอดเวลา

๓.๒) จัดอบรมข้าราชการในหน่วยงานสำนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรีเกี่ยวกับ
เทคโนโลยี

๓.๓) มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานภายในเพื่อแก้ปัญหาได้รวดเร็ว ทันต่อ
สถานการณ์

๓.๔) รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีของสำนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรีอย่างเป็น
ระบบหรือที่เรียกว่า การจัดตั้งองค์การแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติงานใหม่สามารถศึกษาและเรียนรู้
ด้วยตนเองได้

ไตรรัตน์ เทพบริรักษ์ (๒๕๖๕) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการของสำนักงานที่ดิน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อ
อำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชน และเพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อ
อำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชนโดยได้ศึกษาการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัด
กำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า

๑) ความจำเป็นในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เห็นว่า เครื่องคอมพิวเตอร์
มีความจำเป็นมาก เพราะจะช่วยลดขั้นตอนลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ลดระยะเวลาการให้บริการ
และรอรับบริการ และมีผู้ให้ข้อมูลบางส่วน เห็นว่า คอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ไม่ทันสมัย และไม่เพียงพอ
อาจเพราะงบประมาณที่ได้รับมีอย่างจำกัด

๒) ความพร้อมของระบบ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เห็นว่า ระบบสารสนเทศกรมที่ดินมีความพร้อม
และมีความเสถียรมากกว่าเดิม และสามารถเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลของกรมการปกครอง และกรมพัฒนา
ธุรกิจการค้าได้โดยตรง และผู้ให้ข้อมูลบางส่วน เห็นว่า ระบบพร้อมแต่คนอาจไม่พร้อม จึงควรจัดให้มีการ
ฝึกอบรมการใช้งานระบบเพิ่มเติมแก่เจ้าหน้าที่และควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่แสแกนข้อมูลเข้าระบบด้วย

๓) ความเป็นส่วนตัว ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เห็นว่า ระบบมีความเป็นส่วนตัวและมีมาตรการรักษา
ความปลอดภัย

๔) การตอบสนอง ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่า เมื่อระบบขัดข้องเจ้าหน้าที่ได้แจ้งผู้ให้บริการให้ทราบถึงสาเหตุ และมีการประสานงานกับสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนกลาง และบริษัทผู้ให้บริการระบบอย่างทันท่วงที

๕) ความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เห็นว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ทำให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำ และข้อมูลคลาดเคลื่อนน้อยมาก เว้นแต่การนำเข้าข้อมูลเริ่มต้นคลาดเคลื่อนแต่สามารถปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันได้

๖) ความครบถ้วนของเนื้อหา ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เห็นว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้จะช่วยให้เนื้อหาที่ได้มีความครบถ้วน ถูกต้อง ตรวจสอบได้ และตรงกับความต้องการใช้ประโยชน์แต่ถ้าเลือกใช้ไม่ถูกประเภท ข้อมูลที่ได้อาจจะไม่ตรงกับการใช้งาน

๗) ความมีประสิทธิภาพผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เห็นว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยให้การค้นหาข้อมูล เรียกใช้ข้อมูลได้สะดวก รวดเร็วและการทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๘) การบรรลุเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เห็นว่า เป้าหมายในการให้บริการคือ ประชาชนได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว มีมาตรฐานและสามารถนำข้อมูลที่มีไปใช้ประโยชน์ได้ถือว่าบรรลุเป้าหมาย

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงปัญหาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชน ซึ่งปัญหาหลักๆ มาจากงบประมาณที่ไม่เพียงพอ บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้ระบบสารสนเทศและปัญหาการนำเข้าข้อมูลซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะมีดังนี้ ๑) จัดหาและจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอ ๒) ควรจัดหาบุคลากรในการทำหน้าที่สแกนข้อมูลเข้าระบบโดยตรง ๓) ควรจัดอบรมการใช้งานระบบสารสนเทศให้เจ้าหน้าที่เพิ่มเติม ๔) จัดให้มีแผนการทดสอบและตรวจสอบระบบเป็นระยะๆ เพื่อป้องกันและปรับปรุงข้อมูลนำเข้าที่คลาดเคลื่อนให้เป็นปัจจุบัน

พระจิตร์ โสมะภีร์ (๒๕๖๕) ได้ศึกษาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ภายใต้นโยบาย Thailand ๔.๐ : กรณีสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ภายใต้ นโยบาย Thailand ๔.๐ เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ภายใต้ นโยบาย Thailand ๔.๐ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนำ

เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ภายใต้นโยบาย Thailand ๔.๐ ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ผลการวิจัยพบว่า การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ภายใต้นโยบาย Thailand ๔.๐ ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีหลายปัจจัยที่สามารถทำให้นโยบายนี้ขับเคลื่อนไปได้ ดังนี้ ๑) แหล่งที่มาของนโยบายและความชัดเจนของนโยบาย ๒) การสนับสนุนนโยบาย ๓) ความซับซ้อนในการบริหาร ๔) สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ ๕) การจัดสรรทรัพยากร

ปัญหาและอุปสรรคในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติราชการ คือ ๑) บุคลากร ๒) กฎ ระเบียบของการปฏิบัติราชการ ๓) ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ มีดังนี้ ๑) ต้องมีการกำหนดแผนงานหรือแนวทางในการปฏิบัติงาน ๒) การพัฒนาบุคลากร ๓) งบประมาณ และ ๔) สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดินเพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) กำหนดวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ข้อมูล ระเบียบ กฎหมาย ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด สาขา และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการออกเอกสารสิทธิ และประชาชนผู้มารับบริการ

๓.๑ วิธีการศึกษา

การศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดินเพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการออกแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) แล้วจึงนำไปสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุของปริมาณงานค้างในการออกเอกสารสิทธิ และเสนอแนวทางในการพัฒนากระบวนการที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในการออกเอกสารสิทธิ และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนากระบวนการดังกล่าว

๓.๒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

๓.๒.๑ บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการพิจารณาออกเอกสารสิทธิ ประกอบด้วย เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด สาขา หัวหน้าฝ่ายทะเบียน หัวหน้าฝ่ายรังวัด นายช่างรังวัด นักวิชาการที่ดินที่ปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการออกเอกสารสิทธิ และประชาชนผู้มารับบริการ

๓.๒.๒ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ กฎหมาย ได้แก่ ประมวลกฎหมายที่ดิน กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ ระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ว่าด้วยเงื่อนไขการออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

๓.๓.๑ แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีการกำหนดข้อคำถามในประเด็นดังต่อไปนี้

- (๑) ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์
- (๒) ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการออกโฉนดที่ดิน
- (๓) ความเห็นเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (๔) ความเห็นเกี่ยวกับวิธีการและขั้นตอนการออกโฉนดที่ดิน
- (๕) ความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่อาจส่งผลให้เกิดปัญหาในกระบวนการการออกโฉนดที่ดิน
- (๖) ความเห็นเกี่ยวกับการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือสนับสนุน

กระบวนการออกโฉนด

๓.๓.๒ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

๓.๔ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ออกแบบสัมภาษณ์ ที่ประกอบด้วยข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขอบเขตการศึกษาและกรอบแนวคิดการศึกษา โดยข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสัมภาษณ์มีลักษณะตามความเหมาะสม และทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตามขั้นตอนดังนี้

๓.๔.๑ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดินโดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการออกแบบของแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

๓.๔.๒ กำหนดประเด็นและกำหนดข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขอบเขตการศึกษา และกรอบแนวคิดในการศึกษาในครั้งนี้

๓.๔.๓ นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อนำไปปรับปรุงในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

๓.๔.๔ นำแนวคำถามที่ได้ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและนำกลับมาพัฒนาปรับปรุงก่อนนำไปสัมภาษณ์

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเป็นการสัมภาษณ์ด้วยคำถามปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิธีการวิจัย

(Methodology) ที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง และนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกไปทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้ง ๗๐ คน ทั้งนี้ ก่อนการสัมภาษณ์ได้ชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตในการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ ซึ่งข้อมูลจากการบันทึกการสัมภาษณ์ดังกล่าวจะใช้เพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

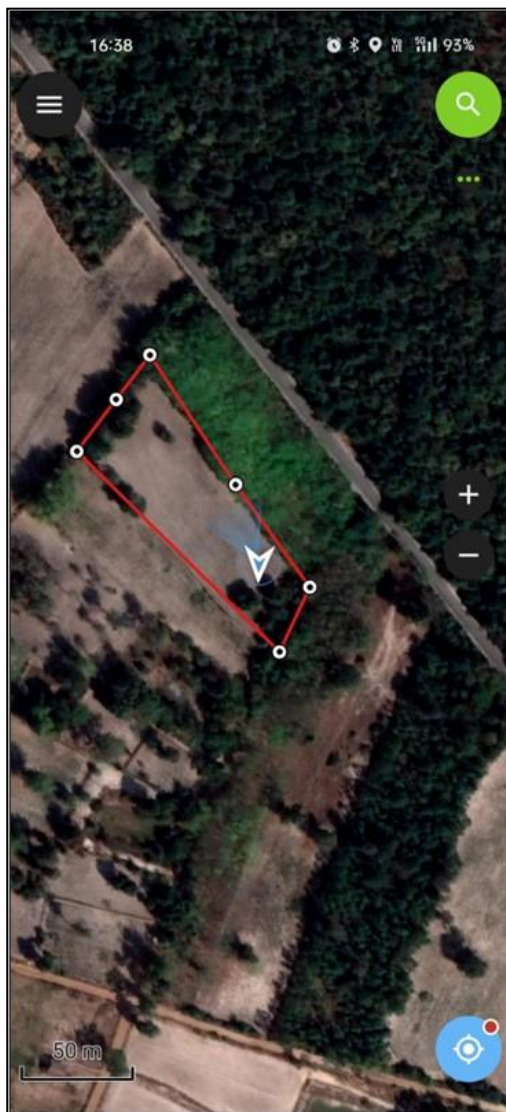
การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการจดบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ การถอดเทปเสียงจากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ตามโครงสร้างของเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำไปสู่คำตอบในการศึกษาการพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดินเพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ ให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ต่อไป

บทที่ ๔ ผลการศึกษา

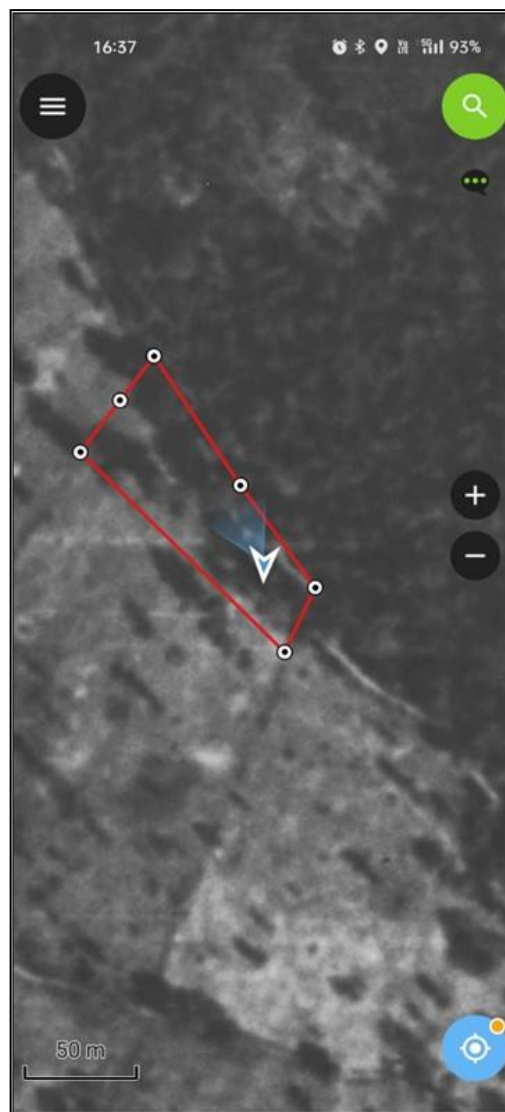
รายงานการศึกษาอิสระ เรื่อง การพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน เพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุของปริมาณงานค้างในการออกเอกสารสิทธิ และเสนอแนวทาง ในการพัฒนากระบวนการที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในการออกเอกสารสิทธิ และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนากระบวนการดังกล่าว โดยใช้ข้อมูลของบุคคลที่อยู่ในพื้นที่จริง และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งมีรูปแบบการศึกษา ๒ รูปแบบ คือการวิจัยเอกสาร (Documentary research) และการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant interview) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๑ การวิจัยเอกสาร (Documentary research)

เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน รวมถึงปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ จนนำไปสู่แนวทางการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานให้บริการประชาชนในพื้นที่ จากการสำรวจปริมาณงานค้างด้านการออกเอกสารสิทธิของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา ปรากฏว่า มีปริมาณงานค้างกว่า ๑,๕๐๐ เรื่อง ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ยังขาดทักษะความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงานด้านการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน เนื่องจากข้าราชการกรมที่ดินในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการที่เข้ารับการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการใหม่ จึงยังขาดทักษะ ความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน ประกอบกับพื้นที่ในจังหวัดกาฬสินธุ์มีพื้นที่ที่เป็นเขตที่ดินของรัฐจำนวนมาก เช่น พื้นที่ป่าไม้ถาวร พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่า พื้นที่เขตนครสร้างตนเอง พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน อีกทั้งแนวเขตที่ดินของรัฐบางแห่งยังไม่มีมีการขีดเขตในระวางแผนที่เพื่อการออกโฉนดที่ดิน ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการของเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอุปสรรคในการพิจารณาออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้แก่ราษฎร ซึ่งเป็นปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม จากการตรวจสอบข้อเท็จจริง พบว่าปัญหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องแนวเขตที่ดินของรัฐที่ทำให้ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ซึ่งมีตัวอย่างดังนี้

ภาพแสดงตำแหน่งที่ขอออกโฉนดที่ดินซ้อนทับ
ภาพถ่ายดาวเทียม

ภาพแสดงตำแหน่งที่ขอออกโฉนดที่ดินซ้อนทับ
ภาพถ่ายทางอากาศ ปี พ.ศ. ๒๕๐๙ - ๒๕๑๓

จากภาพตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า แนวเขตที่ดินที่ทำการขอรังวัดออกโฉนดที่ดินเมื่อเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ไปทำการรังวัดจะไม่สามารถทราบได้เลยว่าที่ดินแปลงนั้นมีพื้นที่บางส่วนทับซ้อนกับที่ดินแปลงอื่น หรืออยู่ในเขตที่สาธารณะหรือไม่ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า หากมีการนำข้อมูลทางภูมิศาสตร์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินมารวมไว้ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ จะช่วยให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้ง่ายและสามารถตรวจสอบตำแหน่งที่ดินได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถใช้งานผ่านทางสมาร์ตโฟนได้ ก่อให้เกิดความสะดวกในการทำงาน และลดปัญหา

เรื่องพิพาท ทำให้การออกโฉนดที่ดินเป็นไปด้วยความถูกต้องครบถ้วน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเพื่อนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) มาใช้ดำเนินการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการนำเข้า จัดเก็บ จัดเตรียม ดัดแปลง แก้ไข จัดการ และวิเคราะห์ พร้อมทั้งแสดงผลข้อมูลเชิงพื้นที่ ตามวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น GIS จึงเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์เพื่อใช้ในการจัดการและบริหารการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงข้อมูลด้านพื้นที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะของข้อมูลสารสนเทศจะแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑) ข้อมูลเชิงพื้นที่ (Spatial data) เป็นข้อมูลที่สามารถอ้างอิงกับตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ทางภาคพื้นดิน ดังนี้

๑.๑) ข้อมูลภาพ (Raster) คือ จุดของเซลล์ที่อยู่ในแต่ละช่องสี่เหลี่ยม (grid) โครงสร้างของ Raster ประกอบด้วยชุดของ Grid cell หรือ Pixel ข้อมูลแบบ Raster เป็นข้อมูลที่อยู่บนพิกัดรูปตารางแถวอนและแถวตั้ง แต่ละเซลล์อ้างอิงโดยแถวและสดมภ์ ภายในเซลล์จะมีตัวเลขหรือภาพข้อมูล Raster ความสามารถแสดงรายละเอียดของข้อมูล Raster ขึ้นอยู่กับขนาดของเซลล์ ณ จุดพิกัดที่ประกอบขึ้นเป็นฐานข้อมูลแสดงตำแหน่งชุดนั้น ตัวอย่างข้อมูล Raster เช่น ข้อมูลภาพถ่ายทางอากาศ ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม ข้อมูลความสูง (DEM) เป็นต้น

๑.๒) ข้อมูลเวกเตอร์ (Vector) ลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เป็นตัวแทนของปรากฏการณ์ทางภูมิศาสตร์บนโลก แผนที่กระดาษบันทึกตำแหน่งทางภูมิศาสตร์และแทนสิ่งต่างๆ บนโลกที่เป็นลายเส้นและพื้นที่ด้วยสัญลักษณ์แบบ จุด เส้น และพื้นที่ ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์จะใช้ feature ประเภทต่างๆ ในการแทนปรากฏการณ์ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑.๒.๑) จุด (Point) เป็นลักษณะของจุดในตำแหน่งใดๆ ซึ่งจะสังเกตได้จากขนาดของจุดนั้นๆ โดยจะอธิบายถึงตำแหน่งที่ตั้งของข้อมูล เช่น ที่ตั้งสถานที่สำคัญต่างๆ เป็นต้น

๑.๒.๒) เส้น (Line) ประกอบไปด้วยลักษณะของเส้นตรง เส้นหักมุม และเส้นโค้ง ซึ่งรูปร่างของเส้นเหล่านี้จะอธิบายถึงลักษณะต่างๆ โดยอาศัยขนาดทั้งความกว้างและความยาว เช่น ถนน หรือ แม่น้ำ เป็นต้น

๑.๒.๓) รูปปิด (Polygon) อธิบายถึงขอบเขตเนื้อที่และเส้นรอบวง และข้อมูล Polygon ลักษณะเหล่านี้จะใช้อธิบายขอบเขตของข้อมูลต่างๆ เช่น ขอบเขตของพื้นที่จำแนกการใช้ประโยชน์ เป็นต้น

๒) ข้อมูลเชิงบรรยาย (Attribute data) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะต่างๆ ในพื้นที่นั้นๆ ได้แก่ ข้อมูลการถือครองที่ดิน ข้อมูลปริมาณธาตุอาหารในดิน และข้อมูลเกี่ยวกับสถานะเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น

๓) ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ของกรมที่ดิน ที่จะนำมาใช้ในกระบวนการออกโฉนดที่ดินมีหลายประเภทข้อมูล ได้แก่

๓.๑) Index ระวังแผนที่ ประกอบด้วยระวังแผนที่ระบบพิกัดฉาก ยู ที เอ็ม มาตรฐานส่วน ๑ : ๑,๐๐๐, ระวังแผนที่ระบบพิกัดฉาก ยู ที เอ็ม มาตรฐานส่วน ๑ : ๒,๐๐๐, ระวังแผนที่ระบบพิกัดฉาก ยู ที เอ็ม มาตรฐานส่วน ๑ : ๔,๐๐๐, ระวังแผนที่รูปถ่ายทางอากาศ (น.ส. ๓ ก.) มาตรฐานส่วน ๑ : ๕,๐๐๐ และระวังแผนที่ภูมิประเทศ มาตรฐานส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐

๓.๒) ขอบเขตการปกครอง ใช้ shape file ของกรมการปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๖ ประกอบด้วยขอบเขตจังหวัด ขอบเขตอำเภอ ขอบเขตตำบล

๓.๓) แนวเขตที่ดินของรัฐ ใช้ shape file จากโครงการ One Map ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย แนวเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี (LD) แนวเขตป่าสงวนแห่งชาติ (FD) แนวเขตอุทยานแห่งชาติ (NP) แนวเขตนิคมสหกรณ์ (CP) แนวเขตนิคมสร้างตนเอง (SD) แนวเขตดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (LR) รูปแปลงที่ดิน ส.ป.ก. แนวเขตที่ราชพัสดุ (TD) แนวเขตที่สาธารณประโยชน์ (DOL)

๓.๔) รูปแปลงโฉนดที่ดิน สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาภมลาไสย สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาภูพานารายณ์ สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาขามเฒ่า สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาสมเด็จ สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองกุงศรี

๓.๕) แผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม ประกอบด้วยภาพถ่ายดาวเทียม Bing Satellite ภาพถ่ายดาวเทียม Google Satellite ภาพถ่ายดาวเทียม Google Satellite Hybrid

๓.๖) ภาพถ่ายทางอากาศประเทศไทย ประกอบด้วยภาพถ่ายทางอากาศโครงการ MOAC ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๖ ภาพถ่ายทางอากาศโครงการ NIMA ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ – ๒๕๔๓ ภาพถ่ายทางอากาศโครงการ DOL ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ – ๒๕๔๔ ภาพถ่ายทางอากาศโครงการ NS๓ ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ – ๒๕๒๒

ภาพถ่ายทางอากาศโครงการ VAP-๖๑ ปี พ.ศ. ๒๕๐๙ – ๒๕๑๓ ภาพถ่ายทางอากาศโครงการ WWS ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๙

๓.๗) ระวังภาพถ่ายทางอากาศ การขีดเขตป่าไม้ (ป่าสงวนแห่งชาติ/ป่าไม้ถาวรฯ)

๓.๘) ระวังแผนที่ภูมิประเทศ ระวังแผนที่ภูมิประเทศ ลำดับชุด L๗๐๘ ระวังแผนที่ภูมิประเทศ ลำดับชุด L๗๐๑๗ (แผนที่จำแนกการใช้ประโยชน์ของกรมพัฒนาที่ดิน) ระวังแผนที่ภูมิประเทศ ลำดับชุด L๗๐๑๗ (ปกติ) ระวังแผนที่ภูมิประเทศ ลำดับชุด L๗๐๑๘

๓.๙) ข้อมูลเวกเตอร์ สำหรับจัดเก็บข้อมูลภาคสนาม ข้อมูลประเภท Point ข้อมูลประเภท Line ข้อมูลประเภท Polygon

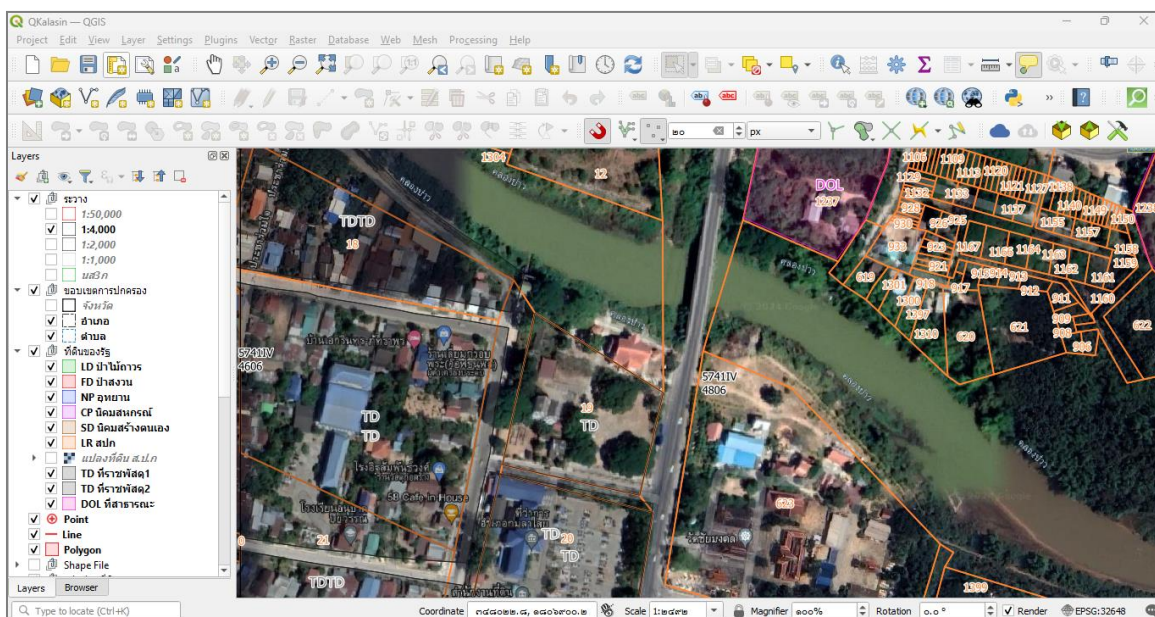
๔) ซอฟต์แวร์ (Software) ทางด้านสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เป็นชุดคำสั่งที่สั่งให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ผู้ใช้คอมพิวเตอร์ต้องการ ซอฟต์แวร์จะทำหน้าที่จัดการ ควบคุมการประมวลผลของคอมพิวเตอร์ ซึ่งซอฟต์แวร์ทางด้านสารสนเทศภูมิศาสตร์มีหลายตัวที่เป็นที่นิยม เช่น โปรแกรม ArcGIS, Quantum GIS (QGIS) เป็นต้น

ในการศึกษานี้จะเลือกใช้โปรแกรม Quantum GIS หรือ QGIS ซึ่งเป็นโปรแกรม Desktop GIS ประเภทหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการนำมาใช้จัดการข้อมูลปริภูมิ จัดอยู่ในกลุ่มซอฟต์แวร์ที่สเปิด (Free and Open Source Software) ที่ใช้งานง่าย ลักษณะการใช้งานเป็นแบบ Graphical User Interface ซึ่งสะดวกต่อการใช้งาน สามารถใช้สืบค้น วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลได้โดยสะดวก และสามารถสร้าง ปรับปรุงและแก้ไขได้ทั้งข้อมูลเชิงตำแหน่ง (Spatial Data) และข้อมูลตาราง (Attribute Data)

โปรแกรม Quantum GIS หรือ QGIS มีสองเวอร์ชัน คือ เวอร์ชันปกติปัจจุบันเป็น QGIS ๓.๓๖.๓ 'Maidenhead' เผยแพร่เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗ และเวอร์ชัน Long-term repositories ปัจจุบันเป็น QGIS ๓.๓๔.๗ 'Prizren' และมีแอปพลิเคชันสำหรับสมาร์ทโฟน (smart phone) ชื่อว่า 'QField for QGIS'

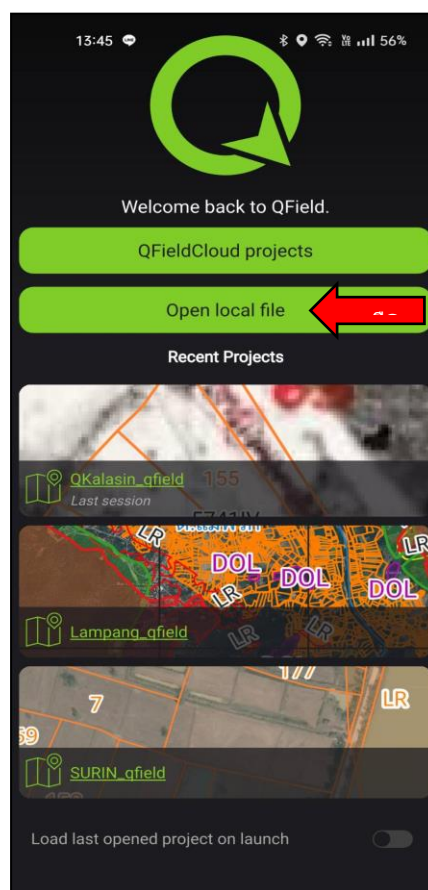
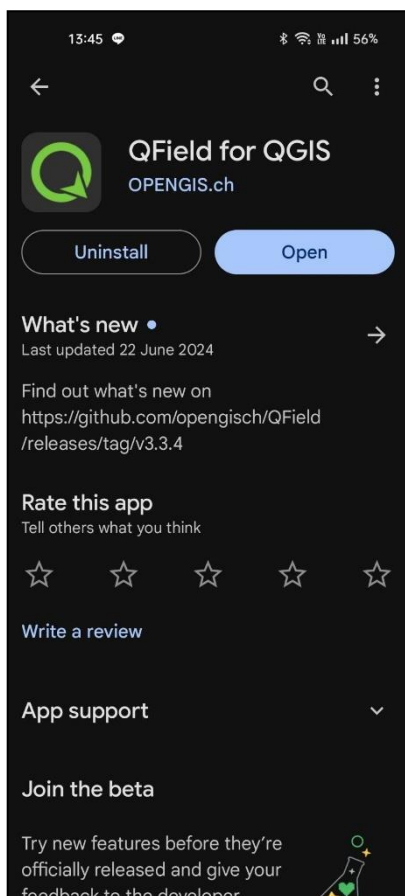
การเตรียมข้อมูลสำหรับการนำไปใช้ เนื่องจากข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ของกรมที่ดินที่นำมาใช้มีทั้งข้อมูลภาพ (Raster) และข้อมูลเวกเตอร์ (Vector) มีทั้งที่อ้างอิงกับระบบพิกัดฉากยูทีเอ็ม Indian ๑๙๗๕ และ WGS ๘๔ และมีทั้งที่อยู่ใน โซน ๔๗ และโซน ๔๘ ในการจัดเตรียมข้อมูลจะตรวจสอบที่มาของข้อมูลแต่ละชุดว่ามีที่มาอย่างไร ระบบพิกัดแผนที่เดิมอ้างอิงกับระบบใด โซนใด แล้วกำหนดระบบพิกัดหลักฐานข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้อง เพื่อให้แสดงผลในพิกัดตำแหน่งที่ถูกต้องหาไม่แล้วจะทำให้ตำแหน่งที่แสดงในแผนที่ผิดพลาด มีผลทำให้การตรวจสอบตำแหน่งที่ใช้ในการออกโฉนดที่ดินผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้

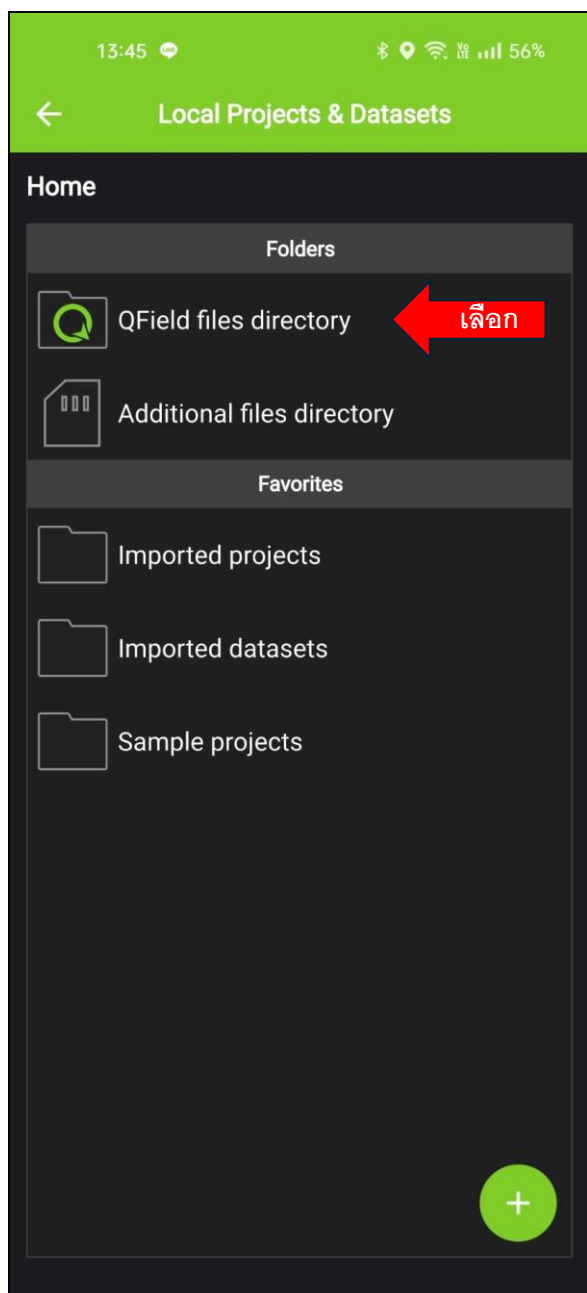
ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่เป็นข้อมูลภาพ (Raster) เช่น ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม ภาพถ่ายทางอากาศ แผนที่ภูมิประเทศ การแสดงผลข้อมูลในซอฟต์แวร์ทางด้าน GIS ข้อมูลภาพที่อยู่บนสุดจะทับข้อมูลภาพที่อยู่ด้านล่าง ได้กำหนดความสว่างของภาพให้เหมาะสมสามารถดูได้อย่างชัดเจน ส่วนข้อมูลเวกเตอร์ (Vector) ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจุด (Point) เส้น (Line) หรือรูปปิด (Polygon) เช่น ข้อมูล Index ระบายแผนที่ เขตการปกครอง แนวเขตที่ดินของรัฐ และรูปแปลงที่ดิน ได้กำหนดรูปแบบเส้น สี ความหนา ให้เหมาะสมสามารถดูได้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับมาตรฐานแผนที่ เช่น ข้อมูลแนวเขตที่ดินของรัฐกำหนดให้สอดคล้องกับโครงการ One Map และแสดงสัญลักษณ์ให้ดูได้อย่างชัดเจน เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้อย่างถูกต้องว่าตำแหน่งที่ขออนุญาตที่ดินอยู่ในเขตที่ดินของรัฐประเภทใดหรือไม่อย่างไร เป็นต้น เพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาดในการนำเข้าข้อมูลสารสนเทศแต่ละประเภทไปใช้ จึงได้รวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นทั้งหมดไว้ในที่เดียวกัน คือ โฟลเดอร์ ‘QKalsin’ ทำการนำเข้าข้อมูลสารสนเทศต่างๆ และบันทึกเป็นไฟล์โปรเจก (Project) คือ ‘QKalsin.qgz’ ลงในโฟลเดอร์ดังกล่าว เพื่อให้สามารถคัดลอกและนำไปใช้ในเครื่องคอมพิวเตอร์หรือสมาร์ตโฟนเครื่องอื่นได้โดยสะดวก

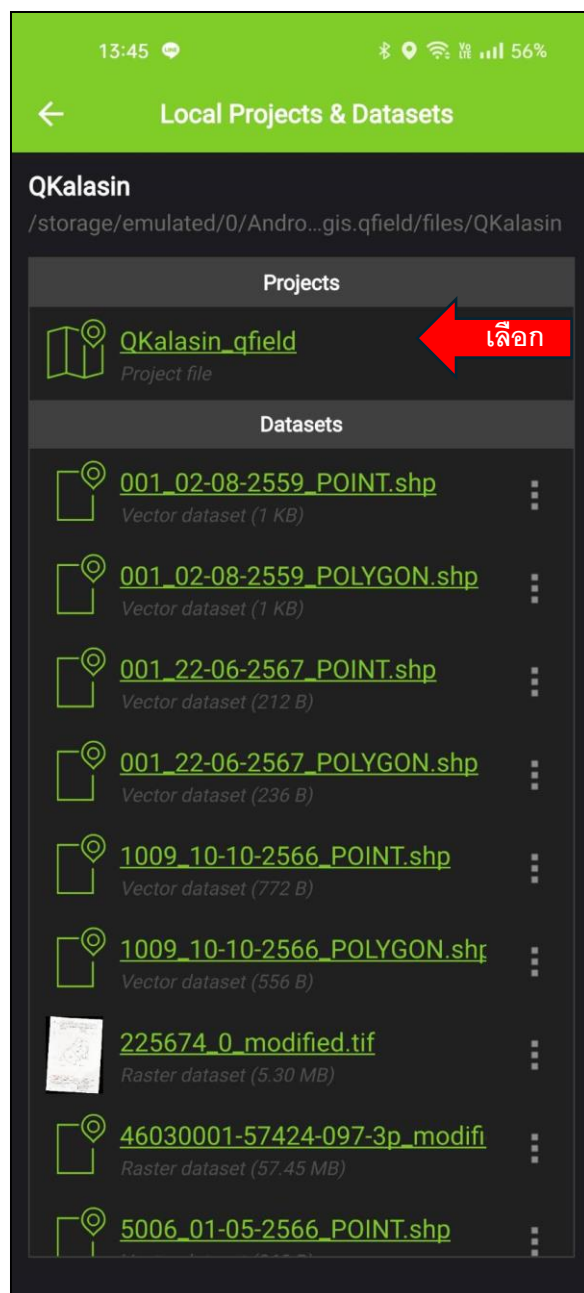
ตัวอย่างการแสดงผลแผนที่ต่างๆ ในโปรแกรม QGIS

โปรแกรม Quantum GIS หรือ QGIS มีเวอร์ชันสำหรับสมาร์ทโฟน (Smart phone) ชื่อว่า 'QField for QGIS' ซึ่งมีทั้งในระบบ Android และ IOS ให้ลงแอปพลิเคชันดังกล่าวและทำการคัดลอกไฟล์เดอร์ 'QKalasin' ใส่ในเครื่องสมาร์ทโฟน เพื่อให้ช่างรังวัดสามารถนำไปใช้ในภาคสนามได้โดยสะดวก

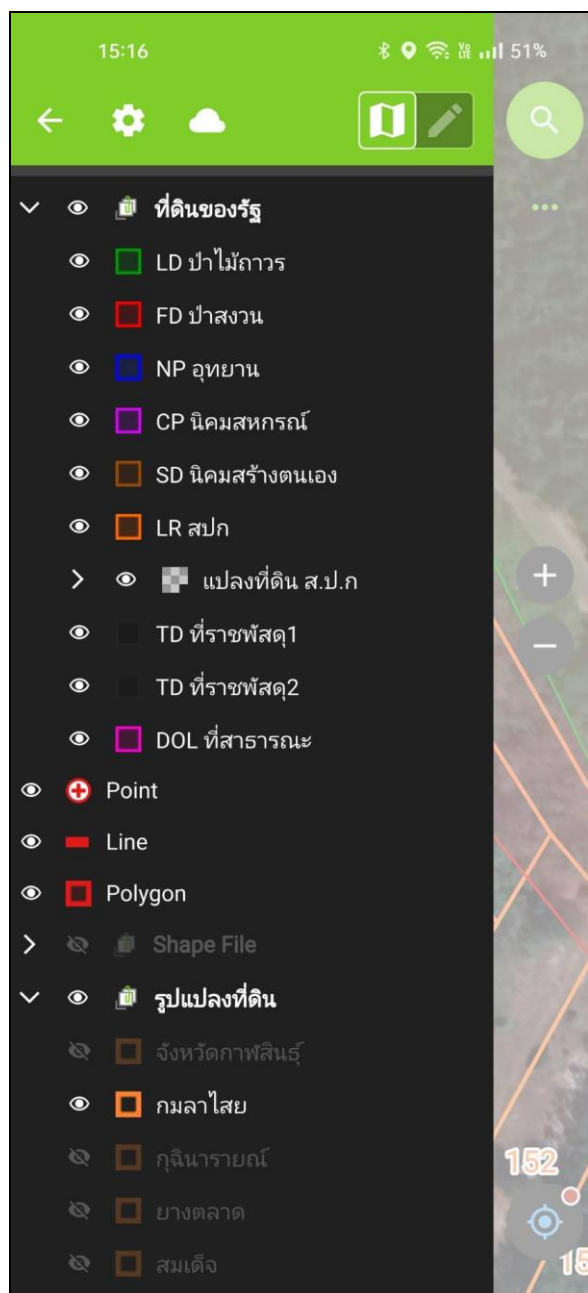

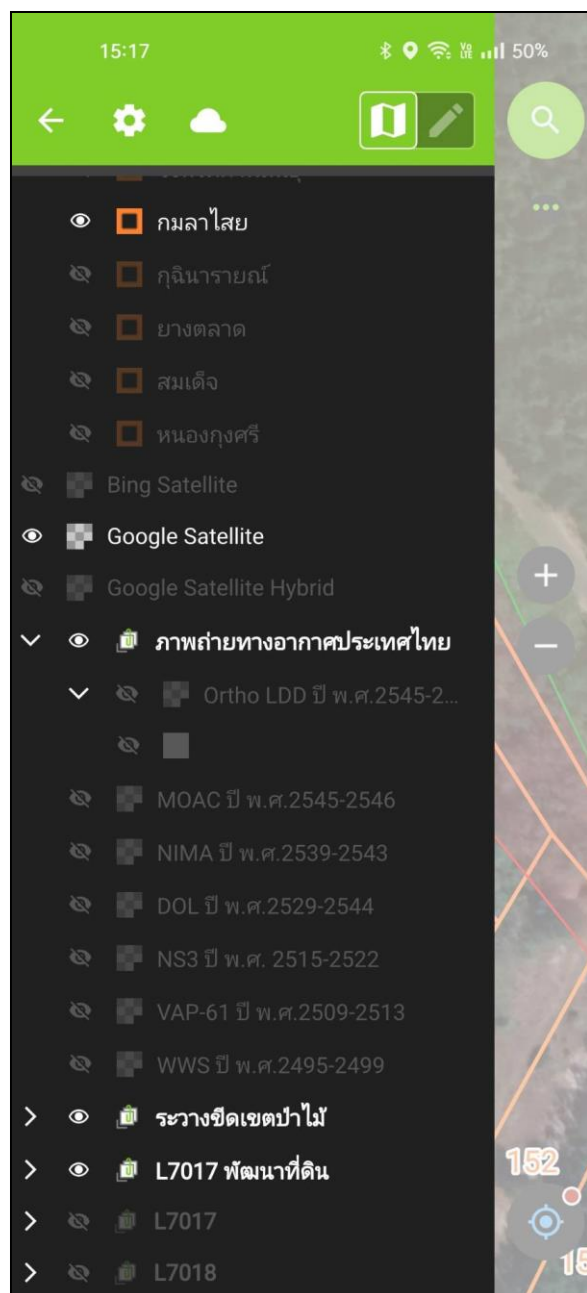
ภาพที่ ๓ : ภาพแสดงการเปิดไฟล์โปรเจกต์ ๒ (ต่อ)

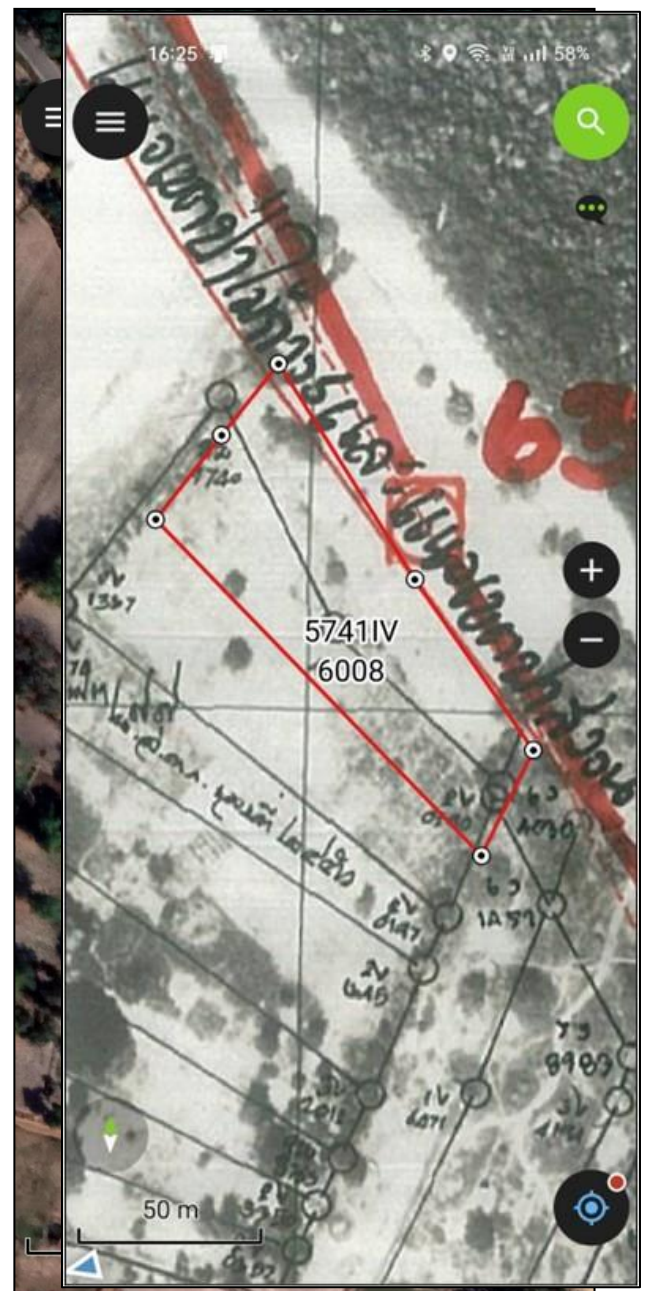
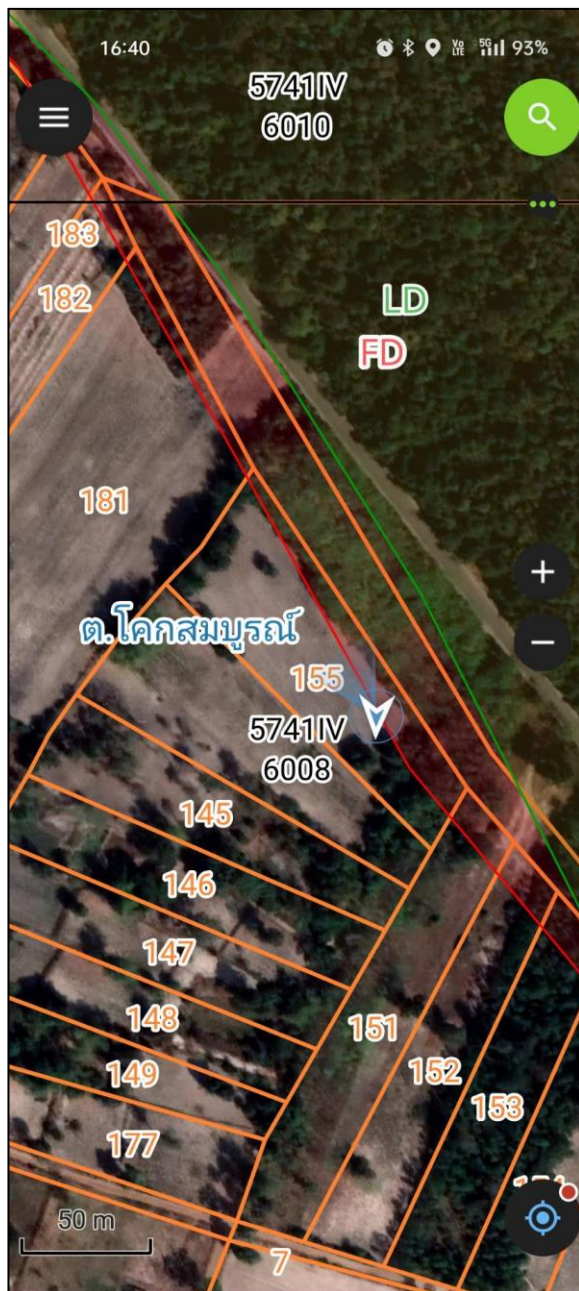
ภาพที่ ๔ : ภาพแสดงการเลือกไฟล์โปรเจกต์ ๓ (ต่อ)

ภาพที่ ๕ : ภาพแสดงไฟล์โปรเจค

ภาพที่ ๖ : ภาพแสดงไฟล์โปรเจค ๒

๔.๒ ข้อมูลปริมาณงานด้านการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณงาน
ด้านการออกเอกสารสิทธิในที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา โดยเก็บรวบรวม
ข้อมูลตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ ถึง ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ รายละเอียดปรากฏตามตาราง ดังนี้

๔.๒.๑ ข้อมูลปริมาณงานด้านการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์

เดือน	งานก่อนปีงบประมาณ ๒๕๖๗			งานปีงบประมาณ ๒๕๖๗				ยอดงานค้าง ทั้งสิ้น
	งานค้าง ยกมา	งาน เสร็จ	งานค้าง ยกไป	งานค้าง ยกมา	งานเกิด	งาน เสร็จ	งานค้าง ต่อไป	
ต.ค.๖๖	๖๘๒	๑๖	๖๖๖	๐	๑๑	๐	๑๑	๖๗๗
พ.ย.๖๖	๖๖๖	๗	๖๕๙	๑๑	๑๕	๓	๒๓	๖๘๒
ธ.ค.๖๖	๖๕๙	๘	๖๕๑	๒๓	๖	๐	๒๙	๖๘๐
ม.ค.๖๗	๖๕๑	๑๙	๖๓๒	๒๙	๓	๐	๓๒	๖๖๔
ก.พ.๖๗	๖๓๒	๑๐	๖๒๒	๓๒	๑๑	๐	๔๓	๖๖๕
มี.ค.๖๗	๖๒๒	๑๒	๖๑๐	๔๓	๑๓	๕	๕๑	๖๖๑
เม.ย.๖๗	๖๑๐	๑๐	๖๐๐	๕๑	๑๑	๐	๖๒	๖๖๒
พ.ค.๖๗	๖๐๐	๑๑	๕๘๙	๖๒	๑๔	๑	๗๕	๖๖๔
รวม	๖๘๒	๙๓	๕๘๙	-	๘๔	๙	๗๕	๖๖๔

๔.๒.๒ ข้อมูลปริมาณงานด้านการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์
สาขาสมเด็จ

เดือน	งานก่อนปีงบประมาณ ๒๕๖๗			งานปีงบประมาณ ๒๕๖๗				ยอดงานค้าง ทั้งสิ้น
	งานค้าง ยกมา	งาน เสร็จ	งานค้าง ยกไป	งานค้าง ยกมา	งานเกิด	งาน เสร็จ	งานค้าง ต่อไป	
ต.ค.๖๖	๓๙๒	๑๓	๓๗๙	-	๗	๑	๖	๓๘๕
พ.ย.๖๖	๓๗๙	๗	๓๗๒	๖	๒๕	๓	๒๘	๔๐๐
ธ.ค.๖๖	๓๗๒	๕	๓๖๗	๒๘	๑๐	๔	๓๔	๔๐๑
ม.ค.๖๗	๓๖๗	๒๓	๓๔๔	๓๔	๘	๒	๔๐	๓๘๔
ก.พ.๖๗	๓๔๔	๖๓	๒๘๑	๔๐	๑๕	๑๗	๓๘	๓๑๙
มี.ค.๖๗	๒๘๑	๒๕	๒๕๖	๓๘	๑๓	๓	๔๘	๓๐๔
เม.ย.๖๗	๒๕๖	๑๔	๒๔๒	๔๘	๑๑	๔	๕๕	๒๙๗
พ.ค.๖๗	๒๔๒	๑๙	๒๒๓	๕๕	๕	๑	๕๙	๒๘๒
รวม	๓๙๒	๑๖๙	๒๒๓	-	๙๔	๓๕	๕๙	๒๘๒

๔.๒.๓ ข้อมูลปริมาณงานค้ำการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์
สาขาภูผินารายณ์

เดือน	งานก่อนปีงบประมาณ ๒๕๖๗			งานปีงบประมาณ ๒๕๖๗				ยอดงานค้ำ ทั้งสิ้น
	งานค้ำ ยกมา	งาน เสร็จ	งานค้ำ ยกไป	งานค้ำ ยกมา	งานเกิด	งาน เสร็จ	งานค้ำ ต่อไป	
ต.ค.๖๖	๒๒๙	๓	๒๒๖	-	๑๐	๑	๙	๒๓๕
พ.ย.๖๖	๒๒๖	๓	๒๒๓	๙	๑๕	-	๒๔	๒๔๗
ธ.ค.๖๖	๒๒๓	๕	๒๑๘	๒๔	๓๑	๒	๕๓	๒๗๑
ม.ค.๖๗	๒๑๘	๓	๒๑๕	๕๓	๒๙	-	๘๒	๒๙๗
ก.พ.๖๗	๒๑๕	๓	๒๑๒	๘๒	๒๔	-	๑๐๖	๓๑๘
มี.ค.๖๗	๒๑๒	๒	๒๑๐	๑๐๖	๑๖	๑๖	๑๐๖	๓๑๖
เม.ย.๖๗	๒๑๐	๑	๒๐๙	๑๐๖	๑๒	๑๒	๑๐๖	๓๑๕
พ.ค.๖๗	๒๐๙	๕	๒๐๔	๑๐๖	๑๖	๑๖	๑๐๖	๓๑๐
รวม	๒๒๙	๒๕	๒๐๔	-	๑๕๓	๔๗	๑๐๖	๓๑๐

๔.๒.๔ ข้อมูลปริมาณงานค้ำการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์
สาขาหนองกุงศรี

เดือน	งานก่อนปีงบประมาณ ๒๕๖๗			งานปีงบประมาณ ๒๕๖๗				ยอดงานค้ำ ทั้งสิ้น
	งานค้ำ ยกมา	งาน เสร็จ	งานค้ำ ยกไป	งานค้ำ ยกมา	งานเกิด	งาน เสร็จ	งานค้ำ ต่อไป	
ต.ค.๖๖	๘๕	๖	๗๙	๐	๑๒	๖	๖	๘๕
พ.ย.๖๖	๗๙	๑	๗๘	๖	๑๐	๖	๑๐	๘๘
ธ.ค.๖๖	๗๘	๒	๗๖	๑๐	๖	๓	๑๓	๘๙
ม.ค.๖๗	๗๖	๑	๗๕	๑๓	๘	๒	๑๙	๙๔
ก.พ.๖๗	๗๕	๔	๗๑	๑๙	๓	๓	๑๙	๙๐
มี.ค.๖๗	๗๑	๕	๖๖	๑๙	๓	๒	๒๐	๘๖
เม.ย.๖๗	๖๖	๓	๖๓	๒๐	๖	๑	๒๕	๘๘
พ.ค.๖๗	๖๓	๖	๕๗	๒๕	๔	๕	๒๔	๘๑
รวม	๘๕	๒๘	๕๗	๐	๕๒	๒๘	๒๔	๘๑

๔.๒.๕ ข้อมูลปริมาณงานค้างการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์
สาขากมลาไสย

เดือน	งานก่อนปีงบประมาณ ๒๕๖๗			งานปีงบประมาณ ๒๕๖๗				ยอดงานค้าง ทั้งสิ้น
	งานค้าง ยกมา	งาน เสร็จ	งานค้าง ยกไป	งานค้าง ยกมา	งานเกิด	งาน เสร็จ	งานค้าง ต่อไป	
ต.ค.๖๖	๓๑	๑๓	๑๘	๐	๑๓	๐	๑๓	๓๑
พ.ย.๖๖	๑๘	๓	๑๕	๑๓	๗	๐	๒๐	๓๕
ธ.ค.๖๖	๑๕	๕	๑๐	๒๐	๗	๐	๒๗	๓๗
ม.ค.๖๗	๑๐	๕	๕	๒๗	๑๒	๒	๓๗	๔๑
ก.พ.๖๗	๕	๕	๐	๓๗	๗	๓	๔๖	๔๑
มี.ค.๖๗	๐	๐	๐	๔๑	๒๐	๑๕	๔๖	๔๖
เม.ย.๖๗	๐	๐	๐	๔๖	๑๐	๑๒	๔๔	๔๔
พ.ค.๖๗	๐	๐	๐	๔๔	๑๒	๙	๔๗	๔๗
รวม	๓๑	๓๑	๐	๐	๘๘	๔๑	๔๗	๔๗

๔.๒.๖ ข้อมูลปริมาณงานค้างการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์
สาขายางตลาด

เดือน	งานก่อนปีงบประมาณ ๒๕๖๗			งานปีงบประมาณ ๒๕๖๗				ยอดงานค้าง ทั้งสิ้น
	งานค้าง ยกมา	งาน เสร็จ	งานค้าง ยกไป	งานค้าง ยกมา	งานเกิด	งาน เสร็จ	งานค้าง ต่อไป	
ต.ค.๖๖	๑๐๖	๕	๑๐๑	-	๘	-	๘	๑๐๙
พ.ย.๖๖	๑๐๑	๗	๙๔	๘	๑๔	๒	๒๐	๑๑๔
ธ.ค.๖๖	๙๔	๓	๙๑	๒๐	๑๐	๖	๒๔	๑๑๕
ม.ค.๖๗	๙๑	๑๒	๗๙	๒๔	๑๐	๕	๒๙	๑๐๘
ก.พ.๖๗	๗๙	๘	๗๑	๒๙	๑๔	๒	๔๑	๑๑๒
มี.ค.๖๗	๗๑	๖	๖๕	๔๑	๑๑	๒	๕๐	๑๑๕
เม.ย.๖๗	๖๕	๓	๖๒	๕๐	๑๘	๕	๖๓	๑๒๕
พ.ค.๖๗	๖๒	๔	๕๘	๖๓	๑๔	๗	๗๐	๑๒๘
รวม	๑๐๖	๔๘	๕๘	-	๙๙	๒๙	๗๐	๑๒๘

๔.๓ การสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant interview)

เพื่ออธิบายและวิเคราะห์ให้เห็นถึงทัศนคติของผู้ให้ข้อมูลที่มีเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) มาปรับใช้ในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การบันทึกภาคสนาม การสัมภาษณ์ (Interviewing) ผู้ศึกษาจะขอแนะนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยเนื้อหาที่นำเสนอเป็นการสรุปเนื้อหาเรียงตามลำดับการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้ ผู้ศึกษา ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกสัมภาษณ์จากผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา และประชาชนผู้มารับบริการในสำนักงานที่ดิน รวมจำนวน ๗๐ คน จากสำนักงานที่ดินจำนวน ๖ แห่ง ได้แก่ สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์, สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาสมเด็จ, สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาภุมลาลัย, สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาภูพานารายณ์, สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองกุงศรี และ สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาบางตลาด จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ ๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(โดยใช้การหาร้อยละ เช่น มีเพศชาย ร้อยละ ๕๐ ใส่ตารางประกอบ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
เพศ			
ชาย	๔๐	๕๗.๑๔	
หญิง	๓๐	๔๒.๘๖	
อายุ			
๑๘-๓๐	๘	๑๑.๔๒	
๓๑-๔๐	๓๕	๕๐	
๔๑-๕๐	๒๗	๓๘.๕๘	
การศึกษา			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๕	๓๕.๗๑	
ปริญญาตรี	๔๕	๖๔.๒๙	
ปริญญาโท	-	-	
ปริญญาเอก	-	-	

ส่วนที่ ๒ การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) มาใช้

	ประเด็นคำถาม	ระดับคะแนนความคิดเห็น					จำนวน (n)	Mean (x)	ระดับ ความคิดเห็น
		๕	๔	๓	๒	๑			
๑	ท่านมีความเข้าใจกระบวนการออกเอกสารสิทธิ ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องในระดับใด	๐	๓	๑๕	๒๒	๓๐	๗๐	๑.๘๗	น้อย
๒	ท่านคิดว่าขั้นตอนการยื่นคำร้องขอออกเอกสารสิทธิในที่ดินมีความยุ่งยากหรือไม่	๓๘	๒๐	๑๒	๐	๐	๗๐	๔.๓๗	มาก
๓	ท่านคิดว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานรังวัดออกเอกสารสิทธิในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและประสบการณ์ในระดับใด	๐	๐	๑๓	๓๐	๒๗	๗๐	๑.๘๐	น้อย
๔	ท่านพึงพอใจในกระบวนการออกเอกสารสิทธิของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขาในระดับใด	๐	๐	๒๐	๑๘	๓๒	๗๐	๑.๘๒	น้อย
๕	เจ้าหน้าที่ได้อธิบายและทำความเข้าใจกระบวนการ ขั้นตอนการออกเอกสารสิทธิแก่ท่านในระดับใด	๐	๑๐	๓๐	๒๐	๑๐	๗๐	๒.๕๙	ปานกลาง
๖	ท่านเห็นด้วยในระดับใดที่สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขามีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้นับสนับสนุนในการทำงาน	๔๐	๓๐	๐	๐	๐	๗๐	๔.๕๗	มาก
๗	ท่านคิดว่าสำนักที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนและพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้มีความถูกต้องและรวดเร็วในระดับใด	๒๐	๒๐	๒๐	๑๐	๐	๗๐	๓.๗๑	ปานกลาง
๘	เมื่อเกิดกรณีพิพาท หรือปัญหาในกระบวนการออกเอกสารสิทธิ เจ้าหน้าที่ ได้อธิบาย ทำความเข้าใจกับท่านในระดับใด	๐	๑๐	๑๕	๒๕	๒๐	๗๐	๒.๒๑	ปานกลาง
	รวม	๙๘	๙๓	๑๒๕	๑๒๕	๑๑๙	๕๖๐		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) มาใช้

ผู้ศึกษาได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร ในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทั้งฝ่ายรังวัดและฝ่ายทะเบียน และประชาชนผู้มารับบริการ สามารถสรุปความเห็นได้ ดังนี้

ด้านระบบสารสนเทศกรมที่ดิน พบว่า กรมที่ดินได้ดำเนินการโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานในส่วนต่าง ๆ โดยการนำระบบสารสนเทศกรมที่ดินมาใช้เป็นระบบหลักสำหรับการปฏิบัติงานและใช้ในการให้บริการประชาชนในเรื่องของการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมระบบเดียวกันทั่วประเทศ และระบบสนับสนุนงานรังวัด โดยระบบการให้บริการสามารถรองรับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต่างสำนักงานแบบออนไลน์โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลประชาชนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องผ่านระบบ Linkage Center ของสำนักงานการทะเบียนกรมการปกครอง อีกทั้งยังเชื่อมโยงข้อมูลกับเครือข่าย GFMIS เครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ เครือข่ายข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ ข้อมูลนิติบุคคลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

อย่างไรก็ตามกรมที่ดินยังประสบปัญหา อุปสรรคสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการให้บริการ ได้แก่ ระยะเวลาในการประมวลผลของของระบบสารสนเทศที่ใช้เวลาในการประมวลข้อมูลมากเกินไป ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการให้บริการ

ด้านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการให้บริการของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา พบว่า สำนักงานที่ดิน ได้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการให้บริการประชาชน ในด้านระบบสารสนเทศกรมที่ดิน ด้านระบบจองคิวยื่นคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมและการรังวัดทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นระบบหลักที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เนื่องมาจากสำนักงานที่ดินได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานของกรมที่ดินที่มีวิสัยทัศน์เป็นองค์กรชั้นนำในการคุ้มครองสิทธิด้านที่ดิน การจัดการข้อมูล ระบบแผนที่ โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและพัฒนาคุณภาพการบริการอย่างมีธรรมาภิบาล โดยมีพันธกิจสำคัญ คือ เป็นศูนย์ข้อมูลที่ดินและแผนที่ของประเทศที่มีระบบฐานข้อมูลเป็นมาตรฐานเดียวกัน รองรับการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง พัฒนาการให้บริการประชาชนด้านที่ดินด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างมีมาตรฐานสากล และส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เพื่อการพัฒนาประเทศ โดยบุคลากรที่มีธรรมาภิบาลและสมรรถนะสูงซึ่งสำนักงานที่ดินได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวได้เป็นอย่างดี ถึงแม้การบริการประชาชนที่ผ่านมาจะพบปัญหาและอุปสรรคในการใช้งานระบบบ้าง เช่น ระยะเวลาในการประมวลผลสารสนเทศที่ใช้เวลาในการประมวลข้อมูลมากเกินไปส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการให้บริการ บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่บางคนยังขาดทักษะ

ความรู้ ความสามารถ ในการใช้งานระบบสารสนเทศ รวมถึงความรู้ความเข้าใจในการรับบริการของประชาชน

ทั้งนี้ สำนักงานที่ดินมีความพยายามที่จะพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (๒๕๖๒) ที่กล่าวถึงรัฐบาลดิจิทัล ว่าเป็นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานภาครัฐและการบริการสาธารณะโดยปรับปรุงการบริหารจัดการและบูรณาการข้อมูลภาครัฐและการทำงานให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างมั่นคงปลอดภัยและมีธรรมาภิบาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชน ในการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐต่อสาธารณชนและสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (๒๕๕๙) ที่กล่าวถึง การปรับเปลี่ยนภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ว่าการปรับเปลี่ยนและยกระดับภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลจำเป็นต้องดำเนินการในหลายส่วนประกอบด้วย (๑) การปรับเปลี่ยนการทำงานภาครัฐด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาลเน้นการเชื่อมโยงข้อมูลและการทำงานของหน่วยงานภาครัฐเข้าด้วยกัน (connected government) โดยบูรณาการข้อมูลข้ามหน่วยงานจนเสมือนเป็นองค์กรเดียว (one government) ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรดิจิทัลร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะลดความซ้ำซ้อนในการลงทุนในทรัพยากร (๒) การสนับสนุนให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ (open data) และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานของรัฐ (open government) เพื่อนำไปสู่การเป็น Digital Thailand โดยการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐและประชาชน เปิดเผย จัดเก็บ แลกเปลี่ยน และบูรณาการข้อมูลตามมาตรฐาน open data เพื่อนำมาซึ่งการพัฒนาฐานข้อมูล (๓) การพัฒนาแพลตฟอร์มบริการพื้นฐานภาครัฐ (government service platform) เพื่อรองรับการพัฒนาแอปพลิเคชันหรือบริการรูปแบบใหม่ที่เป็นบริการพื้นฐานของทุกหน่วยงานภาครัฐ และ (๔) การจัดให้มีบริการอัจฉริยะ (smart service) ที่อำนวยความสะดวกต่อประชาชนตามความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ

ด้านบุคคล

ได้แก่ เจ้าของที่ดิน เจ้าของที่ดินข้างเคียง ผู้ปกครองท้องที่ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดิน ล้วนมีบทบาทสำคัญในการออกเอกสารสิทธิ ทั้งโดยวิธีการออกโฉนดที่ดินเฉพาะราย ตามมาตรา ๕๙ และมาตรา ๕๙ ทวิ การออกโฉนดที่ดินโดยวิธีการเดินสำรวจ ตามมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๘ ทวิ และการออกโฉนดที่ดินโดยวิธีการย้ายแปลง ตามมาตรา ๕๘ ตริ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน บุคคลที่มีบทบาทสำคัญ คือ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดิน จากการประมวลผลแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านบุคคลในการดำเนินงานออกเอกสารสิทธิพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพิจารณาออกโฉนดที่ดินยังขาดประสบการณ์ในการทำงาน ขาดความรู้

และความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกเอกสารสิทธิในระดับน้อย อีกทั้งยังขาดช่องทาง องค์ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารทำความเข้าใจถึงขั้นตอน กระบวนการการออกเอกสารสิทธิ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่งานที่ดินสื่อสารทำความเข้าใจกับประชาชนในระดับน้อย

ด้านระเบียบกฎหมาย

จากการประมวลผลแบบสอบถามและการสัมภาษณ์บุคคลที่ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านระเบียบ กฎหมายโดยระบุดังนี้

๑) ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกเอกสารสิทธิที่ดินได้กำหนดหลักเกณฑ์แนวทางปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน

๒) ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกเอกสารสิทธิมีเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นการเปิดช่องทางให้เจ้าพนักงานที่ดิน หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องใช้ดุลพินิจในการพิจารณาออกเอกสารสิทธิอย่างกว้างขวาง ซึ่งอาจเป็นเหตุให้เกิดการใช้ดุลพินิจอย่างคลาดเคลื่อนได้

ด้านวิธีการและขั้นตอน

จากการประมวลผลแบบสอบถามและการสัมภาษณ์บุคคลที่ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านวิธีการและขั้นตอน

๑) วิธีการและขั้นตอนการออกเอกสารสิทธิ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องได้วางแนวทางปฏิบัติไว้โดยชัดเจนและเหมาะสมแล้ว

๒) วิธีการ ขั้นตอน กระบวนการออกเอกสารสิทธิได้กำหนดไว้หลายขั้นตอน มีความยุ่งยากซับซ้อน ประชาชนผู้มารับบริการจะต้องดำเนินการตามขั้นตอน รวมไปถึงผู้ปฏิบัติงาน และผู้พิจารณาคำขออออกเอกสารสิทธิจะต้องดำเนินการตามขั้นตอน ระเบียบ กฎหมายอย่างเคร่งครัด การไม่ปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดอาจเกิดความผิดพลาดและผิดกฎหมาย เกิดเป็นข้อพิพาทได้

๓) กรณีเมื่อเกิดข้อพิพาทในกระบวนการการออกเอกสารสิทธิ หรือเกิดข้อสงสัยในระเบียบ กฎหมายหรือข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ได้อธิบายประชาชนในระดับที่น่าพึงพอใจ

๔) แนวเขตที่ดินของรัฐที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานต่าง ๆ มีมาตรฐานของ แผนที่แตกต่างกัน ส่งผลทำให้แนวเขตที่ดินของรัฐไม่ชัดเจน เกิดการทับซ้อนกันของแนวเขตที่ดินของรัฐกับเอกชน รวมทั้งแนวเขตที่ดินของรัฐด้วยตนเอง อาจทำให้เจ้าหน้าที่พิจารณาออกโฉนดที่ดินไปโดยคลาดเคลื่อน

ส่วนที่ ๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๑) ข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติงาน หรือ เจ้าพนักงานที่ดิน

จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้สัมภาษณ์ สรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดิน ควรมีการอบรมให้ความรู้เพื่อให้เกิดทักษะในการทำงาน รวมถึงนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาปรับใช้เพื่อความสะดวกรวดเร็ว และลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ช่วยให้การบริการประชาชนมีประสิทธิภาพ เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

๒) หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินของรัฐตามกฎหมาย ควรเร่งจัดทำแนวเขตที่ดินที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานให้มีความชัดเจนโดยเร็ว เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหานวนเขตที่ดินที่ไม่ชัดเจนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นปัจจุบัน โดยเสนอแนะให้มีการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตรา ๑:๔๐๐๐ (One Map) โดยเสนอแนะว่าควรกำหนดเป็นแผนปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงาน พร้อมทั้งกำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินการแล้วเสร็จที่แน่นอน สำหรับหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ดูแลที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะให้สำรวจที่ดินที่ยังไม่ได้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และให้แสดงความประสงค์ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง

๓) การนำเทคโนโลยีสารสนเทศ GIS มาใช้ในการพัฒนาระบบการออกเอกสารสิทธิของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา พบว่า ควรมีการพัฒนาระบบการประมวลผลสารสนเทศดังกล่าวให้มีความรวดเร็ว ปรับปรุงฐานข้อมูลด้านรังวัดที่ดินให้มีความทันสมัย เพื่อให้การปฏิบัติงานและการให้บริการเป็นไปด้วยความถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย มีความแม่นยำในฐานข้อมูล รวดเร็วตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๕

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

รายงานการศึกษาอิสระ เรื่อง การพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดินเพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาจากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุของปริมาณงานค้างในการออกเอกสารสิทธิ และเสนอแนวทางในการพัฒนากระบวนการที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในการออกเอกสารสิทธิ และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนากระบวนการดังกล่าว ตามวัตถุประสงค์ ๔ ประการ คือ

๑. เพื่อศึกษา และวิเคราะห์กฎหมาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาออกเอกสารสิทธิของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา

๒. เพื่อศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหา และสาเหตุของปริมาณงานค้าง ในการออกเอกสารสิทธิของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา

๓. เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการพัฒนากระบวนการที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในการออกเอกสารสิทธิของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา

๔. เพื่อพัฒนากระบวนการสนับสนุนการออกเอกสารสิทธิของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการปฏิบัติงาน

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกสัมภาษณ์จากผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา และประชาชนผู้มารับบริการในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา รวมจำนวน ๗๐ คน ได้แก่ สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาสมเด็จ สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาภุมลาลัย สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาภูผินารายณ์ สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาหนองกุงศรี และสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ สาขาขามเฒ่า

๕.๑ สรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นวิธีการที่สำคัญที่สุด โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและสังเกตแบบมีส่วนร่วม การแสดงข้อมูลหลังจากการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระเบียบเรียบร้อยแล้วโดยแสดงในรูปข้อมูลเชิงพรรณนาที่เป็นข้อมูลในกลุ่มเดียวกัน ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยวิธีการและแหล่งข้อมูลที่หลากหลายที่ได้กล่าวข้างต้น นำมาวิเคราะห์แล้วทำให้ได้ข้อค้นพบที่สรุปผลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยได้ ดังนี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) มาใช้ จากการวิเคราะห์ผลการศึกษา พบว่าจากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้สัมภาษณ์ใน ๘ คำถาม ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการออกโฉนดที่ดินค่อนข้างน้อย และเห็นว่า ขั้นตอนการดำเนินการมีความยุ่งยาก เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานรังวัดมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและประสบการณ์ไม่เพียงพอ สามารถทำงานได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น ยังต้องพัฒนาต่อยอดให้มีความรู้ทางเทคนิค และเห็นควรมีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานด้านรังวัด ซึ่งการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่มีประโยชน์มากเพราะสามารถตรวจสอบแนวเขตที่ดินให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยแก้ไขปัญหาในเรื่องรูปแผนที่และตำแหน่งที่ดินที่ไม่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้การออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้ถูกต้อง และรวดเร็ว จากการวิเคราะห์ผลการศึกษา พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงข้อเสนอแนะในการพัฒนางานการออกเอกสารสิทธิสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย และระเบียบ เกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดิน ควรมีการอบรมให้ความรู้เพื่อให้เกิดทักษะในการทำงาน รวมถึงนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้เพื่อความสะดวก รวดเร็ว และลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๕.๒ อภิปรายผล

ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมที่ดิน ดำเนินการตามกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน กฎหมายว่าด้วยอาคารชุด กฎหมายว่าด้วยช่างรังวัดเอกชน กฎหมายว่าด้วยการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ ได้กำหนดให้กรมที่ดินมีภารกิจหลักเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิในที่ดินของบุคคล และจัดการที่ดินของรัฐ โดยการรังวัดทำแผนที่ การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน การให้บริการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ การส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศที่ดิน เพื่อให้บุคคลมีความมั่นคงในการถือครองที่ดิน และได้รับการบริการที่มีประสิทธิภาพตลอดจนการบริหารจัดการที่ดินของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ ๑) ดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน กฎหมายว่าด้วยอาคารชุด กฎหมายว่าด้วยช่างรังวัดเอกชน กฎหมายว่าด้วยการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ๒) ดำเนินการตามกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน กฎหมายว่าด้วยอาคารชุด กฎหมายว่าด้วยช่างรังวัดเอกชน กฎหมายว่าด้วยการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ๓) จัดทำและประสานแผนงานของกรมที่ดินให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวง รวมทั้งกำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของหน่วยงานในสังกัด ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับงานสถิติ ประมวลผล และวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมที่ดิน ๔) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการเกี่ยวกับ

การบริหารงานที่ดินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ๕) ดำเนินการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ ๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมที่ดิน หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ผู้ศึกษาวิจัยในฐานะที่ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ เห็นว่าการออกโฉนดที่ดินเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้ความรอบคอบในการดำเนินการ จึงมีแนวคิดในการพัฒนาระบบการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน เพื่อเร่งรัดการออกโฉนดที่ดิน ให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) มาใช้ในการออกโฉนดที่ดินให้มีความรวดเร็ว ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย มีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ อันจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนที่มารับบริการ สอดคล้องกับการกิจกรรมที่ดินในการคุ้มครองสิทธิในที่ดินของประชาชน โดยการจัดทำข้อมูลเอกสารต่างๆ ให้อยู่ในรูปแบบข้อมูลดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดรัฐบาลดิจิทัล ที่มุ่งเน้นการทำงานด้วยระบบดิจิทัล โดยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) มาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลต่างๆ เจ้าหน้าที่สามารถนำไปใช้ในการตรวจสอบ อ้างอิง ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เพื่อให้การปฏิบัติราชการมีความถูกต้องและชัดเจน นอกจากนี้ผู้ศึกษาวิจัยได้จัดทำเป็นแบบสอบถามสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย เพื่อพัฒนาระบบการสนับสนุนการออกเอกสารสิทธิในที่ดินของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา โดยการทอดแบบสอบถามประชาชนทั่วไป จำนวน ๗๐ คน

จากการศึกษาวิจัยข้อมูลเอกสารและจากการสัมภาษณ์ พบว่า มีหลายองค์ความรู้ที่จะต้องพัฒนาให้กับเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับการออกโฉนดที่ดิน และพบว่าเจ้าหน้าที่ที่มีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านระเบียบข้อกฎหมาย ด้านข้อมูลที่ใช้ประกอบการพิจารณา รวมถึงความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) จากแบบสัมภาษณ์ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยเชื่อว่าจะทำให้การออกโฉนดที่ดินมีความถูกต้องและรวดเร็ว เพราะการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงาน เช่น แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศมาใช้ในการประกอบการพิจารณา จะทำให้งานออกโฉนดที่ดินมีความถูกต้อง ชัดเจน แม่นยำมากยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็น และมั่นใจว่าในอนาคตจะไม่มีกรณีฟ้องเอกสารสิทธิในที่ดิน เพราะได้ดำเนินการครบถ้วนถูกต้องตามระเบียบกฎหมายแล้ว

ผู้ศึกษาวิจัยในฐานะที่ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ เห็นว่าการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) มาใช้จะเป็นประโยชน์ต่อการออกโฉนดที่ดินให้กับประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์ ผู้ศึกษาวิจัยจึงได้นำมาจัดทำแบบสอบถาม เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ ในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ และสาขา รวมจำนวน ๖ แห่ง รวมผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน ๗๐ คน ซึ่งได้ตั้งปัญหา ๒ ประเด็น ดังนี้

๑. ความไม่เข้าใจในการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) ในการออกโฉนดที่ดินของเจ้าหน้าที่

ตามที่คุณให้สัมภาษณ์แจ้งว่า การออกโฉนดที่ดินตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินดำเนินการได้ ๒ วิธี คือ การเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินที่มีการรังวัดปักหลักเขต (ตามมาตรา ๕๘ และ ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน) และการเปลี่ยน น.ส. ๓ ก. เป็นโฉนดที่ดิน (ตามมาตรา ๕๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน) ที่มีแนวเขตเดิมอยู่บ้างแล้ว ซึ่งในสำนักงานที่ดินบางแห่งเจ้าหน้าที่ผู้ออกโฉนดที่ดินอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลานาน ทราบและรู้เห็นถึงสภาพของพื้นที่ ซึ่งการที่จะนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นเพียงส่วนประกอบการพิจารณาใช้ดุลพินิจในการออกโฉนดที่ดิน ส่วนที่คุณให้สัมภาษณ์บางส่วนแจ้งว่ามีประโยชน์มาก เพราะการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงาน เช่น แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ แผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐ มาเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบการพิจารณาจะทำให้การออกโฉนดที่ดินมีความถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน และไม่ต้องมาดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไขเอกสารสิทธิในอนาคต ดังนั้น ผู้ศึกษาวิจัยในฐานะที่ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ เห็นว่า การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) มาใช้จะเป็นประโยชน์ในการออกโฉนดที่ดินให้กับประชาชนอย่างแน่นอน

๒. การพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการออกโฉนดที่ดินให้สามารถใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) ได้

ตามที่คุณให้สัมภาษณ์แจ้งว่า การออกโฉนดที่ดินขึ้นอยู่กับประสบการณ์ เนื่องจาก ผู้ตอบแบบสอบถามบางท่านก็ให้ข้อมูลว่าการออกโฉนดที่ดินเป็นเรื่องง่าย บางรายตอบว่ายาก จึงเห็นได้ว่าการออกโฉนดที่ดินขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ข้อมูลในเชิงพื้นที่ และทีมงานในการร่วมกันออกโฉนดที่ดินด้วย จึงพบว่ามีหลายองค์ประกอบที่ต้องพัฒนาให้กับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดิน เพราะมีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามยังต้องการให้มีการพัฒนาความรู้ด้านกฎหมาย ด้านข้อมูล และด้านเทคโนโลยีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่ผู้ศึกษาวิจัยได้ให้ความสำคัญ เพราะจะเป็นการเก็บข้อมูลไว้ในระบบ แม้ว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเดิมจะเกษียณอายุราชการไปแล้ว แต่ข้อมูลสารสนเทศยังคงอยู่ ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ในทุกๆ ด้านเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในการออกโฉนดที่ดินให้มีความถูกต้อง รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและมีผลสัมฤทธิ์

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาถึง แนวทางการพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดินเพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ ให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) โดยผู้ศึกษาเห็นว่าหากการสะท้อนปัญหาตามที่ระบุในแบบสอบถามนั้น จะทำให้ทราบถึงอุปสรรคและปัญหาที่แท้จริง และทราบแนวทางแก้ไขปัญหามาให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษา ดังนี้

๑.ให้นำวิธีการรังวัดระบบโครงข่ายการรังวัดด้วยดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network) มาใช้ในการรังวัดออกเอกสารสิทธิ เพื่อให้การรังวัดทำแผนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงเป็นการป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้

๒. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้นำแนวทางการดำเนินงานนี้มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน กรณีบริเวณที่ขอออกเอกสารสิทธิมีอาณาเขตติดต่อกับเกี่ยวกับที่ดินของรัฐ จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการออกโฉนดที่ดินทับที่สาธารณประโยชน์ และลดปัญหาการทุจริตจากการออกโฉนดที่ดินโดยมิชอบ

๓. สำนักงานที่ดินควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) และฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เพื่อจะได้สนับสนุนการดำเนินงานออกเอกสารสิทธิให้ถูกต้อง ครบถ้วน และมีแนวเขตที่ชัดเจน ประกอบกับการทำนิติกรรมอื่น ๆ ในสำนักงานที่ดินซึ่งมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ด้วยแล้ว จะส่งผลให้การปฏิบัติงานสามารถสอดคล้องกันอย่างสมบูรณ์ ถูกต้อง ทันสมัย และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลที่มีความถูกต้องเป็นปัจจุบัน

๔. ให้งานของรัฐบาลในจังหวัดซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาคุ้มครองที่ดินของรัฐตามกฎหมายเร่งรัดทำแนวเขตที่ดินที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานให้มีความชัดเจนโดยเร็ว เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินของรัฐที่ไม่ชัดเจนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑:๔๐๐๐ (One Map) อันมีผลทำให้แนวเขตที่ดินของรัฐถูกต้อง ทันสมัย ไม่ทับซ้อนกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการป้องกันการออกโฉนดที่ดินโดยมิชอบ อีกทั้งให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ดำเนินการสำรวจที่ดินที่ยังไม่ได้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และแสดงความประสงค์ขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงต่อสำนักงานที่ดินจังหวัด หรือสำนักงานที่ดินสาขา เพื่อเร่งรัดการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เพื่อให้มีหลักฐานราชการที่ถูกต้อง มีแนวเขตที่ดินที่ชัดเจน

๕. กรมที่ดินควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับระบบการประมวลผลข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพในการใช้งานมากขึ้น พร้อมทั้งจัดการอบรมพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถในการใช้งานระบบที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลในสำนักงานที่ดิน เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการให้บริการประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

๖. กรมที่ดินควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการใช้งานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดอย่างทั่วถึง และครอบคลุม

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑. การให้องค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ โดยการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบ กฎหมาย วิธีการและขั้นตอนเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิด้วยวิธีการสอนงาน (Coaching) โดยเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด สาขา หัวหน้าฝ่ายทะเบียน และหัวหน้าฝ่ายรังวัด

๒. สำนักงานที่ดินจังหวัดจัดทำโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีการอบรม พัฒนาความรู้เรื่องระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน และลงมือปฏิบัติจริง และสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินการ

๓. จัดทำโครงการถอดบทเรียนสำหรับกรณีการออกเอกสารสิทธิที่มีความซับซ้อน และมีประเด็นข้อพิพาทที่ต้องหารือ และทบทวนกระบวนการงานออกเอกสารสิทธิที่ดิน โดยจัดทำเป็นคู่มือกระบวนการงานของสำนักงานที่ดิน ซึ่งจะต้องขอการสนับสนุนข้อมูลจากสำนักมาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ สำนักกฎหมาย สำนักมาตรฐานและส่งเสริมการรังวัดของกรมที่ดิน เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติงานได้ศึกษาและทำความเข้าใจต่อไป

๕.๓.๓ ด้านระบบสารสนเทศกรมที่ดิน

๑) กรมที่ดินควรดำเนินการพัฒนาระบบการประมวลผลสารสนเทศให้มีความเร็วมากขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติงานและการให้บริการเป็นไปด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) สำนักงานที่ดินควรส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับได้พัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถในการใช้งานระบบสารสนเทศกรมที่ดิน เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ทางด้านเทคนิค วิธีการ และรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง

๓) บุคลากรผู้ปฏิบัติงานควรหมั่นตรวจสอบอุปกรณ์ เครื่องมือ การเชื่อมต่อการใช้งานระบบสารสนเทศกรมที่ดิน ให้มีสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ

๔) สำนักงานที่ดินควรจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน สำหรับการใช้งานระบบสารสนเทศกรมที่ดิน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๔ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) เพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้แก่ราษฎร เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ และสาขา เท่านั้น ในขณะที่ผลการศึกษายังพบว่ายังมีกรณีอื่นที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) ซึ่งในครั้งนี้อาจไม่ได้วิเคราะห์ หรือกล่าวถึง ดังนั้น หากมีการทำวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาให้ครอบคลุมถึง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาแนวเขตที่ดินของรัฐ เช่น ป่าไม้ ปศุสัตว์
ที่ดินธนารักษ์ เป็นต้น เพราะข้อมูลอาจมีความซ้ำซ้อนและเป็นปัญหาในการออกโฉนดที่ดินได้

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๕๗. (๒๕๕๘, มกราคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๑ ก. หน้า ๑
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙). **ภูมิทัศน์ดิจิทัลของไทยในระยะเวลา ๒๐ ปี**. (เมื่อ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๖). สืบค้นจาก <https://drive.google.com/file/d/0B11LkgVnaSG4TkVtY3o5LU90a0U/view>.
- กุลธิน ธนาพงศ์ธร. (๒๕๒๘). **การบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จุฑามาศ นิมจิตต์. (๒๕๖๔). ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรของสำนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรีที่มีผลมาจากการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัล. **วารสารวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์**. ๙(๓), หน้า ๓๖ - ๕๐.
- दनัย เทียนพุ่ม. (๒๕๔๓). **การบริหารทรัพยากรบุคคลสู่ศตวรรษที่ ๒๑**. กรุงเทพฯ: ไทยเจริญการพิมพ์.
- เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (๒๕๓๖). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลในการนำนโยบายการให้บริการประชาชนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒน บริหารศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (๒๕๒๓). **หลักการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ปทุมดา ทรงอิทธิสุข. (๒๕๖๒). **การบริหารและการบริการในภาครัฐ: รัฐบาลดิจิทัล**. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๖ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. (๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๒), หน้า ๖๓๗-๖๔๓.
- พีระจิตร์ โสมะภีร์. (๒๕๖๕). **การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ภายใต้นโยบาย Thailand ๔.๐ : กรณีสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อ**

เศรษฐกิจและสังคม.การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาพิมล ชัยพันธ์. (๒๕๖๐).**การบริหารงานด้านเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ตามแนวนโยบาย Thailand**

๔.๐ กรณีศึกษา กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง.การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน). (๒๕๖๒). **แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของ ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐.** กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.).

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **ภาครัฐไทยกับการก้าวเข้าสู่รัฐบาลดิจิทัล.**(เมื่อ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๖). สืบค้นจาก

<http://web.krisdika.go.th/data/outsitedata/ManagementSystem/pdf/digital01.pdf>

อาคม วรรณ. (๒๕๖๒).**ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคณะกรรมการ ๒ สำนักงานอัยการสูงสุด. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน เพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ ให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS)

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน เพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ ให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) (ผู้บริหาร)และ (ข้าราชการในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ และสาขา) จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านช่วยตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง ผู้ศึกษาจะสงวนคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ

รายงานการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม มิได้แจกแจงข้อมูลเป็นรายบุคคล ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลจึงไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน เพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ ให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) พร้อมปัญหาอุปสรรคต่างๆ

ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามด้วยความคิดเห็นที่แท้จริงให้ครบทุกข้อและขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

นายโกศล พลโยธา

นักศึกษาหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๘๒

สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

เรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน เพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) (ผู้บริหาร)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. ตำแหน่งงาน

☐

เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด

☐

เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด สาขา.....

๒. อายุงานราชการ..... ปี เดือน

๓. ระยะเวลาปฏิบัติงานเร่งรัดออกเอกสารสิทธิในที่ดิน สังกัดสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์

..... ปี เดือน

ส่วนที่ ๒ สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) มาใช้

๑. ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) อย่างไร

.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่า หากนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) มาปรับใช้ในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ และสาขา จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

๓. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบมากที่สุด ที่ทำให้การออกเอกสารสิทธิในที่ดินล่าช้า และไม่ถูกต้องตามหลักฐานเดิม

.....

.....

.....

๔. ท่านคิดว่า ปัจจุบันสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ และสาขา มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อรองรับกับการทำงานในปัจจุบัน มากน้อยเพียงใด และเพียงพอแล้วหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

๕. ท่านคิดว่า ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ ต่อกระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดินมากน้อยเพียงใด และต้องการเพิ่มเติมความรู้ในส่วนไหนบ้าง อย่างไร

.....

.....

.....

๖. ท่านคิดว่า การออกเอกสารสิทธิในที่ดินของจังหวัดกาฬสินธุ์ มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องใดบ้าง เพราะอะไร

.....

.....

.....

๗. ท่านคิดว่า ความพร้อมของฐานข้อมูลและหลักฐานของการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน มีผลต่อการออกเอกสารสิทธิในที่ดินหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

๘. ท่านคิดว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ และสาขา ควรพัฒนาหรือปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้การออกเอกสารสิทธิในที่ดินเป็นไปอย่างถูกต้อง และรวดเร็ว เพราะอะไร

.....

.....

.....

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้การออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้ถูกต้อง และรวดเร็ว

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในการอนุเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

เรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน เพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ
ให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS)
(ข้าราชการในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. ตำแหน่งงาน

- ☐ หัวหน้าฝ่ายรังวัด
- ☐ หัวหน้าฝ่ายทะเบียน
- ☐ หัวหน้างานรังวัด
- ☐ หัวหน้างานทะเบียน

๒. อายุงานราชการ..... ปี เดือน

๓. ระยะเวลาปฏิบัติงานรังวัดออกเอกสารสิทธิในที่ดิน สังกัดสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์
..... ปี เดือน

ส่วนที่ ๒ สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน โดยนำระบบเทคโนโลยี
สารสนเทศ (GIS) มาใช้

๑. ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) อย่างไร

.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่า หากนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS) มาปรับใช้ในสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ และสาขา จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

๓. ท่านคิดว่า ปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบมากที่สุด ที่ทำให้การออกเอกสารสิทธิในที่ดินล่าช้า และไม่ถูกต้องตามหลักฐานเดิม

.....

.....

.....

๔. ท่านคิดว่า ปัจจุบันสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ และสาขา มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อรองรับกับการทำงานในปัจจุบัน มากน้อยเพียงใด และเพียงพอแล้วหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

๕. ท่านคิดว่า ท่านมีความรู้ ความเข้าใจ ต่อกระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดินมากน้อยเพียงใด และต้องการเพิ่มเติมความรู้ในส่วนไหนบ้าง อย่างไร

.....

.....

๖. ท่านคิดว่า การออกเอกสารสิทธิในที่ดินของจังหวัดกาฬสินธุ์ มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องใดบ้าง เพราะอะไร

.....

.....

๗. ท่านคิดว่า ความพร้อมของฐานข้อมูลและหลักฐานของการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน มีผลต่อการออกเอกสารสิทธิในที่ดินหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

๘. ท่านคิดว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ และสาขา ควรพัฒนาหรือปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง เพื่อให้การออกเอกสารสิทธิในที่ดินเป็นไปอย่างถูกต้อง และรวดเร็ว เพราะอะไร

.....

.....

.....

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้การออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้ถูกต้อง และรวดเร็ว

.....

.....

.....

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในการอนุเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน เพื่อเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ
ให้แก่ราษฎรในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (GIS)
(ประชาชนทั่วไป)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

๑. เพศ

☐

ชาย

☐

หญิง

๒. อายุ

☐

ต่ำกว่า ๓๐ ปี

☐

มากกว่า ๓๐ ปี

๓. การศึกษา

☐

ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐

ปริญญาตรีขึ้นไป

ส่วนที่ ๒ สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิในที่ดิน โดยนำระบบเทคโนโลยี
สารสนเทศ (GIS) มาใช้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

๕	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
๔	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
๓	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
๒	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
๑	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๑	ท่านมีความเข้าใจกระบวนการออกเอกสารสิทธิ ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องในระดับใด					
๒	ท่านคิดว่าขั้นตอนการยื่นคำร้องขอออกเอกสารสิทธิในที่ดินมีความยุ่งยากหรือไม่					
๓	ท่านคิดว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานรังวัดออกเอกสารสิทธิในที่ดินสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขามีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์ในระดับใด					
๔	ท่านพึงพอใจในกระบวนการออกเอกสารสิทธิของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขาในระดับใด					
๕	เจ้าหน้าที่ได้อธิบายและทำความเข้าใจกระบวนการ ขั้นตอนการออกเอกสารสิทธิแก่ท่านในระดับใด					
๖	ท่านเห็นด้วยในระดับใดที่สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขามีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้นับสนับสนุนในการทำงาน					
๗	ท่านคิดว่าสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขามีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุน และพัฒนากระบวนการออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้มีความถูกต้องและรวดเร็วในระดับใด					
๘	เมื่อเกิดกรณีพิพาท หรือปัญหาในกระบวนการออกเอกสารสิทธิเจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขาได้อธิบาย ทำความเข้าใจกับท่านในระดับใด					

ส่วนที่ ๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๑. ท่านคิดว่า เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของสำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ ควรพัฒนาหรือปรับปรุงเรื่องใดบ้าง เพื่อให้การออกเอกสารสิทธิในที่ดินเป็นไปด้วยความถูกต้อง และรวดเร็ว

.....

.....

.....

๒. ท่านคิดว่า การออกเอกสารสิทธิในที่ดินของจังหวัดกาฬสินธุ์ มีปัญหาหรืออุปสรรคในเรื่องใดบ้าง เพราะอะไร

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับจุดเด่นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา

.....

.....

.....

๔. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับจุดด้อย หรือจุดที่ต้องปรับปรุง พัฒนาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์และสาขา

.....

.....

.....

๕. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้ถูกต้อง และรวดเร็ว

.....

.....

.....

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงในการอนุเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษาค้างนี้

ประวัติผู้จัดทำเอกสารการศึกษาส่วนบุคคล

ชื่อ - สกุล	นายโกศล พลโยธา
ตำแหน่งปัจจุบัน	เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์
ชื่อหน่วยงาน	สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ กรมที่ดิน
สถานที่ตั้ง	๙๕ ถนนสนามบิน อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	๓๙/๑๓๓ หมู่บ้านพนาสนธิ์การ์เด็นไฮม์๖ ซอยหทัยราษฎร์ ๓๙ ถนนหทัยราษฎร์ แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กรุงเทพฯ
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปริญญาโท : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประสบการณ์ทำงาน	เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด (อำนวยการสูง) สำนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด (สาขา) (อำนวยการต้น) สำนักงานที่ดินจังหวัดสระบุรี สาขาหนองแค เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด (สาขา) (อำนวยการต้น) สำนักงานที่ดินจังหวัดร้อยเอ็ด สาขาอาจสามารถ นักวิชาการที่ดินชำนาญการพิเศษ ฝ่ายทะเบียน สำนักงานที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา สาขาบางคล้า
เครื่องราชอิสริยาภรณ์	เหรียญจักรพรรดิมาลา (ร.จ.พ.) ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก (ท.ช.) ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย (ท.ม.) ตริตาภรณ์ช้างเผือก (ต.ช.) ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)